

ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ

Документу державного планування

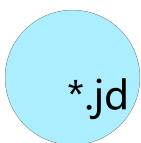
**“Програма
економічного і соціального розвитку Вінницької міської
територіальної громади
на 2022 рік”**

Виконавець

ФОП Бойко О.Ю. (04111, м. Київ, вул. Щербаківського, 53в)

Даний твір є об'єктом авторських прав. © Юлія Максимова, Олексій Бойко.

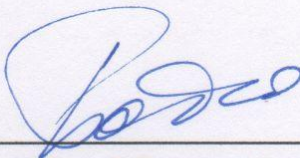
Поширення та цитування можливе лише за умови посилання на першоджерело.

КИЇВ-2021

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ

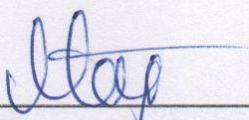
**Керівник, спеціаліст із CEO
та геоінформаційних
систем**

Бойко О.Ю.

Свідectво про підвищення кваліфікації Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління № 25-01 від 31 березня 2021р.

**Інженер-геоінформатик,
спеціаліст із CEO,**

Максимова Ю.С.

Свідectво про підвищення кваліфікації Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління № 25-03 від 31 березня 2021р.

ЗМІСТ

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	5
2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ	20
2.1. Кліматичні особливості території, для якої розробляється стратегічна екологічна оцінка.	20
2.2. Стан здоров'я	27
2.3. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря	32
2.4. Характеристика водних ресурсів	40
2.5. Відходи	46
2.6. Сучасний стан природно-заповідного фонду та рекреації	49
2.7. Земельні ресурси та ґрунти	58
2.8. Основні екологічні проблеми території МТГ	60
3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)	62
SWOT-аналіз екологічної ситуації в Вінницькій МТГ	64
4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)	65
5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	66
5.1. Основні міжнародні та державні зобов'язання	66
5.2. Процедура ОВД	68
5.3. Інформація про оприлюднення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки	69
5.4 Інформація про обговорення Звіту про стратегічну екологічну оцінку	69
6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ	69
6.1. Атмосферне повітря	69
6.2. Клімат	70
6.4. Земельні ресурси	70
6.5. Відходи	71
6.6. Біорізноманіття	71
6.7. Природоохоронні території	71
6.8. Здоров'я населення	71
6.8. Транскордонний вплив	72
6.9. Підсумки розділу	72
7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	74
8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ) ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ	75

8.1. Вихідні дані для виконання оцінки	75
8.2. Використані інструменти та методи	76
8.3. Планувальні альтернативи	76
8.4. Фактори, які не було враховано під час підготовки звіту	77
9. УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ) ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ СТРАТЕГІЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ	77
10. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ	77
10.1. Вибір екологічних показників	77
10.2. Індикатори моніторингу	78
10.3. Збір статистичних даних	85
10.4. Додаткова інформація щодо моніторингу довкілля	85
11. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ)	85
12. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10 ЦЬОЇ ЧАСТИНИ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ	85

ВСТУП

Замовник документу державного планування: Вінницька міська рада – 21050, м. Вінниця, вул. Соборна, 59, тел. (0432)59-50-00, e-mail: vinrada @vmr.gov.ua.

Департамент економіки і інвестицій міської ради – 21050, м. Вінниця, вул. Соборна, 59, тел. (0432)59-50-46, e-mail: dei @vmr.gov.ua.

Виконавець стратегічної екологічної оцінки ДДП "Програми економічного і соціального розвитку Вінницької міської територіальної громади на 2022 рік" — ФОП Бойко О. Ю. в особі відповідальних осіб Бойка О.Ю., Максимової Ю.С.

Акроніми та аббревіатури

ДДП	Документ державного планування
ДСТУ	Державний стандарт України
ДСанПіН	Державні санітарні правила і норми
ОДА	Обласна державна адміністрація
МТГ	міська територіальна громада
ПЕСР	Програма економічного і соціального розвитку
ПЗФ	Природно-заповідний фонд
Програма	Ця Програма економічного і соціального розвитку
територіальної громади на 2022 рік	Вінницької міської
СЕО	Процедура стратегічної екологічної оцінки
	документу державного планування
Звіт	Цей звіт про стратегічну екологічну оцінку

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Відповідно до п. 3 частини першої статті 1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» документи державного планування - стратегії, плани, схеми, містобудівна документація, загальнодержавні програми, державні цільові програми та інші програми і програмні документи, включаючи зміни до них, які розробляються та/або підлягають затвердженню органом державної влади, органом місцевого самоврядування.

«Програма економічного і соціального розвитку Вінницької міської територіальної громади на 2022 рік» (далі - Програма) – документ державного планування, що затверджується органом місцевого самоврядування.

Основною метою розроблення Програми є збереження та закріплення досягнутих показників економічного розвитку та соціального захисту населення шляхом забезпечення економічного зростання, орієнтацією на інноваційний розвиток реального сектору економіки, покращення бізнес середовища та стабільне функціонування всіх сфер життєзабезпечення населених пунктів Вінницької міської територіальної громади.

Програмою передбачені заходи, спрямовані на подальшу реалізацію важливих інфраструктурних та інвестиційних проектів, активізацію роботи щодо залучення інвестицій, запровадження нових механізмів управління об'єктами та підприємствами комунальної власності Вінницької міської МТГ.

Програма розроблена відповідно до законів України від 21.05.1997 №280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні» (зі змінами), від 23.03.2000 №1602-III «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», постанови Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 року № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і Вдосконалення

наявної інфраструктури (контактної мережі електротранспорту, трамвайних колій, тягових підстанцій).

оціального розвитку та складання проекту державного бюджету» зі змінами, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 17 квітня 2019 року № 335, враховуючи наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30 березня 2016 року №75 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування і реалізації прогнозних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади».

Програма спрямована на підвищення рівня конкурентоспроможності економіки та якості життя мешканців громади. Програма враховує цілі та завдання «Концепції інтегрованого розвитку м. Вінниці 2030», затвердженої рішенням міської ради від 22.02.2019 року №1542, включає стратегічні проекти, затверджені рішенням виконавчого комітету міської ради від 01.08.2019 року №1910 «Про затвердження Плану реалізації та каталогу стратегічних проектів «Концепції інтегрованого розвитку м. Вінниці 2030» та кореспондується з чинними цільовими програмами, та є основою для формування та раціонального використання фінансових і матеріальних ресурсів громади.

Узагальнені цілі Програми: Модернізація промислового комплексу; Розвиток житлово-комунального господарства та транспортної інфраструктури; Екологічне оздоровлення; Енергозбереження; Розвиток гуманітарної та соціальної сфер.

В таблиці 1 наведено основні напрями, першочергові заходи та очікувані результати від реалізації Програми.

Таблиця 1.1

Напрями та першочергові заходи Програми економічного і соціального розвитку Вінницької міської територіальної громади на 2022 рік

Сфера (напрямок)/Цілі та заходи на 2022 рік	Очікувані результати
1. Промисловість та підприємництво	
→ Продовжити виконання робіт з будівництва об'єктів інженерно-технічної інфраструктури та автомобільних доріг в районі Вінницького індустріального парку. → Забезпечити моніторинг ходу реалізації інвестиційних проектів підприємств, які задекларували початок робіт з будівництва. → Сприяти налагодженню ефективної комунікації і співробітництва між системою професійної освіти та роботодавцями, розвиток соціального партнерства; → Налагодження ефективного діалогу між органами влади та суб'єктами підприємництва. → Розвиток кадрових ресурсів малого та середнього підприємництва. → Розвиток соціального та молодіжного підприємництва.	→ Активізація інвестиційної діяльності в промисловості, як за рахунок залучення іноземного, так і вітчизняного капіталу. → Створення нових робочих місць, належних умов праці та рівня заробітної плати, збільшення кількості зайнятих в економіці міста. → Підвищення конкурентоспроможності промислової продукції, зміцнення позицій місцевих товаровиробників на внутрішньому та зовнішніх ринках. → Посилення конкурентоспроможності місцевих суб'єктів МСП. → Збільшення частки суб'єктів МСП, що займаються виробництвом, в загальних обсягах реалізованої продукції (робіт, послуг). → Покращення інформаційного та консультаційного забезпечення суб'єктів МСП, підвищення правової та економічної грамотності. → Розширення ринків збуту, збільшення обсягів експорту товарів вінницькими суб'єктами МСП. → Збільшення чисельності зайнятих у секторі МСП.
2. Будівництво	

- Сприяння забезпеченню житлом мешканців Вінницької міської територіальної громади, які потребують поліпшення житлових умов.
- Поліпшення та розвиток об'єктів інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури Вінницької міської територіальної громади.

- Введення в експлуатацію не менше 5,5 тис м2 загальної площі житла за програмою «Муниципальное жилье Вінницької міської територіальної громади».
- Залучення коштів державного бюджету на реалізацію пріоритетних інвестиційних проєктів.
- Збудовані та реконструйовані об'єкти соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури Вінницької міської територіальної громади.

3.Споживчий ринок

- Сприяння доступу місцевих товаровиробників на торговельні ринки.
- Спрощення процедури отримання згоди на використання об'єктів благоустрою для здійснення сезонної торгівлі, створення умов для розвитку здорової конкуренції.
- Дотримання закладами торгівлі, ресторанного господарства послуг та розваг правил акустичного режиму та громадського порядку у вечірній та нічний час.
- Заборона продажу алкогольних напоїв у вечірній та нічний час.
- Перетворення існуючих ринків у сучасні торговельно-сервісні комплекси.
- Сприяння покращенню та розвитку сервісної інфраструктури, доступної для людей з особливими потребами.

- Розширення мережі закладів підприємств торгівлі, ресторанного господарства та сфери послуг, забезпечення комфортного обслуговування населення.
- Попередження стихійної, несанкціонованої торгівлі.
- Упорядкування та покращення санітарного стану об'єктів благоустрою комунальної власності, які використовуються для здійснення сезонної торгівлі та сфери послуг.
- Дотримання закладами торгівлі, ресторанного господарства, сфери послуг та розваг встановленого режиму роботи та громадського порядку.

4.Туризм

- Маркетинг дестинації.
- Формування туристичних продуктів.
- Розвиток туристичної інфраструктури.
- Поліпшення якості послуг, кадрового забезпечення та комунікацій в сфері туризму.

- Збільшення кількості туристів та розміру надходжень від галузі до бюджету ВМТГ й інвестицій у галузь.
- Сформований конкурентоспроможний туристичний продукт та системна промоція дестинації.
- Вдосконалена туристична інфраструктура, рівень сервісу, забезпеченість кадрами та координація дій влади, бізнесу та громадських організацій.

5.Житловий фонд

- Забезпечення ефективного управління житловим фондом.
- Проведення робіт з енергозбереження та модернізації житлового фонду. Допомога ОСББ в організації заходів із застосуванням енергозберігаючих технологій в будинках та залучення інвестицій на ці заходи.
- Стимулювання ініціативи серед суб'єктів організації самоорганізації мешканців багатоквартирних будинків Вінницької міської

- Підвищення рівня технічного стану житлових будинків та об'єктів благоустрою прибудинкових територій, комфортності проживання мешканців.
- Підвищення активності співвласників в належному утриманні багатоквартирних житлових будинків та об'єктів благоустрою прибудинкових територій в місті.

територіальної громади та підвищення їх ролі у житті громади.

→ Покращення благоустрою та озеленення прибудинкової території.

→ Зменшення споживання багатоквартирними житловими будинками теплової та електричної енергії.

6. Благоустрій територій

→ Капітальний ремонт мереж зовнішнього освітлення міста (заміна існуючих світильників на світильники на основі LED - технологій).

→ Збільшення пропускної здатності та покращення технічного стану автомобільних доріг, у тому числі в мікрорайонах приватного сектору, для безпечного та безперешкодного руху громадського пасажирського транспорту, спеціального транспорту аварійних служб та транспорту екстреної медицини на пріоритетних для забезпечення вчасного доїзду бригад медичної допомоги шляхах сполучення, пересування маломобільних груп населення.

→ Продовження реалізації «Схеми розвитку мереж зливової каналізації міста Вінниці».

→ Реконструкція (капітальний ремонт) мостових споруд.

→ Впорядкування та розвиток зелених насаджень.

→ Розвиток територій загального користування та зон відпочинку;

→ Поліпшення технічного стану та естетичного вигляду об'єктів та елементів благоустрою.

→ Поліпшення екологічного та санітарного стану р. Південний Буг та малих річок.

→ Безпечна утилізація побутових відходів (зокрема небезпечних).

→ Збереження та розвиток зелених зон для підтримки екологічного балансу.

→ Створення гуманного середовища для існування тварин і регулювання їх численності гуманними методами.

→ Забезпечення ефективної роботи підвідомчих комунальних підприємств.

→ Поліпшення загального естетичного вигляду та санітарно-технічного стану населених пунктів Вінницької міської ОТГ.

→ Покращення технічного стану та пропускної здатності міських доріг та тротуарів (в тому числі в мікрорайонах приватної забудови), підвищення безпеки руху пішоходів та транспорту, зниження аварійності, ліквідація місць концентрації ДТП.

→ Вчасне відведення атмосферних опадів з територій населених пунктів Вінницької міської ОТГ, усунення їх застою на територіях загального користування, усунення локальних підтоплень вулично-дорожньої мережі та територій житлової забудови.

→ Розвиток потенціалу наявних «зелених» і «блакитних» зон, об'єднання їх у єдину мережу – зелений каркас міста, озеленення території міста.

→ Покращення екологічного стану р. Південний Буг, малих річок та інших водойм.

7. Транспорт

→ Реконструкція аеродрому, будівлі аеровокзалу, інженерних мереж та споруд на цих мережах КП «Аеропорт Вінниця».

→ Оновлення рухомого складу комунального підприємства «Вінницька транспортна компанія».

→ Вдосконалення наявної інфраструктури (контактної мережі електротранспорту, трамвайних колій, тягових підстанцій).

→ Розширення мережі автоматизованої системи керування дорожнім рухом в м. Вінниці (АСКДР).

→ Продовження розвитку велосипедного руху.

→ Відновлення регулярного авіасполучення.

→ Задоволення потреб в авіаперевезеннях пасажирів та вантажів.

→ Збільшення кількості муніципального транспорту.

→ Підвищення якості транспортного обслуговування мешканців Вінницької міської територіальної громади.

→ Доступність транспорту для маломобільних груп населення.

→ Забезпечення безперебійної роботи громадського транспорту.

- Підвищення рівня безпеки дорожнього руху.
- Розширення велосипедної мережі міста

8.Енергорозвиток та енергоефективність

- Продовжити проведення енергомоніторингу в бюджетних закладах та установах Вінницької міської територіальної громади.
- Виконання заходів «Програми будівництва сонячних електростанцій для власного споживання електроенергії закладами охорони здоров'я та комунальними підприємствами Вінницької міської територіальної громади на 2022 – 2026 рр.».
- Реконструкція:
  - магістральної мережі водопостачання ум. Вінниці на ділянці від вул. Пирогова до вул. Лебединського;
  - системи теплозабезпечення мікрорайонів на вулицях: Пирогова, М.Кошки та Князів Коріатовичів;
  - Забезпечити встановлення вузлів комерційного обліку для обліку послуг з опалення та гарячого водопостачання наданих споживачам КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго».

- Модернізація систем енергозабезпечення, зменшення споживання енергоносіїв.
- Підвищення енергоефективності та перехід на відновлювальні джерела енергії.
- Модернізація систем енергозабезпечення, зменшення споживання енергоносіїв, якісне забезпечення мешканців міста послугами з централізованого опалення та гарячого водопостачання.
- Зменшення негативного впливу на довкілля за рахунок споживання електроенергії з сонячних електростанцій.
- Підвищення енергетичної незалежності – зменшення залежності від природних монополій – операторів систем, та скорочення споживання електроенергії з традиційних джерел енергії.
- Зменшення викидів CO₂ за рахунок заміщення споживання з традиційних джерел енергії.
- Зменшення витрат на закупівлю електричної енергії.
- Поліпшення якості водопостачання у м. Вінниця.
- Зниження кількості аварійних ситуацій і фізичних втрат обробленої води у системі водопостачання.

9.Охорона навколишнього природного середовища

- Моніторинг та менеджмент якості повітря.
- Відновлення потенціалу малих річок міста Вінниці.
- Модернізація інфраструктури водовідведення. Використання сучасних технологій очистки води.
- Інформаційне просування свідомого ставлення вінничан до використання природних ресурсів.

- Покращення екологічної ситуації на території Вінницької міської територіальної громади.
- Функціонуюча система моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря агломерації «Вінниця».
- Розроблено сучасну систему контролю, що дозволить оперативно реагувати на виникнення проблем та прогнозувати стан водних ресурсів.
- Доступність, достовірність та своєчасність отримання екологічної інформації.
- Впровадження сучасних технологій збирання, вилучення, переробки та знешкодження промислових і побутових відходів.
- Розроблено ефективні заходи, спрямовані на запобігання утворенню відходів, переробку, видалення.
- Підвищення екологічної свідомості мешканців громади.

→ Покращення екологічного стану малих річок, озер та інших водойм, які формують цілісну гідрологічну мережу.

10.Розвиток аграрного сектору

→ Налагодження та підтримка комунікативних зв'язків між органами влади та суб'єктами господарювання аграрного сектору.
 → Сприяти встановленню прямих зв'язків між суб'єктами господарювання аграрного сектору, науковцями та студентами.
 → Проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед суб'єктів господарювання аграрного сектору (проведення навчань, семінарів, тренінгів із залученням фахівців) з метою збереження та відновлення родючості земель.

→ Збільшення частки суб'єктів господарювання аграрного сектору, які займаються виробництвом, в загальних обсягах реалізованої продукції.
 → Збільшення частки органічної продукції в структурі агропромислового сектора.
 → Розширення ринку збуту сільськогосподарської продукції: вихід на внутрішні та зовнішні ринки.
 → Збільшення чисельності зайнятого населення у аграрному секторі.
 → Збільшення надходжень до бюджету Вінницької міської територіальної громади.

11.Соціальна сфера

→ Організація надання послуг незайнятим громадянам, в першу чергу тим, хто потребує соціального захисту і не може на рівних конкурувати на ринку праці, внутрішньо переміщеним особам, демобілізованим військовослужбовцям, які брали участь в антитерористичній операції.
 → Посилення зацікавленості роботодавців у співпраці з центром зайнятості шляхом проведення адресної системної роботи з кожним з метою збільшення кількості поданих вакансій, зростання частки укомплектованих вакансій.
 → Компенсація роботодавцю фактичних витрат у розмірі єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за працевлаштованих безробітних на нові робочі місця.
 → Компенсація роботодавцям, які працевлаштовують безробітних з числа внутрішньо переміщених осіб у розмірі заробітної плати таких працівників.
 → Залучення безробітних до підприємницької діяльності шляхом одноразової виплати допомоги по безробіттю.
 → Надання інформаційних, консультаційних, профорієнтаційних та послуг, пов'язаних з працевлаштуванням; індивідуального супроводу окремих категорій зареєстрованих безробітних під час працевлаштування та протягом 12 місяців після працевлаштування; соціальної реабілітації (здійснення заходів з психологічної підтримки найбільш вразливих категорій осіб).
 → Розширення кола роботодавців всіх форм власності, зацікавлених в організації тимчасових робіт, за власні кошти.
 → Професійне навчання безробітних під замовлення роботодавця.

→ Збільшення кількості безробітних, залучених до професійної підготовки та перепідготовки.
 → Збільшення кількості працевлаштованих громадян, в тому числі внутрішньо переміщених та учасників АТО/ООС за сприянням служби зайнятості.
 → Активізація розвитку підприємницької ініціативи шляхом збільшення чисельності осіб, які отримують допомогу по безробіттю одноразово для організації підприємницької діяльності.
 → Збільшення кількості вакансій, поданих роботодавцями для укомплектування службою зайнятості.

12. Соціальна політика

→ Забезпечення виконання заходів щодо соціального захисту населення згідно з державними програмами та заходами, передбаченими Комплексною Програмою «Основні напрямки соціальної політики Вінницької міської територіальної громади на 2022-2026 роки».

→ Забезпечення соціального супроводу членів сімей: осіб, які загинули під час захисту суверенітету України в ході проведення АТО та/або (ООС); поранених під час захисту суверенітету України в ході проведення АТО та/або (ООС); мобілізованих осіб, які задіяні в АТО та/або (ООС); Героїв Небесної сотні.

→ Зменшення масштабів бідності, підвищення рівня життя, поліпшення рівня соціального забезпечення найвразливіших верств населення Вінницької міської територіальної громади.

→ Зменшення соціальної напруги серед вимушених переселенців з окупованої території та зони проведення АТО та/або ООС, членів сімей загиблих під час захисту суверенітету України в ході проведення АТО, поранених під час захисту суверенітету України в ході проведення АТО та/або ООС, мобілізованих осіб, які задіяні в АТО та/або ООС та демобілізованих осіб, які брали участь в АТО та/або ООС.

13. Підтримка сім'ї дітей та молоді

→ Підтримка дітей із сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах та запобігання ранньому соціальному сирітству і зменшення кількості дітей, позбавлених батьківського піклування, повернення дітей з інтернатних закладів до біологічних родин;

→ Попередження виникнення нових складних життєвих обставин. Підвищення правової обізнаності дітей через реалізацію теоретико-пізнавальних курсів.

→ Організація та проведення заходів з питань профілактики негативних явищ у молодіжному середовищі, пропаганди здорового способу життя, організації змістовного дозвілля та підтримки творчих ініціатив молоді.

→ Формування системи постійного навчання та безперервного самовдосконалення із залученням найкращих експертів і менторів. Проведення бізнес-івентів, а саме: форумів, семінарів, тренінгів. Створення освітніх платформ для місцевого бізнесу, бізнес-школи.

→ Забезпечення умов для самоорганізації молоді з особливими потребами.

→ Залучення молоді до громадського життя, розвиток молодіжного руху, активізація роботи органів самоврядування у вищих навчальних закладах м. Вінниці.

→ Розширення мережі «Центру підліткових клубів за місцем проживання», в тому числі:

відкриття оновленого спортивно-оздоровчого клубу на базі КЗ «Центр підліткових клубів за місцем проживання» за адресою: Гладкова, 5; відкриття гуртка на території смт Десна.

→ Участь у національному конкурсі «Молодіжна столиця України».

→ Забезпечення оптимального функціонування цілісної системи захисту прав дітей у Вінницькій міській територіальній громаді відповідно до вимог чинного законодавства України та міжнародного права.

→ Удосконалення системи соціального захисту сімей з дітьми, які опинились у складних життєвих обставинах, спрямованої на запобігання ранньому соціальному сирітству, та зменшення кількості дітей, позбавлених батьківського піклування.

→ Посилення системи контролю за вихованням дітей в сім'ях, в яких батьки неналежним чином виконують батьківські обов'язки, та зменшення кількості дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах;

→ Розвиток та забезпечення ефективного функціонування сімейних форм влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

→ Збільшення кількості національних усиновлень та створення прийомних сімей.

→ Створення умов для активної участі молоді у протидії поширення в молодіжному середовищі різних форм агресивної та антисоціальної поведінки.

→ Підвищення зацікавленості молоді до здобуття освіти, яка б задовольняла потреби економічного та соціального розвитку населених пунктів, що увійшли до Вінницької міської територіальної громади;

→ Створення сприятливих умов для соціального становлення та розвитку молоді Вінницької міської територіальної громади, залучення молодих громадян, що мають фізичні та психічні вади до повноцінного громадського життя та створення умов для їх самореалізації.

→ Формування високого рівня позитивного світогляду молоді на основі почуття патріотизму

до країни, національної самосвідомості, духовно-моральних, культурних, загальнолюдських цінностей.

14.Гуманітарна сфера

- Доступна та якісна медична допомога первинної і вторинної ланок.
- Налагодження взаємодії та співпраці із закладами обласного і державного підпорядкування.
- Проведення капітальних ремонтів та реконструкції закладів первинного та вторинного рівня відповідно до плану модернізації до 2023 року.
- Забезпечення медичних закладів кваліфікованим і клієнтоорієнтованим медперсоналом.
- Сприяння свідомому ставленню громадян до власного життя, здоров'я та фізичної активності.
- Забезпечення вжиття комплексних заходів щодо стримування вірусу 2019-nCoV.
- Розвиток муніципальної страхової медицини та взаємодія з приватними медичними закладами.

- Підвищення якості медичної допомоги та доступності медичних послуг.
- Скорочення поширеності інфекційних хвороб серед населення, в тому числі соціально значимих.
- Ефективне конкурентоспроможне функціонування закладів охорони здоров'я міста на ринку медичних послуг.

15.Освіта

- Введення в експлуатацію нових закладів дошкільної освіти.
- Забезпечення концептуальних засад «Нової української школи». Створення нового освітнього середовища.
- Оптимізація мережі освітніх закладів відповідно до реальних умов і актуальних потреб вінничан.
- Зменшення черги на влаштування дітей до ЗДО.
- Оновлення та заміна застарілого обладнання на харчоблоках та пральнях.
- Забезпечення закладів загальної середньої освіти:
- мультимедійним обладнанням (комп'ютери, мультимедійні комплекси);
- сучасним обладнанням навчальних кабінетів з предметів природничо-математичного циклу.

- Підвищення якості дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти.
- Формування оптимальної мережі ЗЗСО, з урахуванням потреби громади.
- Відкриття інклюзивних та спеціальних класів в ЗЗСО.
- Покращення якісного складу педагогічних працівників.
- Удосконалення мережних продуктів, розроблених Лабораторією з впровадження інформаційних технологій в навчально-виховний процес.

16.Культура

- Підвищення якості та урізноманітнення культурних послуг, в тому числі в форматі онлайн.
- Модернізація технічних ресурсів та зміцнення матеріально-технічної бази галузі.
- Підтримка інноваційних та мультидисциплінарних проектів, що формують «культурний код» м. Вінниці.

- Створення якісного та конкурентоспроможного культурного мистецького та продукту.
- Трансформація культурного простору, створення сприятливого середовища для активізації культурної індустрії.
- Оновлення технічного ресурсу галузі.

- Створення умов для вільного творчого самовираження та самореалізації всіх верств населення (діти, молодь, люди поважного віку).
- Оновлення щорічних мистецьких та фестивальних програм.
- Сприяння розвитку аматорського та сучасного мистецтва.
- Підтримка та впровадження ефективних практик міжнародних культурних обмінів.
- Залучення додаткових джерел фінансування, зокрема, грантову підтримку.

- Підвищення туристичної привабливості м. Вінниці.

17. Фізична культура та спорт

- Покращення якості навчально-тренувального процесу, фізкультурно-спортивних заходів.
- Підвищення якості функціонування дитячо-юнацьких спортивних шкіл.
- Підготовка спортсменів до участі в обласних, всеукраїнських та міжнародних спортивних змаганнях; удосконалення системи підтримки талановитих спортсменів.
- проведення загальноміських фізкультурно-спортивних заходів з нагоди визначних дат;
- проведення реконструкції та капітального ремонту комунальних спортивних баз з метою приведення їх у відповідність до сучасних вимог.

- Підвищення рівня фізичної культури і фізкультурно-оздоровчої роботи.
- Зміцнення матеріально-технічного забезпечення галузі.
- Збільшення кількості загальнодоступних фізкультурно-спортивних заходів, та кількості населення, охопленого заняттями фізичною культурою та спортом.

18. Муніципальне управління

- Концентрація ресурсів бюджету на виконанні пріоритетних цілей, завдань і проєктів, передбачених чинними стратегічними документами та визначених міською радою і її виконавчим комітетом.
- Формування збалансованого та реалістичного бюджету на основі реальних показників економічного і соціального розвитку Вінницької міської територіальної громади, досягнення відповідності та узгодженості на всіх стадіях бюджетного процесу.
- Складання бюджету Вінницької міської територіальної громади із застосуванням програмно-цільового методу та з використанням сучасних інформаційних технологій та продуктів, інтегрованих з інформаційно-аналітичною системою управління плануванням та виконанням місцевих бюджетів «LOGICA».
- Складання та затвердження прогнозу бюджету Вінницької міської територіальної громади на середньостроковий період.
- Зміцнення фінансово-економічної самостійності Вінницької міської територіальної громади.
- Підвищення рівня прозорості бюджетного процесу, ефективності використання бюджетних коштів, дотримання жорсткої фінансової

- Зростання надходжень податків і зборів до бюджету Вінницької міської територіальної громади порівняно з попереднім роком.
- Виконання запланованих показників надходження доходів до бюджету Вінницької міської територіальної громади та досягнення за підсумками року позитивної динаміки у порівнянні з фактичними показниками попередніх років.
- Фінансове забезпечення виконання власних та делегованих повноважень міською радою та виконання головними розпорядниками коштів бюджету їх планів діяльності.
- Забезпечення стабільного функціонування бюджетної системи територіальної громади, своєчасне фінансування соціальних і захищених видатків, насамперед на заробітну плату, оплату енергоносіїв і комунальних послуг, харчування та медикаменти.
- Відсутність кредиторської заборгованості по видатках бюджету Вінницької територіальної громади, посилення контролю та відповідальності усіх учасників процесу за дотриманням бюджетного законодавства та

дисципліни, посилення контролю та відповідальності усіх учасників процесу за дотриманням бюджетного законодавства.

→ Формування планових показників бюджету Вінницької міської територіальної громади з врахування змін, внесених до Податкового та Бюджетного кодексів України.

→ Встановлення контролю за питаннями легалізації заробітної плати та додержання суб'єктами господарювання мінімальних гарантій в оплаті праці, зокрема, забезпечення суб'єктами господарювання повноти та своєчасності виплати заробітної плати, офіційного відображення цих операцій в обліку та сплати до бюджету Вінницької міської територіальної громади податку на доходи фізичних осіб.

→ Забезпечення ефективного управління майновими ресурсами, що належать Вінницькій міській територіальній громаді та подальшого удосконалення діяльності виконавчих органів міської ради з організації та надання адміністративних послуг (розширення їх переліку) з метою збільшення надходжень до бюджету Вінницької міської територіальної громади.

→ Вжиття практичних заходів, направлених на повну ліквідацію недоїмки по платежах до бюджету Вінницької міської територіальної громади, в тому числі по податку на доходи фізичних осіб, платі за землю, податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки та єдиному податку.

→ Подолання негативних явищ в усіх галузях і сферах діяльності, пов'язаних з економічною кризою та поширенням коронавірусу, закріплення позитивних тенденцій сталого економічного зростання шляхом створення сприятливих умов для реалізації завдань у бюджетній, соціальній, економічній сферах із врахуванням реальних фінансових можливостей бюджету територіальної громади.

→ Забезпечення спрямування видатків бюджету на вирішення питань енергоефективності та енергозбереження з метою ощадливого витрачання енергетичних ресурсів в бюджетній сфері.

→ Зосередження фінансових ресурсів на реалізацію вагомих інвестиційних проєктів та цільових програм, спрямованих на поліпшення інфраструктури міста та якості життя населення.

→ Підвищення ефективності видатків розвитку шляхом спрямування коштів в першу чергу, на заходи невідкладного характеру, роботи, пов'язані із закінченням будівництва, капітального ремонту, реконструкції та реставрації, на реалізацію інвестиційних проєктів з урахуванням результатів оцінки їх економічної ефективності.

→ Забезпечення стабільного функціонування бюджетних установ та виконання заходів, передбачених галузевими цільовими програмами.

підвищення ефективності управління бюджетними коштами.

→ Спрямування доходів бюджету на зміцнення матеріально-технічної бази установ бюджетної сфери та розвиток інфраструктури громади.

Подальше зміцнення матеріально-технічної бази бюджетних закладів.

→ Забезпечення своєчасної та повної виплати заробітної плати працівникам бюджетної сфери з урахуванням державних і галузевих норм та гарантій, проведення розрахунків за спожиті бюджетними установами енергоносії та комунальні послуги.

→ Залучення фінансових ресурсів державного бюджету, інвестиційних коштів, ресурсів міжнародних фінансових організацій та здійснення муніципальних запозичень до бюджету розвитку спеціального фонду бюджету громади для реалізації інфраструктурних проектів.

→ Активне долучення мешканців громади до розподілу частини коштів бюджету через механізм партиципаторного бюджету, вдосконалення форм доступу до інформації з бюджетних питань.

→ Підвищення рівня кредитного рейтингу громади та рейтингу інвестиційної привабливості громади для залучення прямих інвестицій.

→ Дотримання принципу рівних гендерних прав і можливостей під час формування бюджетних показників.

19.Об'єкти комунальної власності та земельні відносини

→ Розширення та розвиток матеріальної бази Вінницької міської територіальної громади.

→ Узагальнення проведеної інвентаризації об'єктів інженерної інфраструктури комунальної власності, формування оновленого переліку об'єктів, що належать Вінницькій міській територіальній громаді.

→ Забезпечення надходжень до бюджету Вінницької міської територіальної громади від використання комунального майна, від плати за землю та плати за встановлення земельного сервіту.

→ Оприлюднення інформації по об'єктам комунальної власності, в тому числі земельним ділянкам, на офіційному сайті міської ради, забезпечення повноцінного відкритого доступу громадськості до інформації про об'єкти оренди та відчуження.

→ Продовження проведення інвентаризації об'єктів, що належать до комунальної власності Вінницької міської територіальної громади.

→ Здійснення державної реєстрації речових прав за територіальною громадою на нерухоме майно комунальної форми власності (внесення відомостей в державний реєстр речових прав) та їх обтяжень;

→ Внесення змін до діючих договорів оренди земельних ділянок (договорів про встановлення земельного сервіту), що увійшли в межі Вінницької міської територіальної громади, в

→ Підвищення ефективності управління об'єктами комунальної власності.

→ Збільшення кількості об'єктів комунальної власності.

→ Збільшення надходжень до бюджету Вінницької міської територіальної громади.

→ Забезпечення прозорості та відкритості при здійсненні управлінських повноважень.

частині зміни власників на Вінницьку міську раду, та перегляду орендної плати за землю (плати за встановлення земельного сервітуту) відповідно до діючої нормативної грошової оцінки та розміру ставок.

→ Розроблення документації із землеустрою щодо встановлення та зміни меж населених пунктів.

→ Проведення нормативної грошової оцінки земель населених пунктів у межах Вінницької міської територіальної громади.

→ Проведення обстеження земель, в т.ч. за межами населених пунктів Вінницької міської територіальної громади, на предмет дотримання вимог земельного законодавства, нормативних актів Вінницької міської ради, виявлення випадків необґрунтованого використання земель, тіншової оренди, самовільного зайняття, нецільового використання (обробітку) земель.

→ Участь в процесі розробки:

→ детальних планів територій, що увійшли в межі Вінницької міської територіальної громади;

→ проектів розподілу кварталів для визначення прибудинкових територій.

20. Діяльність підприємств комунальної власності. Реалізація тарифної політики

→ Підвищення ефективності роботи підприємств комунальної власності Вінницької міської територіальної громади, рівня та якості комунальних послуг.

→ Встановлення тарифів на рівні економічно обґрунтованих.

→ Перегляд діючих та нових тарифів комунальних підприємств та інших суб'єктів господарювання з метою приведення їх до економічно обґрунтованих, у разі зміни цін/тарифів на енергоносії та вартості інших основних складових тарифів.

→ Приведення діючих та нових тарифів до економічно обґрунтованих.

→ Поліпшення фінансово-економічного стану комунальних підприємств та інших суб'єктів господарювання.

→ Збільшення надходжень до бюджету Вінницької міської територіальної громади.

21. Інформатизація муніципального управління

→ Вдосконалення та розвиток офіційного вебпорталу, забезпечення громадян актуальними електронними сервісами, послугами, можливостями, інструментами інформування, участі та взаємодії.

→ Розвиток напрямку відкритих даних.

→ Цифровізація бізнес-процесів виконавчих органів, реалізація програмних та технічних рішень, автоматизованих, оптимізованих, інформаційних систем для покращення управління та діяльності.

→ Реалізація заходів розвитку системи «Безпечне місто».

→ Подальша автоматизація транспортної галузі, розвиток картки вінничанина.

→ Розвиток цифрової екосистеми (середовища, що сприяє інноваціям): підтримка

→ Задоволені потреби громадян щодо наявності доступних запитуваних електронних сервісів, послуг та можливостей.

→ Забезпечені прозорість, відкритість муніципального управління, залучення громадян до процесів управління завдяки посиленню доступності інформації, розвитку каналів якісного зворотнього зв'язку, відкритих даних, електронної демократії.

→ Ефективне муніципальне управління, засноване на прогресивних цифрових технологіях та даних.

→ Створені комфортні умови життєдіяльності в міському середовищі, якісні за допомогою впроваджених цифрових технологій в усіх сферах та галузях.

ініціатив та проєктів, спрямованих на цифровий розвиток, поширення інформаційних технологій, проведення заходів, що стосуються створення нових електронних, розумних та інноваційних можливостей для громадян та бізнесу, розвиток міста та компетентної спільноти разом з IT-фахівцями, вищими навчальними закладами тощо.

→ Підвищені безпека громадян та захист важливих об'єктів громади, рівень розкриття правопорушень.

→ Якісна автоматизація транспортної галузі, розширені можливості муніципальної картки вінничанина.

→ Поширені переваги цифрового розвитку галузей на приєднані території.

→ Сприятлива екосистема для інноваційного розвитку міста.

22.Адміністративні послуги

→ Розширення переліку адміністративних послуг, які надаються через Центр адміністративних послуг «Прозорий офіс» та його територіальні відділення.

→ Вдосконалення інформаційної підтримки центрів адміністративних і соціальних послуг, розширення переліку послуг, які надаватимуться споживачам в режимі on-line.

→ Спрощення доступу до адміністративних послуг.

→ Підвищення рівня надання адміністративних і соціальних послуг.

Узгодженість основних напрямів програми із спорідненими ДДП подано в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2.

Узгодженість основних положень Програми економічного і соціального розвитку Вінницької міської територіальної громади на 2022 рік з цілями, визначеними в Концепції інтегрованого розвитку м. Вінниці – 2030, Стратегії збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року, Регіонального плану управління відходами Вінницької області на період до 2030 року

	Пріоритети розвитку згідно різних ДДП										
Основні напрями програми	Концепції інтегрованого розвитку м. Вінниці – 2030					Стратегія збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року					Регіональний план управління відходами Вінницької області на період до 2030 року
	В1. Комфортне культурне та соціально відпальне місто	В2. Конкурентоспроможне українське місто на мапі Східної Європи	В3. Екологічне зелене місто над річкою Південний Буг, місто сталої мобільності	В4. Місто збалансованого просторового розвитку	В5. Місто сильної громади	Ц1. Конкурентоздатний регіон на основі інноваційного та стало го розвитку	Ц2. Регіон належного та ефективного урядування	Ц3. Регіон стало го гуманітарного розвитку	Ц4. Регіон спрможних громад	Ц5. Регіон безпечно го середовища	
	1.Промисловість та підприємництво	о	+	о	о	+	+	о	о	+	

2. Будівництво	o	+	o	+	o	o	o	o	o	o	o
3. Споживчий ринок	+	o	+	+	o	+	+	+	o	o	o
4. Туризм	o	+	o	o	o	o	o	++	o	o	o
5. Житловий фонд	o	+	o	o	o	o	o	o	o	o	o
6. Благоустрій територій	o	o	+	+	o	+	o	o	o	+	+
7. Транспорт	+	o	o	o	+	++	o	o	o	+	o
8. Енергорозвиток та енергоефективність	o	o	++	o	o	o	o	+	o	o	o
9. Охорона навколишнього природного середовища	+	o	++	o	+	o	o	o	o	+	++
10. Розвиток аграрного сектору	o	o	o	o	o	+	o	o	o	+	o
11. Соціальна сфера	o	o	o	o	o	o	o	+	o	o	o
12. Соціальна політика	o	o	o	o	o	o	o	+	o	o	o
13. Підтримка сім'ї дітей та молоді	o	o	o	o	+	o	o	+	o	o	o
14. Гуманітарна сфера	o	o	o	o	o	o	o	+	o	o	o
15. Освіта	o	o	o	o	o	o	o	+	++	o	o
16. Культура	o	+	o	+	o	o	o	o	++	o	o
17. Фізична культура та спорт	o	++	o	o	o	+	o	++	o	o	o
18. Муніципальне управління	o	+	o	o	+	+	+	o	o	o	o
19. Об'єкти комунальної власності та земельні відносини	+	o	o	o	o	o	+	o	o	o	o
20. Діяльність підприємств комунальної власності.	+	+	o	o	+	o	o	o	++	o	o

Реалізація тарифної політики											
21. Інформатизація муніципального управління	+	+	o	o	++	o	+	o	o	o	o
22. Адміністративні послуги	+	+	o	o	+	o	++	o	+	o	o
	В1. Комфортне, культурне та соціально відпальне місто	В2. Конкурентоспроможне українське місто на мапі Східної Європи	В3. Екологічне зелене місто над річкою Південний Буг, місто сталої мобільності	В4. Місто збалансованого просторового розвитку	В5. Місто сильної громади	Ц1. Конкурентоздатний регіон на основі інноваційного та сталого розвитку	Ц2. Регіон належного та ефективного урядування	Ц3. Регіон сталої гуманітарного розвитку	Ц4. Регіон спроможних громад	Ц5. Регіон безпечного середовища	
Основні напрями програми	Концепції інтегрованого розвитку м. Вінниці – 2030					Стратегія збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року					Регіональний план управління відходами Вінницької області на період до 2030 року

Примітка. "+" - узгоджені частково, "++" - повністю узгоджені, "-" - є суперечності, "o" - нейтральний взаємозв'язок.

Стратегічні цілі та завдання Програми узгоджуються із Цілями сталого розвитку України на період до 2030 року (проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 та адаптовані з урахуванням специфіки розвитку України, викладені у Національній доповіді "Цілі сталого розвитку: Україна"), зокрема:

напрями Програми "Підтримка сім'ї дітей та молоді", "Освіта, "Культура" та їх задачі узгоджуються із Ціллю 4 "Якісна освіта";

напрямом Програми "Промисловість та підприємництво" узгоджується із Ціллю 8 "Гідна праця та економічне зростання",

напрямом Програми "Енергорозвиток та енергоефективність", "Охорона навколишнього природного середовища" узгоджується із Ціллю 6 "Чиста вода та належні санітарні умови",

напрямом Програми "Енергорозвиток та енергоефективність" узгоджується із Ціллю 7 "Відновлювана енергія",

напрямом Програми "Муніципальне управління" узгоджується із Ціллю 5 "Гендерна рівність",

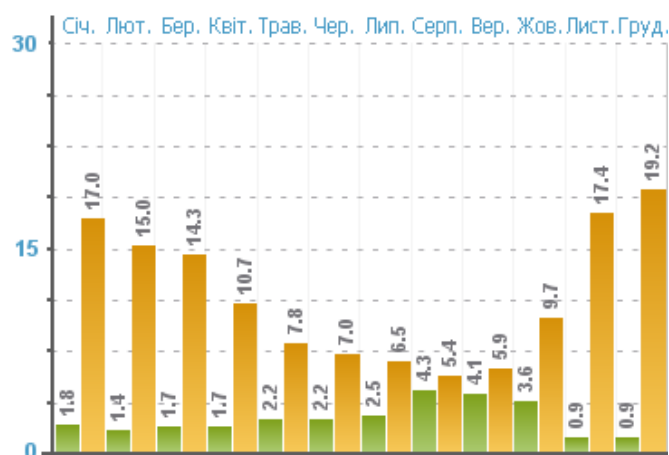
напрямом Програми "Соціальна сфера" узгоджується із Ціллю 1 "Подолання бідності".

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ

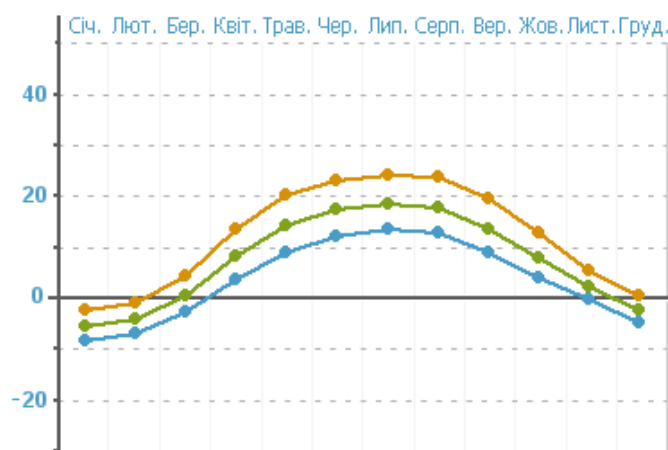
2.1. Кліматичні особливості території, для якої розробляється стратегічна екологічна оцінка.

Основними характеристиками кліматичних умов є температура повітря, атмосферні опади тощо. Нижче розглянуто деякі з цих складових.

Умови загальної атмосферної циркуляції визначають напрямки вітрів: взимку – західні і південно-західні, влітку – західні і північно-західні. Нижче наведено графіки кліматичних даних на станції "Вінниця", починаючи з 1899 року за даними Українського гідрометричного центру [https://meteo.gov.ua/ua/34208/climate/climate_stations/87/14/].

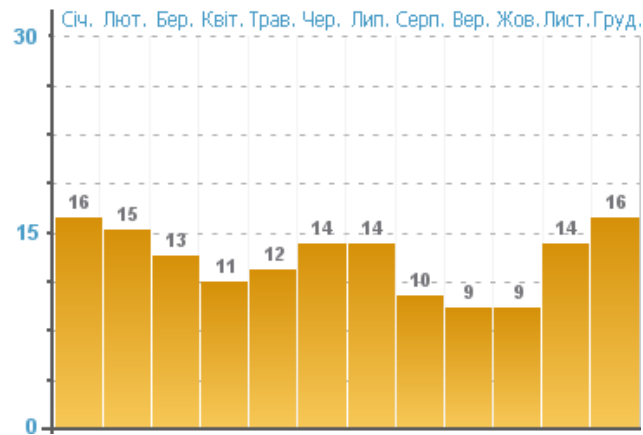

Умовні позначення: зелений графік- ясні; помаранчевий графік - похмури
рис.2.1 Число ясних і похмурих днів за загальною та нижньою хмарністю

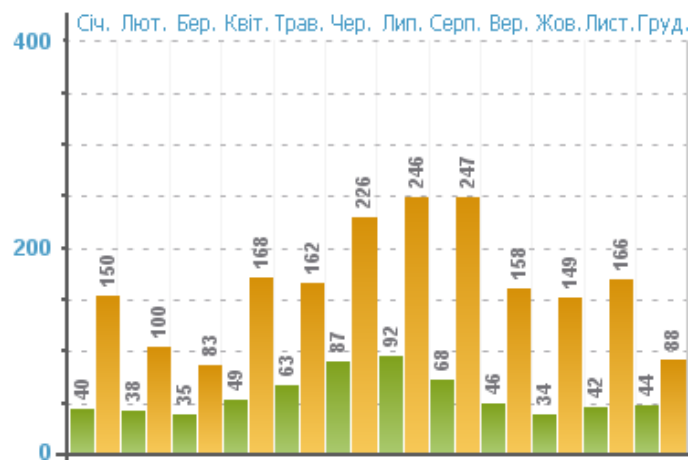

Умовні позначення: оранжева лінія графіку- середньомісячна максимальна;
синя лінія графіку -середньомісячна мінімальна;
зелена лінія графіку - середньомісячна.
рис.2.2 Показники середньої місячної і річної температури

Умовні позначення: зелений графік - середня; оранжевий графік - максимальна.
рис.2.3 Число днів із різною кількістю опадів

Умовні позначення: зелений графік - середня; оранжевий графік - максимальна.
рис.2.4. Середня місячна і максимальна кількість опадів (мм) з поправками на змочування

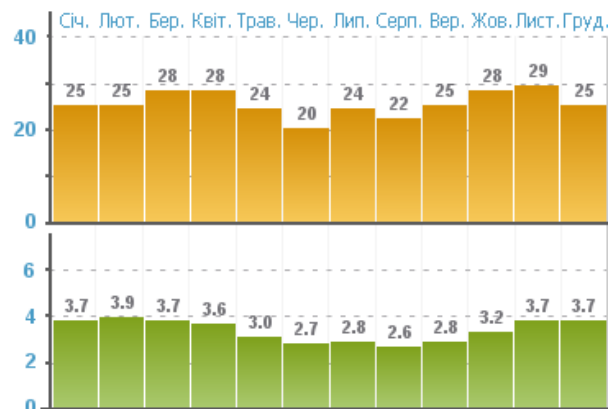

рис.2.5. Швидкість вітру, м/с*

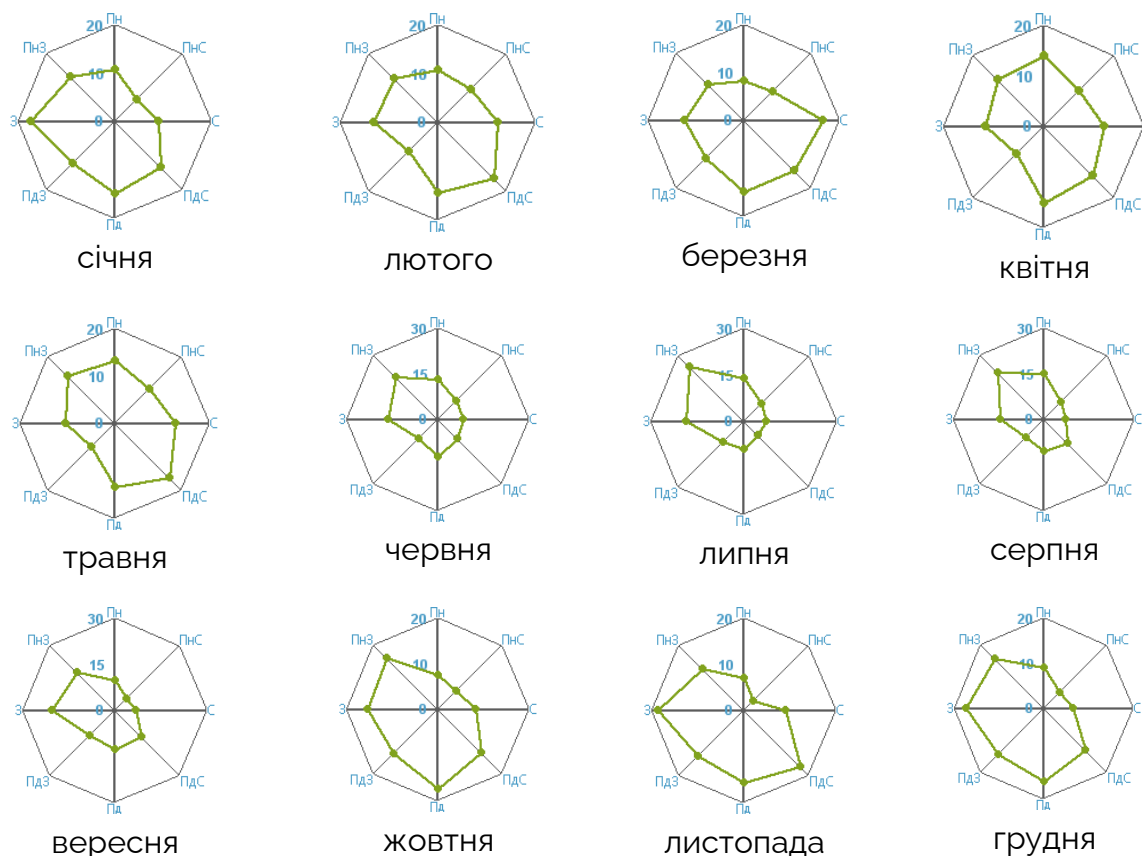

рис.2.6. Повторюваність (%) напрямку вітру та штилю

Клімат у Вінницькій МТГ помірний та достатнього теплового забезпечення, достатнього зволоження. За своїм географічним розташуванням територія області знаходиться у сфері впливу насичених вологою атлантичних повітряних мас, та периферійної частини сибірського (азійського) антициклону, для якого характерні сухі холодні континентальні повітряні маси. На клімат впливають також повітряні маси з Арктики та Середземномор'я.

Середня річна температура повітря в 2019 році по Вінницькій області становила 10.2° тепла, що на 2.7° вище за норму. Така ж середня річна температура повітря по області була і в 2015 році.

Отже, кліматичні особливості території визначаються помірними кліматичними показниками, що є сприятливою умовою для проживання населення.

2.1.1. Викиди парникових газів

Парникові гази, що утворюються внаслідок діяльності людини, викликають посилення парникового ефекту та є одним із суттєвих факторів впливу на зміну клімату. Надмірна кількість газів, які утворюються в результаті діяльності ТЕЦ, транспорту, сільського господарства, промисловості, а також лісових пожеж, утримують сонячне тепло у нижніх шарах атмосфери, не даючи йому повертатись до космосу.

Згідно Доповіді про стан навколишнього природного середовища в Вінницькій області

[<http://www.vin.gov.ua/dep-apr/stan-dovkillia/241-rehionalni-dopovidi/31379-rehionalna-dopovid-pro-stan-dovkillia-oblasti-u-2019>] в 2019 році викиди речовин, що належать до парникових газів, склали 45,8 тис.т, зокрема метан – 9,2 тис.т (9,5% у загальному обсягу викидів забруднюючих речовин), оксид азоту – 0,1 т (0,1%). Крім того, обсяг викидів діоксиду вуглецю склали 5,3 млн.т.

Рухомі джерела викидів (автомобільний, залізничний, річковий транспорт та виробнича техніка) залишаються потужним забруднювачем довкілля в області. У 2019 році відповідно до статистичних даних викиди від автотранспорту становили 65,2 тис.т (40% від загального обсягу викидів).

2.1.2. Прогнозовані зміни клімату, якщо документ не буде затверджено

Згідно доповіді про стан навколишнього середовища в Вінницькій області за 2019 рік

[<http://www.vin.gov.ua/images/doc/vin/departament-apk/doc/OperMonitor/Dopov/Dop2019.pdf>] на території області спостерігаються загальні кліматичні тенденції характерні для України.

Щомісячно температурний режим перевищував норму. Найбільші відхилення від норми спостерігалися в лютому, березні, червні, листопаді та грудні. Мінімальна температура повітря спостерігалася в січні і становила 12-16° морозу. Максимальна температура повітря відмічена в серпні і досягала позначки 34-36° тепла. Середня річна кількість опадів по області склала 467 мм, або 75% від норми. Найсухішими місяцями року були липень та серпень з кількістю опадів 39 та 21 мм, або 41 та 31% від норми. Найбільш вологим був травень з кількістю опадів 115 мм, або 189% від норми.

Зима 2018-2019 рр. (13-28.11.2018 р. – 29.01.-15.02.2019). Восени 018 року на території Вінницької області перехід через 0° в бік зниження відбувався протягом 15 днів з 13 по 28 листопада. Тривалість зимового періоду склала 62-94 днів, при нормі 88-103. Зима 2018-2019 року характеризувалася помірно теплою погодою з суттєвими опадами, незначним промерзанням ґрунту, стійким сніговим покривом, тривалими відлигами, густими туманами. Середня температура повітря за зимовий період склала 3.0° морозу, що в межах норми. В період тривалих відлиг (в третій декаді грудня та в першій декаді лютого) максимальна температура повітря підвищувалася до 3-6° та 4-9° тепла. Днів з відлигою за зимовий період по області налічувалося 27-46. Мінімальна температура повітря в листопаді знижувалася до 11-14° морозу (2-3.12) в грудні, в січні до 12-16° (9.01,20.01), але тривалість цих періодів незначна. Зимовий період характеризувався достатньою кількістю опадів. Всього за зимовий період випало 129 мм, при нормі 95 мм. Найбільша кількість опадів відмічена в третій декаді січня 27 мм, що становить 208% норми. Стійкий сніговий покрив утворився в кінці другої декади листопада і зберігався до кінця січня. За даними снігомірної зйомки, найбільша висота снігового покриву відмічена в другій декаді грудня (6-20 см по території області) та в другій декаді січня (6-21 см). Стихійних метеорологічних явищ протягом зимового періоду не відмічено. З небезпечних явищ відмічені тумани, вітер, значний сніг. Весна 2019 року (29.01.-15.02 – 15.02.2019). Одночасного переходу середньодобової температури повітря через нуль градусів, що свідчить про початок кліматичної весни, не спостерігалось. 29-31 січня Вінницька область знаходилась під впливом теплового сектору циклону. В північно-західних, в окремих центральних районах та на півдні області середньодобова температура набула позитивних значень 29 січня, що характеризує початок весняного періоду, це майже на місяць раніше багаторічного строку (26.02). На решті території області сталий весняний період розпочався 14-15 лютого, що майже на два тижні раніше багаторічного строку (26.02). Тривалість весняного періоду склала 95 днів, при нормі 81. Весна 2019 року виявилася тривалою, з частими коливаннями температур, частими дощами, які нерівномірно розподілялися по території області.

Середня температура повітря за весняний період становила 6.5° тепла, що на 3° нижче від норми. Максимальні температури повітря протягом весняного періоду в денні години підвищувалися до: в лютому 12-16°, березні 19-23°, в квітні 23-26°, в першій декаді травня - 20-25° тепла. Мінімальна температура повітря в нічні години знижувалася до: 7-8° морозу в лютому, 7-9° морозу в березні, 3-5° морозу в квітні, в першій декаді травня до плюс 2-5°. Сонячне сяйво до земної поверхні надходило протягом 446 годин, при

нормі 398 годин. Всього за весняний період випало 70-135 мм опадів, при нормі 94-116 мм. Місцями по області ґрунт перезволожений. Стихійні метеорологічні явища протягом весни: приморозки 15, 20, 23-24.04. Серед небезпечних явищ частими були вітер, тумани, грози. Літо 2019 року (10-29.04-22.09.2019). Сталий перехід через +15° в бік підвищення, що свідчить про початок літа, відбувся 13 травня, що на тиждень раніше середньобаторічних строків. Тривалість літа склала 127 днів, при нормі 110. Сонячне сяйво до земної поверхні надходило протягом 1326 годин, при нормі 1153 години. Літо 2019 року було тривалим, з підвищеним температурним режимом, значним недобором опадів та тривалими бездощовими періодами в другій половині періоду.

Середня температура повітря за літній період становила 20.1°, що на 3.9° вище норми. За літній період протягом 15-42 днів максимальні температури повітря досягали +30° і вище, але не перевищували абсолютні максимуми. Максимальна температура повітря в літній період в денні години підвищувалася: в травні до 26-29° тепла, в червні до 31-34° тепла, в липні максимум становив 32-35°, в серпні 34-36°, в вересні 30-33°. Мінімальна температура повітря в нічні години знижувалася в травні до 2-5°, в червні до 9-11°, в липні та серпні до 8-10° тепла, в вересні до 7-11° тепла. Літній період характеризувався значним недобором опадів і нерівномірним їх розподілом. Всього за літо випало 213 мм, що становить 66% від норми (323 мм). Найбільша кількість опадів відмічена протягом двох декад травня 73 мм, або 170% від норми. В третій декаді серпня опади були відсутні. Протягом літнього періоду число днів з відносною вологістю 30% і нижче налічувалося в середньому по області 11.

В кінці літа днів із суховіями нараховувалося від 4 до 17. На переважній території області зареєстровано тривалий бездощовий період, який обумовив загальну, повітряну та ґрунтову, посуху (12.08-15.09). З небезпечних явищ частими були грози, пориви вітру, значний дощ. Осінь 2019 року (17-18.09 - 21.11-02.12.2019р.). 17 вересня відбувся перехід через +15° в бік зниження, що на 12 днів пізніше середньобаторічних строків (05.09) та на тиждень раніше минулорічного. Тривалість періоду склала 66-75 днів, при нормі 77 днів.

Осінь 2019 року характеризувалася підвищеним температурним режимом, високими максимальними температурами, які наближалися до абсолютних значень для цього періоду, але не перевищили їх, та нерівномірним розподілом опадів в часі і на території. Середня температура повітря за осінній період сягала 9.9° тепла, при нормі 6.8° тепла. Протягом всього осіннього періоду температура повітря утримувалася вище норми за винятком першої декади жовтня. Максимальні температури повітря в денні години в третій декаді вересня підвищувалися до 21-25° тепла (30.09), в жовтні до 23-26° тепла (02- 03.10, 14.10), в листопаді до 20-23° тепла (06.11). Мінімальна температура знижувалася в вересні до 0-2° тепла (21.09), в жовтні до 3-6° морозу (31.10), в листопаді до 2-5° морозу (01.11). Розподіл опадів був нерівномірним на території області і в часі. За осінній період випало 35-59 мм опадів, при нормі 65-79 мм. Найбільша кількість їх зареєстрована в третій декаді вересня 24 мм, що становить 160% декадної норми. В другій та третій декадах жовтня опадів було менше 1 мм.

Стихійні метеорологічні явища протягом осіннього періоду: приморозки 21.09, 07-08.10. З небезпечних явищ спостерігалися тумани, вітер. Осінь закінчилася 21 листопада, в середньо багаторічні строки. На півдні області перехід через 0° відбувся 02.12, що на 5 днів пізніше багаторічного показника. Грудень виявився аномально теплим. По області спостерігалися дощі, в кінці періоду сніг, в окремі дні тумани та слабка ожеледь. Протягом місяця температура зазнавала значних коливань. Середня температура повітря в грудні становила 2.2° тепла, що на 4.5° вище від норми. Середня кількість опадів по області склала 26 мм, або 62% від норми.

Серед наслідків зміни клімату на території області відзначається подальше збільшення температури повітря та кількості екстремальних погодних умов – це

аномальна спека і тепловий стрес, повені та підтоплення, поява нових інвазивних видів рослин і тварин, шкідників і алергенів.

Згідно рекомендацій щодо включення кліматичних питань до документів державного планування (лист-звернення заступника Міністра пані Ірини Ставчук від 03.03.2020 №26/1.4-3-5650, додаток 1) нижче в таблиці наведено узагальнену оцінку впливу на клімат ДДП.

Таблиця 2.3.

Ціль документа	Оцінка впливу	Ознака
1.Промисловість та підприємництво	НО	Ціль визначає спрямованість на підвищення кількості робочих місць та ринку збуту. Для оцінки можливого впливу необхідно мати інформацію щодо деталізованих способів реалізації зазначеного, яка буде наявна на подальших етапах реалізації Програми.
2. Будівництво	Mt	великі витрати матеріальних та енергетичних ресурсів, масштабні земельні роботи під час реалізації заходів із будівництва та введення в експлуатацію не менше 5,5 тис м2 загальної площі житла за програмою «Муніципальне житло Вінницької міської територіальної громади».
	M+	За рахунок введення нових житлових площ передбачається збільшення енерго-, ресурсо- та водокористування.
3. Споживчий ринок	Mt	великі витрати матеріальних та енергетичних ресурсів, масштабні земельні роботи під час реалізації заходів із модернізації/будівництва торговельно-сервісних комплексів
	M+	Перетворення існуючих ринків у сучасні торговельно-сервісні комплекси, що передбачає збільшення енерго-, ресурсо- та водокористування.
4.Туризм	НО	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу.
5.Житловий фонд	M-	Передбачається можливе зменшення сумарного річного негативного впливу на клімат за рахунок зменшення використання енергоресурсів в результаті поліпшення стану житлового фонду.
6.Благоустрій територій	M-,A+	Передбачається можливе зменшення сумарного річного негативного впливу на клімат за рахунок покращення технічного стану доріг, заміна існуючих світильників на світильники на основі LED - технологій, впорядкування та розвиток зелених насаджень, забезпечення безпечної утилізації побутових відходів.
7.Транспорт	M-	Передбачається можливе зменшення сумарного річного негативного впливу на клімат за рахунок оновлення рухомого складу комунального підприємства «Вінницька транспортна компанія», реконструкція аеродрому, будівлі аеровокзалу, інженерних мереж та споруд на цих

		мережах КП «Аеропорт Вінниця», розвиток велосипедного руху.
	Mt	Великі витрати матеріальних та енергетичних ресурсів, масштабні земельні роботи під час реалізації заходів із реконструкції аеродрому, будівлі аеровокзалу, інженерних мереж та споруд на цих мережах КП «Аеропорт Вінниця»
8.Енергорозвиток та енергоефективність	M-, A+	Передбачається можливе зменшення сумарного річного негативного впливу на клімат за рахунок всіх заходів, передбачених в цьому напрямі.
	Mt	Великі витрати матеріальних та енергетичних ресурсів, масштабні земельні роботи під час виконання робіт (в тому числі проєктних) з реконструкцій систем водопостачання, тепlopостачання
9.Охорона навколишнього природного середовища	M-, A+	Передбачається можливе зменшення сумарного річного негативного впливу на клімат за рахунок всіх заходів, передбачених в цьому напрямі.
10.Розвиток аграрного сектору	HO	Неможливо оцінити через узагальненість інформації
11.Соціальна сфера	HO	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу.
12. Соціальна політика	HO	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу або наявна інформація недостатня для оцінки.
13. Підтримка сім'ї дітей та молоді	HO	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу або наявна інформація недостатня для оцінки.
14. Гуманітарна сфера	HO	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу або наявна інформація недостатня для оцінки.
	Mt	Можливі витрати матеріальних та енергетичних ресурсів, масштабні земельні роботи під час виконання робіт з проведення капітальних ремонтів та реконструкції закладів первинного та вторинного рівня відповідно до плану модернізації до 2023 року
15. Освіта	HO	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу або наявна інформація недостатня для оцінки.
16. Культура	HO	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу або наявна інформація недостатня для оцінки.
17.Фізична культура та спорт	HO	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу або наявна інформація недостатня для оцінки.
	Mt	Можливі витрати матеріальних та енергетичних ресурсів, масштабні земельні роботи під час виконання робіт з проведення реконструкції та капітального ремонту комунальних спортивних баз.

18. Муніципальне управління	НО	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу або наявна інформація недостатня для оцінки.
19. Об'єкти комунальної власності та земельні відносини	НО	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу або наявна інформація недостатня для оцінки.
20. Діяльність підприємств комунальної власності. Реалізація тарифної політики	НО	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу або наявна інформація недостатня для оцінки.
21. Інформатизація муніципального управління	НО	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу або наявна інформація недостатня для оцінки.
22. Адміністративні послуги	НО	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу або наявна інформація недостатня для оцінки.

Примітка. "М-" - пом'якшення, зменшення сумарного річного негативного впливу на клімат внаслідок проведення ДДП, "М+" - пом'якшення, збільшення сумарного щорічного негативного впливу на клімат внаслідок проведення ДДП, "Mt" - пом'якшення, одноразові великі викиди ПГ під час проведення ДДП, "А+" - адаптація, сприяння сумарного адаптаційного потенціалу регіону до зміни клімату внаслідок проведення ДДП, "А-" - адаптація, зменшення сумарного адаптаційного потенціалу регіону до зміни клімату внаслідок проведення ДДП; "НО"- неможливо оцінити через недостатність інформації або її узагальненість"

У Вінницькій МТГ, як у всій Україні спостерігається потепління, яке переважно проявляється у змінах (часто екстремальних) звичного середовища проживання та погіршення якості природних ресурсів, важливих для існування людини. У глобальному контексті це проявляється в активізації масових міграційних процесів. Локально отримуємо зменшення води в річках, зміну та/або зникнення видів флори та фауни, підвищення загрози розповсюдження інфекційних хвороб.

2.2. Стан здоров'я

Стан здоров'я населення оцінюється, зокрема за тенденцією та кількістю вперше зареєстрованих випадків захворювань, структурою населення, загальної кількості захворюваності тощо. Статистику по зазначеним показникам подано нижче згідно даних головного управління статистики Вінницької області [<https://www.vn.ukrstat.gov.ua>] та Державної служби статистики України [<http://www.ukrstat.gov.ua/>].

На 1 вересня 2021р. у Вінницькій міській територіальній громаді проживало (за оцінкою) міського населення 370 650 осіб, у тому числі в м. Вінниці – 369 378 осіб та у смт Десна – 1 272 особи (на 01.09.2020р. у м. Вінниці, за оцінкою, проживало 370 026 осіб, у смт Десна – 1 270 осіб).

Чисельність сільського населення (на 01.01.2021р.) склала 16 335 осіб, у тому числі: с. Великі Крушлинці – 1 064 особи, Вінницькі Хутори – 7 342 особи, Гавришівка – 1 847 осіб, Малі Крушлинці – 1 820 осіб, Писарівка – 1 586 осіб, Стадниця – 1 397 осіб, Щітки – 1 279 осіб.

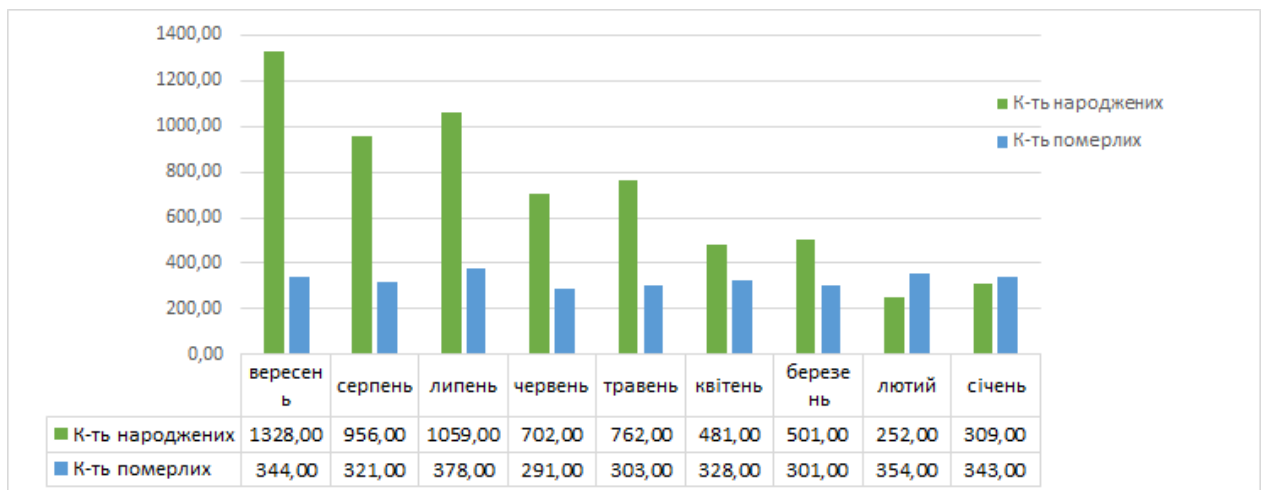

а)

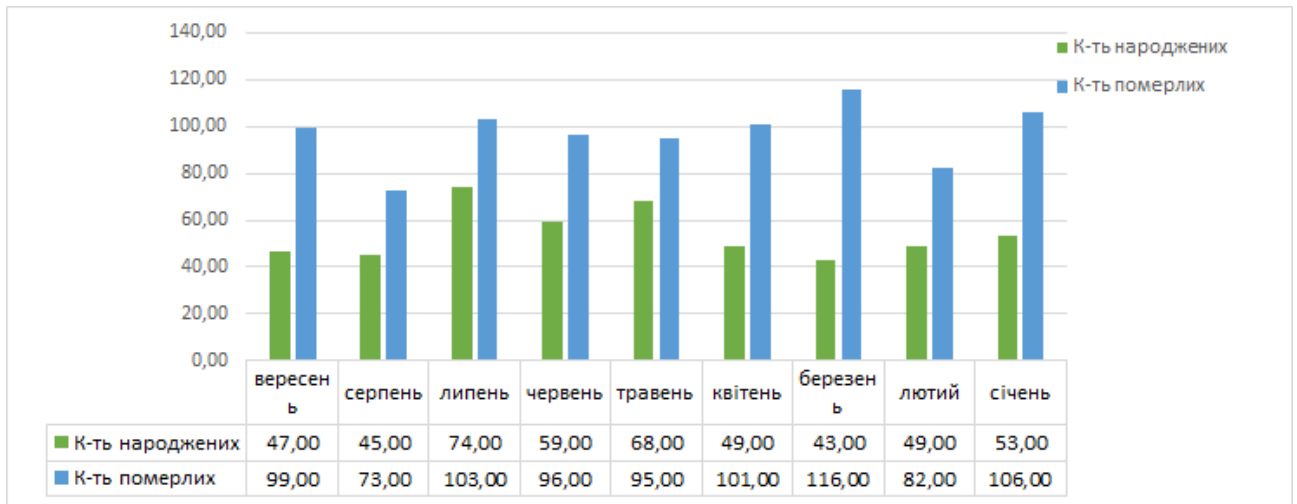

б)

рис.2.7. Динаміка зміни населення в а) Вінницькому районі та б) м. Вінниця
<https://www.vn.ukrstat.gov.ua/>

а)

б)

рис.2.8. Кількість живонароджених та померлих в а) м. Вінниця та б) Вінницький район за 2020 рік [<https://www.vn.ukrstat.gov.ua/>]

рис. 2.9. Вікова структура населення в Вінницькому районі в 2019 р. [<http://database.ukrcensus.gov.ua/>]

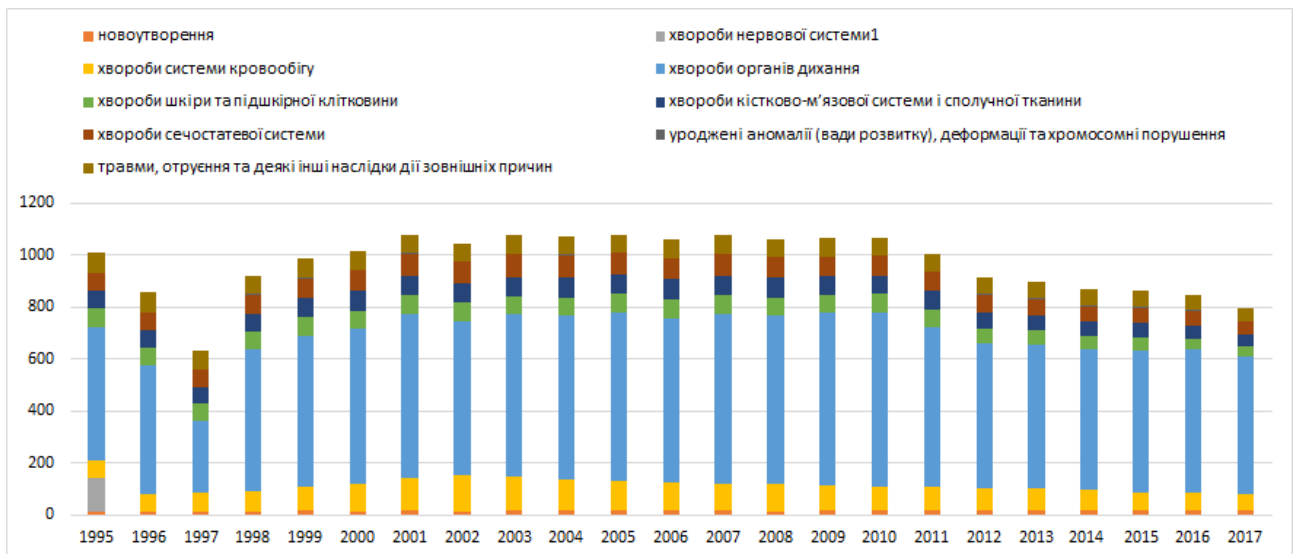

рис.2.10.. Захворюваність населення (1995-2017рр.), кількість уперше зареєстрованих випадків захворювань, тис., Вінницька область [<https://www.vn.ukrstat.gov.ua/>]

Таблиця 2.4.

*Кількість померлих за окремими причинами смерті
у січні–вересні 2020 року у Вінницькій області*

Усього	A00–Y89	17766
Клас I. Деякі інфекційні та паразитарні хвороби	A00–B99	143
з них		
туберкульоз	A15–A19	61
хвороба, зумовлена вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ)	B20–B24	65
Клас II. Новоутворення	C00–D48	2249
з них злоякісні	C00–C97	2227
Клас III. Хвороби крові й кровотворних органів та окремі порушення із залученням імунного механізму	D50–D89	6
Клас IV. Ендокринні хвороби, розлади харчування та порушення обміну речовин	E00–E89	73
з них цукровий діабет	E10–E14	62
Клас V. Розлади психіки та поведінки	F01–F99	29
з них розлади психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю	F10	29
Клас VI. Хвороби нервової системи	G00–G98	79
Клас IX. Хвороби системи кровообігу	I00–I99	13016
з них		
ішемічна хвороба серця	I20–I25	11684
алкогольна кардіоміопатія	I42.6	36
цереброваскулярні хвороби	I60–I69	929
Клас X. Хвороби органів дихання	J00–J98	308
з них грип і пневмонія	J10–J18	214
Клас XI. Хвороби органів травлення	K00–K92	632
з них алкогольна хвороба печінки	K70	35
Клас XII. Хвороби шкіри та підшкірної клітковини	L00–L98	9

Клас XIII. Хвороби кістково-м'язової системи та сполучної тканини	M00–M99	14
Клас XIV. Хвороби сечостатевої системи	N00–N99	54
Клас XV. Вагітність, пологи та післяпологовий період	O00–O99	–
Клас XVI. Окремі стани, що виникають у перинатальному періоді	P07–P96	30
Клас XVII. Природжені вади розвитку, деформації та хромосомні аномалії	Q00–Q99	22
Клас XVIII. Симптоми, ознаки та відхилення від норми, що виявлені при клінічних і лабораторних дослідженнях, не класифіковані в інших рубриках	R00–R99	179
Клас XX. Зовнішні причини смерті	V01–Y89	798
з них		
транспортні нещасні випадки	V01–V99	124
випадкове утоплення та занурення у воду	W65–W74	61
нещасні випадки, спричинені дією диму, вогню та полум'я	X00–X09	40
випадкове отруєння, спричинене отруйними речовинами	X40–X44,	32
(крім алкоголю)	X46–X49	
випадкове отруєння та дія алкоголю	X45	79
навмисне самоушкодження	X60–X84	216
наслідки нападу з метою убивства чи нанесення ушкодження	X85–X99,	33
	Y00–Y09	
Клас XXII. Коди для особливих цілей	U00–U85	125
COVID-19, вірус ідентифікований	U07.1	125
COVID-19, вірус неідентифікований	U07.2	–

Станом на 2015 рік частка осіб старше 60 років у віковій структурі населення

Вінниці складала 19 %. Згідно з демографічним прогнозом ця частка збільшуватиметься. Це означає, що категорії населення молодше 18 років та старше 60 зрівняються у своїй кількості протягом наступного десятиліття. Для міста, яке прагне розвиватися, такий сценарій є загрозливим.

Існуючі статистичні дані говорять про такі загальні тенденції в області та місті як зниження народжуваності, підвищення показника смертності, підвищення питомої ваги населення старшого пенсійного віку, зниження середньої очікуваності тривалості життя. В цілому тенденції різкого або негативного погіршення стану здоров'я населення немає.

2.2.1. Прогнозовані зміни стану здоров'я населення, якщо документ не буде затверджено

За умови збереження існуючої ситуації значного збільшення впливу негативних факторів на стан здоров'я мешканців не передбачається. У зв'язку з кумулятивними впливами автомобільних викидів, недостатнім очищенням стічних вод, неякісної питної води, зношеністю міського питного водопроводу, можливе накопичення шкідливих сполук в ґрунті, зараження ґрунтових вод, поверхневих вод, повітря, що матиме систематичний негативний вплив на здоров'я, зумовлюючи збільшення частоти хронічних захворювань.

Детальний прогноз стану здоров'я населення можливий лише після отримання локальних статистичних даних на рівні населеного пункту.

2.3. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря

Нижче наведено відомості про викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря за 2019 р. та 2020 р. згідно даних Вінницької міської ради [<https://www.vmr.gov.ua/Branches/Lists/Ecology/ShowContent.aspx?ID=16&ContentTypeId=0x01007833393DECCB4DC1AB0D71AEF17E828200DA1DFDD1B27EF146923478EBB1829DC9>].

Таблиця 2.5.

Обсяги викидів забруднювальних речовин в атмосферу від стаціонарних джерел забруднення у 2020 році в м. Вінниця

	Код	Кількість підприємств мр		Обсяги викидів			
		всього, одиниць	у % до 2019 р.	тонн	збільшення/зменшення проти 2019 року	у % до 2019 р.	Роз-поділ, %
А	Б	1	2	3	4	5	6
Всього забруднювальних речовин	00000	91	97,85	2663,204	-223,885	92,25	100,00
Метали та їх сполуки	01000	40	100,00	2,663	-0,100	96,38	0,10
Залізо та його сполуки (у перерахунку на залізо)	01003	36	97,30	2,358	0,554	130,71	0,09
Мідь та її сполуки (у перерахунку на мідь)	01005	2	50,00	0,063	-0,639	8,97	0,00

Ртуть та її сполуки (у перерахунку на ртуть)	01007	2	#DIV/0	0,002	0,002		0,00
Хром та його сполуки (у перерахунку на триоксид хрому)	01010	3	100,00	0,011	0,003	137,50	0,00
Цинк та його сполуки (у перерахунку на цинк)	01011	1	100,00	0,003	0,002	300,00	0,00
Алюмінію оксид	01101	4	100,00	0,043	0,000	100,00	0,00
Манган та його сполуки (у перерахунку на діоксид мангану)	01104	16	88,89	0,079	-0,044	64,23	0,00
Стибій та його сполуки (у перерахунку на стибій)	01106	1	100,00	0,080	0,000	100,00	0,00
Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (мікрочастинки та волокна)	03000	67	106,35	262,005	17,906	107,34	9,84
Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок більше 2,5 мкм та менше 10мкм	03001	42	127,27	135,378	37,737	138,65	5,08
Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок менше 2,5мкм	03002	19	111,76	108,365	13,637	114,40	4,07
Сажа	03004	15	107,14	10,386	-3,328	75,73	0,39
Сполуки азоту	04000	84	96,55	588,426	-69,482	89,44	22,09
Оксид азоту (у перерахунку на діоксид азоту)[NO+NO ₂]	04001	83	96,51	573,141	-69,518	89,18	21,52
Азоту (1) оксид [N ₂ O]	04002	45	100,00	8,211	-0,063	99,24	0,31
Аміак	04003	10	111,11	6,684	0,100	101,52	0,25
Азотна кислота	04004	3	75,00	0,390	-0,001	99,74	0,01
Діоксид та інші сполуки сірки	05000	48	104,35	108,704	7,705	107,63	4,08
Сірки діоксид	05001	45	104,65	107,246	7,768	107,81	4,03
Сірководень (H ₂ S)	05002	2	100,00	0,240	0,013	105,73	0,01

Сульфатна кислота (H ₂ SO ₄) [сірчана кислота]	05004	9	100,00	1,218	-0,076	94,13	0,05
Оксид вуглецю	06000	82	96,47	779,180	-44,921	94,55	29,26
Вуглецю діоксид	07000	79	97,53	384425,216	11200,137	103,00	14434,69
Неметанові леткі органічні сполуки (НМЛОС) ₁	11000	62	103,33	743,947	-135,041	84,64	27,93
Акрилонітрил	11001	4	200,00	10,019	9,529	2044,69	0,38
Ангідрид малеїновий	11002	1	#DIV/0	0,104	0,104		0,00
Акролеїн	11004	1	100,00	2,201	-1,489	59,65	0,08
Ацетальдегід	11006	2	100,00	0,676	-0,027	96,16	0,03
Ацетон	11007	7	77,78	0,510	-0,014	97,33	0,02
Бензол	11008	3	150,00	0,590	0,403	315,51	0,02
Бутиловий ефір оцтової кислоти (бутилацетат)	11009	8	160,00	15,196	15,152	34536,36	0,57
Діетиловий ефір	11017	2	100,00	0,061	-0,069	46,92	0,00
Етилцелозольв	11020	3	75,00	0,461	0,088	123,59	0,02
Етилацетат	11021	11	84,62	1,478	0,169	112,91	0,06
Етилену оксид	11022	0	0,00		-0,031		
Кислота оцтова	11028	10	90,91	5,263	-0,103	98,08	0,20
Ксилол	11030	10	142,86	1,330	-0,250	84,18	0,05
Спирт метиловий	11036	1	100,00	23,402	13,427	234,61	0,88
Стирол	11037	3	100,00	0,050	-0,012	80,65	0,00
Толуол	11041	10	125,00	1,160	0,859	385,38	0,04
Фенол	11048	2	66,67	0,030	-0,003	90,91	0,00
Формальдегід	11049	0	0,00		-0,010		

1-Хлор-2,3-епіхлорпропан (епіхлоргідрин)	11051	1	#DIV/o	0,010	0,010		0,00
Метан	12000	67	98,53	173,309	0,325	100,19	6,51
Хлор та сполуки хлору (у перерахунку на хлор)	15000	12	109,09	1,508	-0,052	96,67	0,06
Вініл хлористий	15002	1	100,00	0,001	0,000	100,00	0,00
Водню хлорид (соляна кислота по молекулі на HCL)	15003	10	111,11	1,478	-0,042	97,24	0,06
Фтор та його сполуки (у перерахунку на фтор)	16000	3	100,00	0,017	0,003	121,43	0,00
Фтористий водень	16001	3	150,00	0,005	0,002	166,67	0,00
Фреони	18000	9	112,50	3,445	-0,228	93,79	0,13
Гідрохлорфторвуглеці (ГХВ)	18001	3	100,00	1,810	-0,338	84,26	0,07
Хлорфторвуглеці (ХФВ)	18002	3	100,00	0,185	0,094	203,30	0,01

У місті Вінниця в 2021 році систематичні спостереження за вмістом шкідливих речовин в атмосферному повітрі проводились лабораторією спостережень за забрудненням атмосфери (ЛСЗА) Вінницького ЦГМ на двох стаціонарних постах (ПСЗ): ПСЗ №1 розташований по вулиці Київська, 25; ПСЗ №2 – на Немирівському шосе, 29.

За комплексним індексом забруднення атмосферного повітря (КІЗА) загальний рівень забруднення по м. Вінниці становив 6,7 і характеризувався, як підвищений. Такий рівень забруднення атмосферного повітря характерний для всіх міст України (за КІЗА). Порівняно з минулим роком відмічається зниження, з «високого» до «підвищеного» (з 7,1 до 6,9), за рахунок зниження вмісту фтористого водню.

Докладні відомості щомісячного моніторингу за даними цих станцій подано на сайті Вінницької міської ради [\[https://www.vmr.gov.ua/Branches/Lists/Ecology/ShowContent.aspx?ID=16&ContentTypeId=0x01007833393DECCB4DC1AB0D71AEF17E828200DA1DFDD1B27EF146923478EBB1829DC9\]](https://www.vmr.gov.ua/Branches/Lists/Ecology/ShowContent.aspx?ID=16&ContentTypeId=0x01007833393DECCB4DC1AB0D71AEF17E828200DA1DFDD1B27EF146923478EBB1829DC9).

У вересні 2021 р. в атмосферному повітрі міста спостерігався дещо підвищений вміст діоксиду азоту (речовина 3 класу небезпеки), фтористого водню (речовина 2 класу небезпеки). Загалом по місту середня за вересень концентрація по діоксиду азоту перевищувала ГДКс.д. у 2,0 рази, по фтористому водню – у 1,4 рази. На ПСЗ № 2, що по Немирівському шосе, 29, середньомісячна концентрація діоксиду азоту перевищувала ГДКм.р. у 2,2 рази, по фтористому водню – у 1,8 рази. На ПСЗ №1 по діоксиду азоту - у 1,8 разів, по фтористому водню – у 1,4 раз. Максимальні концентрації досягали 1,4 ГДКм.р. по діоксиду азоту і 1,1 ГДКм.р. по фтористому водню. Кількість випадків перевищення ГДКм.р. з діоксиду азоту у вересні становила 9. Фтористого водню 12.

Середньомісячні та максимальні з разових концентрацій інших забруднювальних домішок не перевищували відповідні санітарно-гігієнічні нормативи. Вміст важких металів у повітрі був значно нижче рівня відповідних ГДКс.д. За індексом забруднення атмосферного повітря (ІЗА) загальний рівень забруднення у вересні загалом по місту характеризувався, як підвищений і становив 5,3. Середньомісячні концентрації з фтористого водню були однаковими на обох постах. По діоксид азоту були дещо

вищеми на другому посту. Порівняно з вереснем 2020 року середні концентрації забруднювальних речовин по м. Вінниці не значною мірою зменшились, за винятком фтористого водню, його середні концентрації збільшились. Діоксид сірки, оксид вуглецю залишились без змін. Максимальні концентрації забруднювальних речовин зменшились по аміаку, формальдегіду та діоксид азоту та оксид вуглецю. [https://www.vmr.gov.ua/Branches/Lists/Ecology/ShowContent.aspx?ID=16&ContentTypeId=0x01007833393DECCB4DC1AB0D71AEF17E828200DA1DFDD1B27EF146923478EBB1829DC9]

У серпні 2021 р. в атмосферному повітрі міста спостерігався помірно високий вміст діоксиду азоту (речовина 3 класу небезпеки), фтористого водню (речовина 2 класу небезпеки). Загалом по місту середня за серпень концентрація по діоксиду азоту перевищувала ГДКс.д. у 2,3 рази, по фтористому водню – у 2,1 рази. На ПСЗ № 2, що по Немирівському шосе, 29, середньомісячна концентрація діоксиду азоту перевищувала ГДКм.р. у 2,3 рази, по фтористому водню – у 2,0 рази. На ПСЗ №1 по діоксиду азоту - у 2,2 разів, по фтористому водню – у 2,1 раз. Максимальні концентрації досягали 1,5 ГДКм.р. по діоксиду азоту і 1,1 ГДКм.р. по фтористому водню. Кількість випадків перевищення ГДКм.р. з діоксиду азоту у серпні становила 6. Фтористого водню 25. Середньомісячні та максимальні з разових концентрацій інших забруднювальних домішок не перевищували відповідні санітарно-гігієнічні нормативи. Вміст важких металів у повітрі був значно нижче рівня відповідних ГДКс.д. За індексом забруднення атмосферного повітря (ІЗА) загальний рівень забруднення у серпні загалом по місту характеризувався, як підвищений. Середньомісячні концентрації з фтористого водню та діоксид азоту були майже однаковими на обох постах. Порівняно з серпнем 2020 року середні концентрації забруднювальних речовин по м. Вінниці не значною мірою зменшились, за винятком фтористого водню, його середні концентрації збільшились. Діоксид сірки, оксид вуглецю залишились без змін. Максимальні концентрації забруднювальних речовин зменшились по аміаку, формальдегіду та діоксид азоту.

У червні 2021 р. в атмосферному повітрі міста спостерігався помірно високий вміст діоксиду азоту (речовина 3 класу небезпеки), фтористого водню (речовина 2 класу небезпеки). Загалом по місту середня за червень концентрація по діоксиду азоту перевищувала ГДКс.д. у 3,6 рази, по фтористому водню – у 1,4 рази. На ПСЗ № 2, що по Немирівському шосе, 29, середньомісячна концентрація діоксиду азоту перевищувала ГДКм.р. у 3,5 рази, по фтористому водню – у 1,3 раз. На ПСЗ №1 по діоксиду азоту - у 3,6 разів, по фтористому водню – у 1,4 раз. Максимальні концентрації досягали 1,2 ГДКм.р. по діоксиду азоту і 1,1 ГДКм.р. по фтористому водню. Кількість випадків перевищення ГДКм.р. з діоксиду азоту у червні становила 21. Фтористого водню 8. Середньомісячні та максимальні з разових концентрацій інших забруднювальних домішок не перевищували відповідні санітарно-гігієнічні нормативи. Вміст важких металів у повітрі був значно нижче рівня відповідних ГДКс.д. За індексом забруднення атмосферного повітря (ІЗА) загальний рівень забруднення у червні загалом по місту характеризувався, як високий. Середньомісячні концентрації з фтористого водню та діоксид азоту були дещо вищими на ПСЗ №1. Порівняно з червнем 2020 року середні концентрації забруднювальних речовин по м. Вінниці не значною мірою зменшились за рахунок концентрацій по аміаку та завислих речовинах. Діоксид сірки, оксид вуглецю залишились без змін. Максимальні концентрації забруднювальних речовин зменшились по оксиду вуглецю, формальдегіду та діоксид азоту.

У травні 2021 р. в атмосферному повітрі міста спостерігався помірно високий вміст діоксиду азоту (речовина 3 класу небезпеки), фтористого водню (речовина 2 класу небезпеки). Загалом по місту середня за травень концентрація по діоксиду азоту перевищувала ГДКс.д. у 4,1 рази, по фтористому водню – у 1,1 рази. На ПСЗ № 2, що по Немирівському шосе, 29, середньомісячна концентрація діоксиду азоту перевищувала ГДКм.р. у 3,8 рази, по фтористому водню – у 1,2 раз. На ПСЗ №1 по діоксиду азоту - у 4,3

разів, по фтористому водню – у 0,9 раз. Максимальні концентрації досягали 1,8 ГДКм.р. по діоксиду азоту і 1,1 ГДКм.р. по фтористому водню. Кількість випадків перевищення ГДКм.р. з діоксиду азоту у квітні становила 68. Фтористого водню 10. Середньомісячні та максимальні з разових концентрацій інших забруднювальних домішок не перевищували відповідні санітарно-гігієнічні нормативи. Вміст важких металів у повітрі був значно нижче рівня відповідних ГДКс.д. За індексом забруднення атмосферного повітря (ІЗА) загальний рівень забруднення у травні загалом по місту характеризувався, як високий. Середньомісячні концентрації з фтористого водню на ПСЗ №2 були дещо вищі, ніж на ПСЗ №1, а концентрації по діоксид азоту були вищі на ПСЗ №1. Порівняно з травнем 2020 року середні концентрації забруднювальних речовин по м. Вінниці не значною мірою зменшились за рахунок концентрацій по діоксид азоту, фтористому водню. Діоксид сірки, оксид вуглецю та аміак залишились без змін. Максимальні концентрації забруднювальних речовин зменшились по оксиду вуглецю та формальдегіду, діоксид азоту та фтористому водню.

У квітні 2021 р. в атмосферному повітрі міста спостерігався помірно високий вміст діоксиду азоту (речовина 3 класу небезпеки), фтористого водню (речовина 2 класу небезпеки) та формальдегіду. Загалом по місту середня за квітень концентрація по діоксиду азоту перевищувала ГДКс.д. у 3,7 рази, по фтористому водню – у 1,4 рази, формальдегіду 3,2. На ПСЗ № 2, що по Немирівському шосе, 29, середньомісячна концентрація діоксиду азоту перевищувала ГДКм.р. у 3,4 рази, по фтористому водню – у 1,5 раз. На ПСЗ №1 по діоксиду азоту – у 4,1 разів, по фтористому водню – у 1,3 раз. Максимальні концентрації досягали 1,7 ГДКм.р. по діоксиду азоту і 1,2 ГДКм.р. по фтористому водню. Кількість випадків перевищення ГДКм.р. з діоксиду азоту у квітні становила 51. Фтористого водню 14. Середньомісячні та максимальні з разових концентрацій інших забруднювальних домішок не перевищували відповідні санітарно-гігієнічні нормативи. Вміст важких металів у повітрі був значно нижче рівня відповідних ГДКс.д. За індексом забруднення атмосферного повітря (ІЗА) загальний рівень забруднення у квітні загалом по місту характеризувався, як високий. Середньомісячні концентрації завислих речовин, фтористого водню на ПСЗ №2 були дещо вищі, ніж на ПСЗ №1, а концентрації по діоксид азоту були вищі на ПСЗ №1. Порівняно з квітнем 2020 року середні концентрації забруднювальних речовин по м. Вінниці не значною мірою збільшились за рахунок концентрацій по діоксид азоту, фтористому водню, завислих речовин та формальдегіду. Діоксид сірки, оксид вуглецю та аміак залишились без змін. Максимальні концентрації забруднювальних речовин зменшились по оксиду вуглецю та формальдегіду.

У березні 2021р. в атмосферному повітрі міста спостерігався помірно високий вміст діоксиду азоту (речовина 3 класу небезпеки), фтористого водню (речовина 2 класу небезпеки). Загалом по місту середня за березень концентрація по діоксиду азоту перевищувала ГДКс.д. у 2,8 рази, по фтористому водню – у 1,9 рази. На ПСЗ № 2, що по Немирівському шосе, 29, середньомісячна концентрація діоксиду азоту перевищувала ГДКм.р. у 2,3 рази, по фтористому водню – у 1,9 раз. На ПСЗ №1 по діоксиду азоту – у 3,4 разів, по фтористому водню – у 1,9 раз. Максимальні концентрації досягали 1,4 ГДКм.р. по діоксиду азоту і 1,0 ГДКм.р. по фтористому водню. Кількість випадків перевищення ГДКм.р. з діоксиду азоту у березні становила 20. Фтористого водню два. Середньомісячні та максимальні з разових концентрацій інших забруднювальних домішок не перевищували відповідні санітарно-гігієнічні нормативи. Вміст важких металів у повітрі був значно нижче рівня відповідних ГДКс.д. За індексом забруднення атмосферного повітря (ІЗА) загальний рівень забруднення у березні загалом по місту характеризувався, як високий. Середньомісячні концентрації завислих речовин, оксиду вуглецю на ПСЗ №2 були дещо вищі, ніж на ПСЗ №1, а концентрації по діоксид азоту були вищі на ПСЗ №1. Порівняно з березнем 2020 року середні концентрації

забруднювальних речовин по м. Вінниці не значною мірою збільшились за рахунок концентрацій по діоксид азоту, фтористому водню та формальдегіду. Діоксид сірки та аміак залишились без змін, оксид вуглецю дещо зменшився. Максимальні концентрації забруднювальних речовин, залишились майже однаковими.

У лютому 2021 р. в атмосферному повітрі міста спостерігався помірно високий вміст діоксиду азоту (речовина 3 класу небезпеки), фтористого водню (речовина 2 класу небезпеки). Загалом по місту середня за лютий концентрація по діоксиду азоту перевищувала ГДКс.д. у 3,2 рази, по фтористому водню – у 1,5 рази. На ПСЗ № 2, що по Немирівському шосе, 29, середньомісячна концентрація діоксиду азоту перевищувала ГДКм.р. у 2,4 рази, по фтористому водню – у 1,3 раз. На ПСЗ №1 по діоксиду азоту - у 4,0 разів, по фтористому водню – у 1,7 раз. Максимальні концентрації досягали 1,5 ГДКм.р. по діоксиду азоту і 1,0 ГДКм.р. по фтористому водню. Кількість випадків перевищення ГДКм.р. з діоксиду азоту у лютому становила 27. Середньомісячні та максимальні з разових концентрацій інших забруднювальних домішок не перевищували відповідні санітарно-гігієнічні нормативи. Вміст важких металів у повітрі був значно нижче рівня відповідних ГДКс.д. За індексом забруднення атмосферного повітря (ІЗА) загальний рівень забруднення у лютому загалом по місту характеризувався, як підвищений. Середньомісячні концентрації завислих речовин, діоксиду сірки і оксид вуглецю на ПСЗ № 1 та ПСЗ №2 були однакові. Порівняно з лютим 2020 року середні концентрації забруднювальних речовин по м. Вінниці незначною мірою знизилась за рахунок зменшення концентрацій по завислих речовинах та формальдегіду. Діоксид сірки, оксид вуглецю та аміак залишились без змін. Максимальні концентрації забруднювальних речовин, не значною мірою знизились.

У січні 2021 р. в атмосферному повітрі міста спостерігався помірно високий вміст діоксиду азоту (речовина 3 класу небезпеки), фтористого водню (речовина 2 класу небезпеки). Загалом по місту середня за січень концентрація по діоксиду азоту перевищувала ГДКс.д. у 2,5 рази, по фтористому водню – у 1,0 рази. На ПСЗ № 2, що по Немирівському шосе, 29, середньомісячна концентрація діоксиду азоту перевищувала ГДКм.р. у 2,3 рази, по фтористому водню – у 1,2 раз. На ПСЗ №1 по діоксиду азоту - у 2,8 разів, по фтористому водню – у 0,8 раз. Максимальні концентрації досягали 1,9 ГДКм.р. по діоксиду азоту і 1,0 ГДКм.р. по фтористому водню. Кількість випадків перевищення ГДКм.р. з діоксиду азоту у січні становила 12. По фтористому водню не було зафіксовано жодного випадку перевищення ГДКм.р. Середньомісячні та максимальні з разових концентрацій інших забруднювальних домішок не перевищували відповідні санітарно-гігієнічні нормативи. Вміст важких металів у повітрі був значно нижче рівня відповідних ГДКс.д. За індексом забруднення атмосферного повітря (ІЗА) загальний рівень забруднення у січні загалом по місту характеризувався, як підвищений. Порівняно з січнем 2020 року максимальні концентрації забруднювальних речовин по м. Вінниці незначною мірою знизилась за рахунок зменшення концентрацій по оксиду вуглецю, фтористому водню. Діоксид сірки, формальдегід, аміак та завислі речовини залишались без змін. За винятком діоксид азоту, його максимальні концентрації зросли.

За даними статистичної звітності протягом 2019 року в довкілля Вінницької області усіма джерелами викинуто 164,9 тис.т забруднюючих речовин. Кількість викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел у розрахунку на квадратний кілометр території по області протягом 2019 року склала 3,8 т. Найвища щільність викидів забруднюючих речовин у розрахунку на квадратний кілометр припадає на місто Ладижин – 3349 т, а також на міста Вінницю (42 т), Жмеринку (17 т), Хмільник (9,4 т), Козятин (7,0 т) та на Тростянецький і Тульчинський райони по 4,0 т. На душу населення в середньому по області припадає 64 кг викинутих.

Динаміку викидів забруднюючих речовин в області наведено в таблиці 2.6 та на рисунку нижче.

Таблиця 2.6.
Динаміка викидів забруднюючих речовин в Вінницькій області

	2010р	2013р	2014р	2015р	2016р	2017р	2018р	2019р
Викинуто, всього, тис. т	185,4	229	196,6	185	165,4	202,3	148,6	164,9
Викиди забруднюючих речовин від пересувних джерел забруднення, тис. т	82,1	79,5	72,1	50,3	45,6	46,5	51,3	65,2
Викиди діоксиду вуглецю (стаціонарні джерела), млн.т	4,9	7	6,4	6,5	5,1	6,4	5,3	-

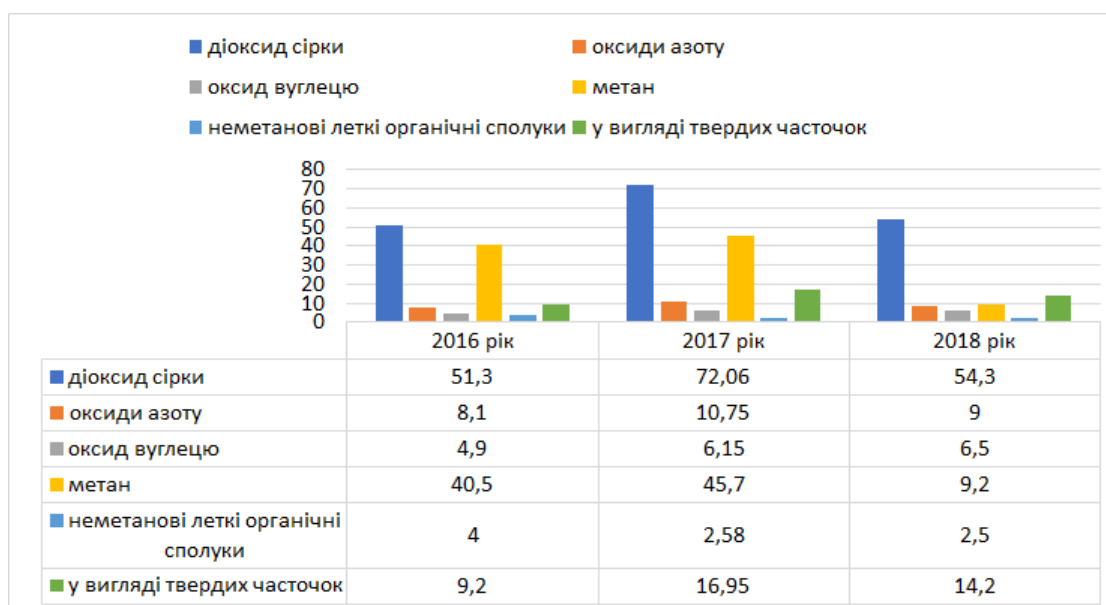

рис.2.11. Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря (стаціонарні джерела) в Вінницькій області

Основними забруднювачами повітря в області залишались підприємства енергетичної промисловості, сільського господарства, переробної промисловості та транспортні підприємства.

2.3.1. Стан радіаційного забруднення атмосферного повітря

В перелік територій забруднених в результаті аварії на ЧАЕС (Постанова КМУ №106 від 23.07.1991 р.) населені пункти громади не входять.

Згідно Доповіді про стан навколишнього природного середовища у Вінницькій області (2019р.) впродовж 2019 року радіаційна ситуація в області не ускладнювалась, радіаційні аварії не реєструвались.

Максимальні рівні радіації за даними спостережень метеостанцій області протягом 2017 року знаходились в межах 13-15 мкр/год. при нормі не більше 25 мкр/год.

2.3.2. Прогнозовані зміни у динаміці та структурі викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря

У зв'язку зі збільшенням обсягів виробництва, старінням технологій та обладнання, пошкодженням покриття автомобільних доріг та старіння транспортних засобів передбачається незначне систематичне збільшення шкідливих викидів в атмосферне

повітря. Істотних змін в стані здоров'я населення не передбачається, але можливе незначне систематичне збільшення негативного впливу на здоров'я людей, тваринний і рослинний світ через накопичення викидів.

Серед антропогенних джерел забруднення в громаді транспорт займає друге місце після промисловості, оскільки поставляє в природне середовище значні маси пилу, сажі, відпрацьованих газів, мастил, важких металів та інших речовин. Стан дорожнього покриття має безпосередній вплив на кількість шкідливих викидів від автомобілів.

Детальний прогноз впливу забруднення атмосфери на здоров'я населення можливий лише після отримання даних польових досліджень, зокрема інформації про рівень забруднення повітря на території Вінницької міської територіальної громади.

2.4. Характеристика водних ресурсів

Річки Вінницької області належать до басейнів трьох основних річок України - Південного Бугу, Дністра і Дніпра, на басейни яких припадає відповідно 62%, 28% і 10% території області. Всього територією області протікає 3,6 тис. річок, загальною протяжністю 11,8 тис. км. Пересічна густота річкової мережі становить 0,45 км/км².

У Вінницькій області налічується понад 5300 ставків загальним обсягом 246 млн м³ та площею водного дзеркала понад 24 тис. га. Більшість ставків побудовано на малих річках та ставках, внаслідок чого їх водний режим зарегульований на 40-60%. Площа ставків області коливається в широкому діапазоні – від 0,1 до 80 га. Найбільше ставків в області припадає на басейн Південного Бугу. В межах області побудовано 52 водосховища місткістю 293 млн м³, загальною площею водного дзеркала майже 10 тис. га.

Річки і водойми використовують для рибництва, промислового і комунального водопостачання, зрошення земель, а також як джерело гідроенергії.

Більша частина місцевого стоку області (до 70%) формується в басейні Південного Бугу. Більш значний транзитний стік Дністра проходить по південному кордону області і використовується лише для зрошення та гідроенергетики. На одного жителя Вінницької області (без урахування транзитного стоку Дністра) припадають такі річні об'єми місцевого стоку: середньо-багаторічного – 1,5 тис. м³; маловодного – 1,1 тис. м³; дуже маловодного – 0,75 тис. м³.

Головною водною артерією м. Вінниця є річка Південний Буг. Річка омиває центр міста з трьох боків, що дозволяє легко знайти місце для відпочинку, спустившись до мальовничих берегів, зокрема до набережної Рошен з найбільшим в Європі плавучим світломузичним фонтаном, або до оглядового майданчика на вулиці М. Оводова з панорамою на річку та міст. Окрім того, популярним місцем для відпочинку є мікрорайон Сабарів, розташований у найпівденнішій частині міста, де Південний Буг робить вигин вниз по течії. Тут розташована гідроелектростанція, з якої відкривається вид на гранітні скелі, річку і високі пагорби з густим лісом довкола. До Сабарова можна дістатися прогулянковими теплоходами.

Важливу роль у водному господарстві Вінниччини відіграють підземні води, як найбільш надійне джерело доброякісної питної води. Прогнозні запаси підземних вод області становлять 324,9 млн м³/рік, затверджені експлуатаційні запаси – 45,7 млн м³/рік. Щорічно використовується, в середньому, від 7 до 10% прогнозних ресурсів, в окремих районах (Вінницький, Калинівський, Козятинський) цей показник наближується до 20%.

Динаміка забору та споживання прісної води у Вінницькій області (рис.2.12.) свідчить про загальну тенденцію зменшення обсягів забору та використання води.

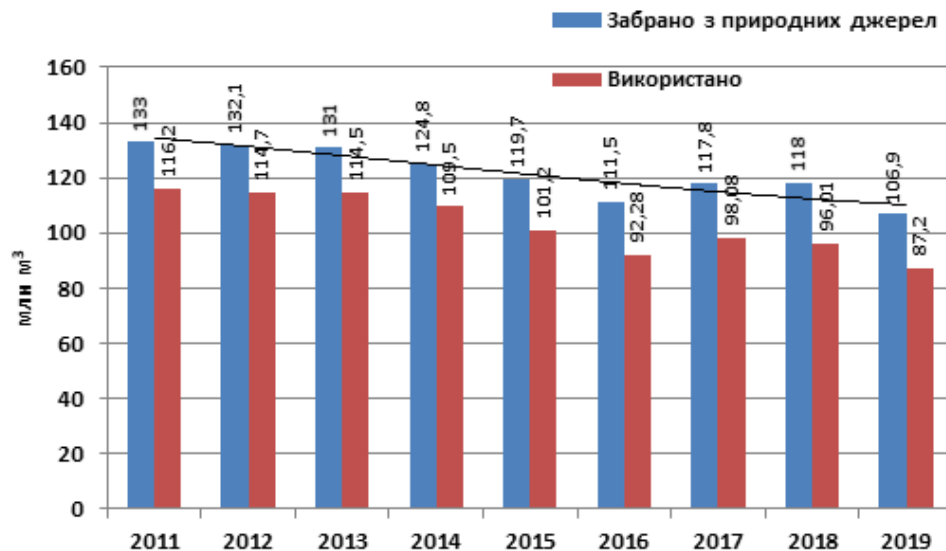

рис.2.12. Динаміка забору та споживання прісної води у Вінницькій області

Динаміка скидів стічних вод у поверхневі водні об'єкти усіма водокористувачами вказує на зменшення рівня водовідведення та скидів забруднених вод (рис. 13).

У 2019 році у водні об'єкти Вінницької області було скинуто 59,7 млн м³ стічних вод, у тому числі комунальним господарством – 27,7 млн м³ (46%); сільським господарством – 26,3 млн м³ (44%); промисловістю – 4,8 млн м³ (8%), іншими галузями – 0,9 млн м³ (2%). Найбільше води відводиться у басейн Південного Бугу (91% або 54,2 млн м³), у басейн Дністра – 7% або 4,5 млн м³; у басейн Дніпра – 2% (1,1 млн м³).

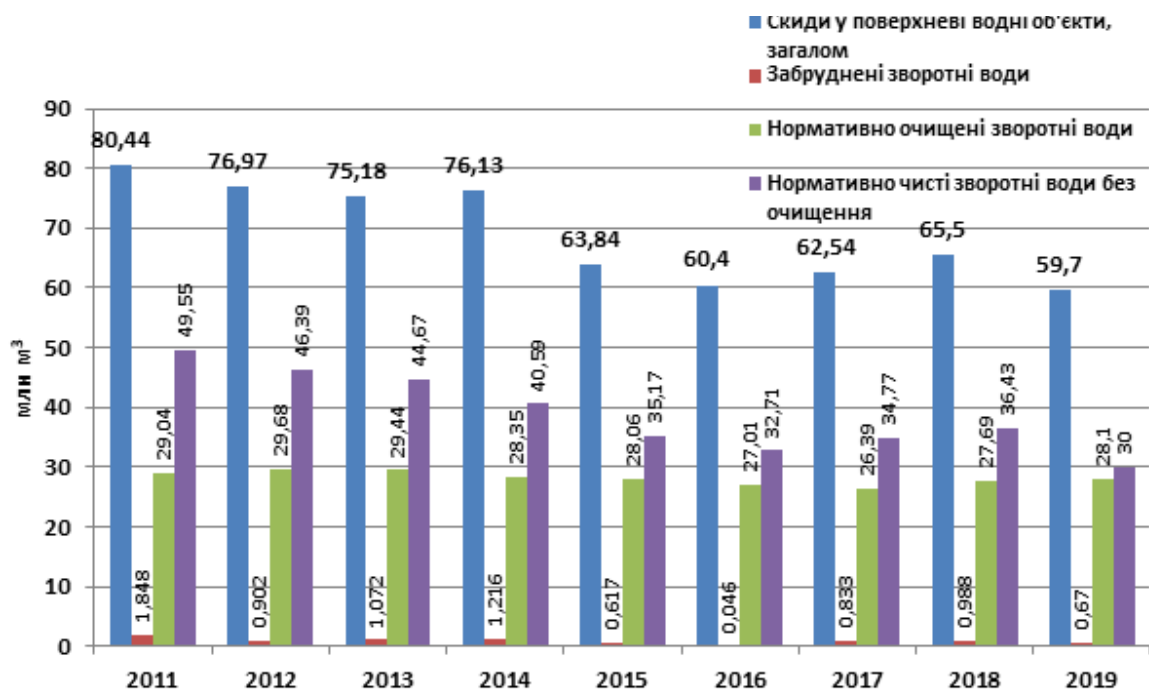

рис.2.13. Динаміка скидів стічних вод

Контроль за якістю питної води здійснює ДУ «Вінницький обласний лабораторний центр МОЗ України». В останні роки спостерігається відчутне погіршення якості і безпечності питної води у порівнянні з показниками минулих років як за мікробіологічними, так і за санітарно-хімічними показниками.

Централізоване водопостачання. Послугами з централізованого водопостачання охоплено 62% населення області, а саме - 18 міст, 29 селищ міського типу та 357 сіл області (24,5% від загальної кількості).

З 2013 по 2019 роки якість води централізованого водопостачання в області погіршилася за санітарно-гігієнічними показниками, які не відповідають нормативам, з 3,3% до 14,4%, а за бактеріологічними показниками – з 4,9% до 14,6% відповідно.

Для децентралізованого водопостачання показник питомої ваги води, що не відповідає нормативам за мікробіологічними показниками, зріс з 18,6% у 2013 р. до 38,3% у 2019 р.; за санітарно-гігієнічними показниками – з 4,2% до 44,8%.

За інформацією головного управління Держпродспоживслужби у Вінницькій області на обліку перебуває 479 об'єктів централізованого та 3498 об'єктів децентралізованого водопостачання. У 2019 році для лабораторних досліджень відібрано 2114 проб питної води з централізованої мережі та децентралізованих джерел водопостачання. Відхилення виявлено в 1237 пробах за мікробіологічними показниками, що становить 59,0% та в 1128 пробах – за санітарно-хімічними показниками, що становить 58,0%.

Гідрологічна мережа міста Вінниці представлена р. Південний Буг та трьома малими річками - Тяжилівка, Вишня, Вінничка. З інформацією щодо джерел водопостачання в р. Південний Буг в районі водозабору можна на сайті вінницької міської ради [https://www.vmr.gov.ua/Branches/Lists/Ecology/ShowContent.aspx?ID=17&ContentTypeId=0x01007833393DECCB4DC1AB0D71AEF17E828200DA1DFDD1B27EF146923478EBB1829DC9].

З інформацією щодо якості питної води можна ознайомитися на сайті комунального підприємства Вінницяоблводоканал [https://vinvk.com.ua/2015-07-21-08-02-13/pokazniki-yakosti-pitnoji-vodil]. Згідно даних Вінницяоблводоканал якість води у місті відповідає вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною».

З іншої сторони, річка Південний Буг, яка є джерелом питної води для майже 70 % містян, має 4 клас (що характеризує воду в ній як брудну). Якщо брати до уваги вплив зміни клімату на кількість та якість води, а також ріст її споживання населенням, питання забезпечення якісною питною водою в місті буде лише загострюватися.

Нижче наведено інформацію лабораторії КП «Вінницяоблводоканал» щодо якості джерела водопостачання річки Південний Буг в районі водозабору в 2021 році. [https://www.vmr.gov.ua/Branches/Lists/Ecology/ShowContent.aspx?ID=17]

Таблиця 2.7.

	Фактичні показники (min - max)							
Показник	вересень 2021	серпень 2021	липень 2021	червень 2021	квітень 2021	березень 2021	лютий 2021	січень 2021
Запах, бали	2/3	2/3 - 3/3	2/3	2/3 - 3/3	2/3	2/3	2/3 - 3/4	2/3 - 3/4
Смак та присмак, бали	-	—	-	-	-	-	-	-
Кольоровість, градуси	80	80	80-90	80	40 - 60	30 - 50	30 - 40	40 - 60
Каламутність, мг/дм ³	10,8 — 26,5	9,45 — 26,49	9,76— 26,85	9,0 — 22,75	7,24 — 13,62	3,0 — 10,77	2,9 — 6,2	3,0 — 20,05
Водневий показник (рН), од. рН	7,82 — 8,35	7,92 — 8,26	7,93 - 8,21	7,68 - 8,3	8,08 — 8,49	7,87 — 8,4	7,82 — 8,18	7,75 — 8,25
Залізо загальне, мг/дм ³	0,19	0,44	0,1	0,09	0,07	0,11	0,11	0,09

Загальна жорсткість, моль/м3	4,2 — 4,6	4,3 — 4,6	4,5 — 5,3	5,0 — 6,2	5,3 — 6,5	6,6 — 7,2	6,8 — 7,3	6,0 — 6,8
Марганець, мг/дм3	0,15	0,18	0,28-0,7	0,16	0,16	0,06 — 0,07	0,06 — 0,09	0,05
Сульфати, мг/дм3	33,66	30,44	39,83	38,34	44,74	52,4	58,6	40,92
Сухий залишок, мг/дм3	349 - 363	354 - 373	368-429	402 - 481	442 - 485	525 - 582	540 - 590	493 - 530
Хлориди, мг/дм3	34 - 38	32 — 39	34 - 39	33 - 37	38 - 39	40 - 43	43 - 46	39 - 43
Нітрати, мг/дм3	<0,5 - 0,79	0,5 — 1,16	<0,5-0,82	0,79 — 3,35	3,45 — 7,11	9,61 — 13,8	6,74 — 11,32	3,91 — 6,99
Амоній, мг/дм3	0,33 — 1,89	0,23 — 2,03	0,25-1,12	0,3 — 2,34	0,18 — 0,3	0,59 - 2,75	1,03 — 3,2	0,48 — 1,91
Нітрити, мг/дм3	0,012 — 0,21	0,024 — 0,153	0,019 — 0,08	0,028 — 0,32	0,011 — 0,07	0,066 — 0,49	0,093 — 0,15	0,08 — 0,17
Мідь, мг/дм3	<0,02	<0,02	<0,02	<0,02	<0,02	<0,02	<0,02	<0,02
Поліфосфати, мг/дм3	0,24	0,27	0,3	0,37	0,58	0,72	0,78	0,83
Цинк, мг/дм3	< 0,005	< 0,005	< 0,005	< 0,005	< 0,005	< 0,005	< 0,005	< 0,005
Алюміній, мг/дм3	<0,04	<0,04	<0,04	<0,04	<0,04	<0,04	<0,04	<0,04
Кадмій, мг/дм3	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001
Миш,як, мг/дм3	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01
Молібден, мг/дм3	<0,0025	<0,0025	<0,0025	<0,0025	<0,0025	<0,0025	<0,0025	<0,0025
Ртуть, мг/дм3	<0,0005	<0,0005	<0,0005	<0,0005	<0,0005	<0,0005	<0,0005	<0,0005
Свинець, мг/дм3	<0,0005	<0,0005	<0,0005	<0,0005	<0,0005	<0,0005	<0,0005	<0,0005
Хром, мг/дм3	<0,05	<0,05	<0,05	<0,05	<0,05	<0,05	<0,05	<0,05
Нікель, мг/дм3	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01
АПАР, мг/дм3	0,036	0,032	0,025	0,018	0,028	0,026	0,038	0,046
Фториди, мг/дм3	0,19	0,18	0,17	0,18	0,17	0,18	0,18	0,19
Нафтопродукти, мг/дм3	0,059	0,064	0,046	0,051	0,059	0,072	0,078	0,082
Натрій, мг/дм3	36,18	30,04	30,24	25,34	27,75	30,09	27,64	28,81
Броміди, мг/дм3	0,06	0,08	0,1	<0,05	<0,05	0,09	<0,05	<0,05
Літій, мг/дм3	0,014	0,016	0,009	0,009	0,012	0,016	0,015	0,011
Калій, мг/дм3	6,81	5,8	4,62	4,89	4,23	8,71	7,19	8,46
Магній, мг/дм3	26,1	21,59	21,34	23,67	23,97	27,98	28,84	27,77

Кальцій, мг/дм ³	43.99	56.64	62.53	67.96	73.84	88.95	95.17	87.15
Кремній, мг/дм ³	2.06	3.78	3.99	3.89	0.1	3.8	4.58	4.41
Кобальт, мг/дм ³	<0,05	<0,05	<0,05	<0,05	<0,05	<0,05	<0,05	<0,05
Селен, мг/дм ³	<0,0005	<0,0005	<0,0005	<0,0005	<0,0005	<0,0005	<0,0005	<0,0005
Сурма, мг/дм ³	-	-	<0,0005	-	<0,0005	<0,0005	<0,0005	-
Стронцій, мг/дм ³	-	-	<0,01	-	<0,01	<0,01	<0,01	-
Мікробне число, КУО/см ³	1,7*10 ² - 4,5*10 ²	4,7*10 ² - 6,9*10 ²	3,0*10 ² - 2,5*10 ¹	2,5*10 ² - 9,5*10 ¹	60 — 2,4*10 ²	52 — 1,7*10 ²	30 - 85	63 — 1,5*10 ²
Коліфаги, БУО/дм ³	0 - 5100	відсутні	відсутні	відсутні	0 - 300	0 - 3300	0 - 3000	відсутні
Фітопланктон, кл/см ³	77500 - 156250	78750 - 122500	80000 - 102500	63750 - 100000	35000 - 57500	17500 - 33750	16250 - 26250	15000 - 50000
Індекс БГКП, КУО/дм ³	9300 - 24000	9300 - 46000	9300 - 46000	9300 - 24000	2300 - 4300	2300 - 24000	2300 - 24000	2300 - 9300
Температура, оС	11 - 20	19 - 26	23 - 28	16 - 27	9 - 11	1 - 8	1	1 - 2
Загальна лужність, мг. екв/дм ³	3,6 — 4,0	3,6 — 4,1	3,7 — 4,7	4,5 — 5,2	4,1 — 5,6	5,5 — 6,2	5,8- 6,3	5,4- 6,0
БСК ₅ , мгО ₂ /дм ³	4,32 — 10,4	6,24 — 9,6	5,44 — 8,8	6,24 — 10,22	7,44 — 7,76	3,76 — 7,52	2,8 — 3,84	3,2 — 6,88
Розчинений кисень, мгО ₂ /дм ³	0,96 — 7,6	0,88 — 5,2	2,16 — 6,56	0,64 — 6,8	8,48 — 11,52	7,36 — 13,6	6,32 — 12,6	8,96 — 13,6
Окислювальність перманганатна, мгО ₂ /дм ³	15,92 — 18,08	17,04 — 18,4	14,16 — 18,32	13,52 — 16,32	13,36 — 15,48	11,28 — 14,96	12,84 — 12,88	12,16 — 14,16
Тригалогенметани (сума: хлороформ + бромоформ+дибромхлорметан+бромдихлорметан), мкг/дм ³	відсутні	відсутні	відсутні	відсутні	відсутні	відсутні	відсутні	відсутні
Хлороформ, мкг/дм ³	відсутній	відсутній	відсутній	відсутній	відсутній	відсутній	відсутній	відсутній
1,2 - дихлоретан, мкг/дм ³	відсутній	відсутній	відсутній	відсутній	відсутній	відсутній	відсутній	відсутній
Дибромхлорметан, мкг/дм ³	відсутній	відсутній	відсутній	відсутній	відсутній	відсутній	відсутній	відсутній
Трихлоретилен та тетрахлоретилен (сума), мкг/дм ³	відсутні	відсутні	відсутні	відсутні	відсутні	відсутні	відсутні	відсутні
Тетрахлорвуглець, мкг/дм ³	відсутній	відсутній	відсутній	відсутній	відсутній	відсутній	відсутній	відсутній

Протягом 12 міс. 2020 року ДУ «Вінницький обласний лабораторний центр МОЗ України» відібрано та лабораторно досліджено на хімічні показники 18 проб питної води із РЧВ (резервуару чистої води) та насосних станцій ЮТ «Вінницяоблводоканал», з яких невідповідаючих вимогам ДСанПіНу 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної,

призначеної для споживання людиною» не зареєстровано. На бактеріологічні показники досліджено - 15 проб, всі нормативної якості. Паразитологічні показники досліджувались в 9 пробах, позитивних знахідок не виявлено. На радіологічні показники досліджено 1 пробу, результат не перевищує норматив. Із поверхневої водойми міста — р. П.Буг лабораторно досліджено 23 проби води в місці водозабору, пляжах та контрольних створах на бактеріологічні та хімічні показники. Невідповідність нормативу встановлена в 23 (100%) пробах по хімічних показниках (запах, БСК - 5) та 9 пробах (39,1 %) по мікробіологічних показниках (запаху, ЛКП, стафілококам, ентерококам, коліфагам). Із 21 проби поверхневої водойми, досліджених на паразитологічні показники, 1 (4,8%) з перевищенням норми. В ході моніторингу якості води криниць громадського використання міста досліджено воду із 2-х криниць на мікробіологічні показники (2 проби (100%)—нестандартні) та із 3-х криниць на хімічні показники (2 проби (66,7%) - нестандартні). Обстежені громадські криниці по вулиці Дачній, 3 (не відповідає нормативу по загальній жорсткості та загальним коліформам), Константина Василенка, 6 (загальним коліформам), Пирогова, 55 (загальній жорсткості).

2.4.1. Якість питної води та її вплив на здоров'я населення

Відомо, що якісна питна вода визначає стан нашого здоров'я. За даними ВОЗ біля 80% захворювань людей пов'язані з якістю питної води. Внаслідок вживання неякісної питної води кожен рік біля 25% населення України (переважно дитячого) ризикують захворіти. Проблема забезпечення якісною питною водою відноситься до числа соціально значущих, оскільки вода безпосередньо впливає на стан здоров'я громадян і кардинально визначає ступінь екологічної та епідеміологічної безпеки. Неприятливий вплив неякісної питної води на людину може реалізовуватися в декількох напрямках: загальнотоксичний вплив, що викликає збільшення загальної захворюваності населення (збільшення захворювань неінфекційної природи: серцево-судинних, шлунково-кишкового тракту, ендокринних і ін.) та вплив на збільшення частоти алергічних захворювань, а також збільшення рівня новоутворень в організмі людини. Забрудненість водних об'єктів – джерел питного водопостачання специфічними хімічними речовинами токсичної дії і збудниками інфекційних захворювань при недостатній ефективності роботи очисних споруд з водопідготовки питної води обумовлює погіршення її якості, створює серйозну загрозу для здоров'я людей, обумовлює високий рівень їх захворюваності кишковими інфекціями, гепатитом, збільшує ризик дії на організм людини канцерогенних і мутагенних чинників.

Відставання України від розвинених країн за показниками середньої тривалості життя і високої смертності значною мірою пов'язане із споживанням неякісної питної води. Забруднюючі шкідливі речовини потрапляють у поверхневі водні об'єкти з недостатньо очищеними побутовими і промисловими зворотними водами, сільськогосподарськими поверхневими та зливовими стоками. До токсичних сполук, небезпечних для здоров'я людини, відносяться важкі метали, СПАР, пестициди, феноли, хлорорганічні сполуки тощо. Навіть після очистки та знезараження питної води токсичні речовини можуть залишатись та надходити у водопостачальну мережу. До того ж існуючі технології для знезараження питної води передбачають широке застосування хлору, внаслідок чого в питній воді утворюються токсичні і канцерогенні хлорорганічні сполуки, що мають кумулятивну дію. Забруднення питної води може виникати також в розподільчій мережі у зв'язку з незадовільним станом трубопроводів та їх високою аварійністю.

Неякісна питна вода є однією з причин зростання у населення таких захворювань, як виразкова хвороба шлунку, жовчнокам'яна хвороба, хвороби органів дихання. У процесі підготовки питної води для її знезараження здійснюється хлорування, в

процесі якого утворюються токсичні речовини які можуть викликати порушення центральної нервової системи, негативно впливати на функцію нирок і печінки.

Контроль за якістю і безпечністю питної води, що надається для споживання населенню повинен бути забезпечений власниками водопроводів у відповідності до вимог ДСанПіНу 2.2.4-171-10 "Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною", яким передбачено перелік показників, точки відбору проб та кратність досліджень.

2.5. Відходи

Динаміка утворення, перероблення та накопичення відходів у Вінницькій області представлена на рис. 2.14. Як можна бачити, кількість утворених відходів приблизно залишається на одному й тому ж рівні, невелика частина утворених відходів переробляється, а кількість накопичених відходів невпинно зростає.

Протягом 2019 року в області утворилось 2711,2 тис. т відходів I–IV класів небезпеки, в тому числі I–III класів небезпеки – 1,0 тис. т.

Найбільше відходів I–IV класів небезпеки утворилось у Гайсинському районі – 33,3% до загальної кількості, у місті Вінниці – 19,6% та Ладижині – 15,8%, а також Хмельницькому районі – 14,7%.

Від економічної діяльності підприємств утворилось 2554,1 тис. т відходів I–IV класів небезпеки, домогосподарств – 157,1 тис. т. 39,2% усіх відходів (1062,3 тис. т) утворилось у сільському, лісовому та рибному господарстві, 30,5% (826,9 тис. т) – у переробній промисловості, 15,7% (425,5 тис. т) – на підприємствах з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря.

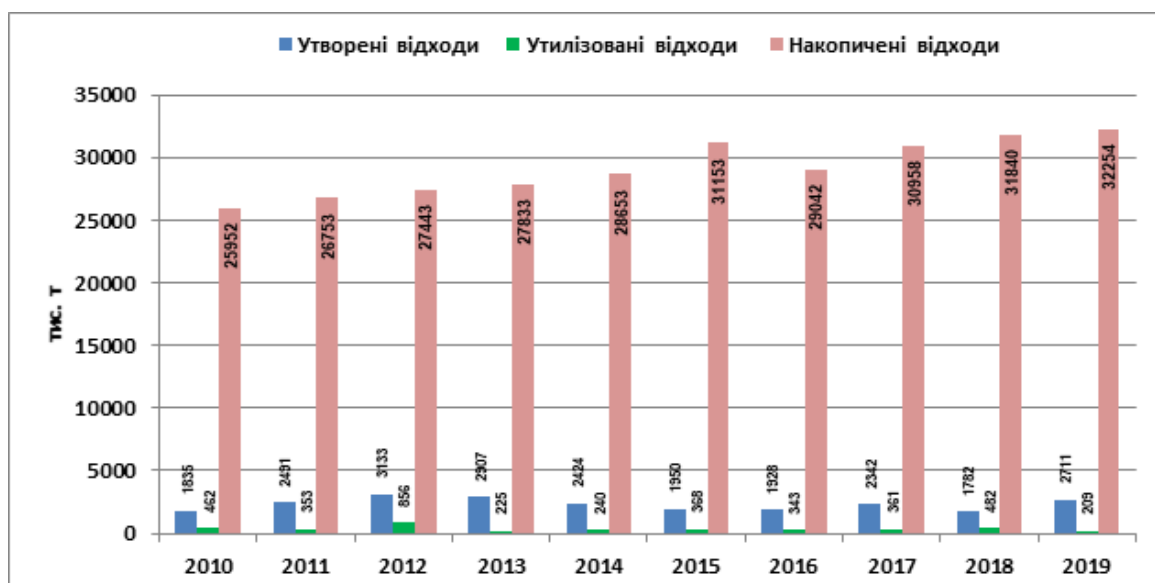

рис.2.14. Динаміка основних показників утворення та поводження з відходами у Вінницькій області з урахуванням відходів, утворених у домогосподарствах

За категоріями матеріалів у 2019 році найбільше утворилось відходів рослинного походження (1463,5 тис. т або 54,0% від загального обсягу утворених відходів), відходів згоряння (420,6 тис. т або 15,5%), змішаних та недиференційованих матеріалів (235,4 тис. т або 8,7%).

На кінець 2019 року у спеціально відведених місцях чи об'єктах економічно активних протягом звітного року підприємств області було накопичено 32254,4 тис. т відходів. Відповідно до статистичних даних відсутні відходи I–III класів небезпеки, накопичених у спеціальних місцях зберігання економічно активних підприємств.

На золошлаковідвалі Ладижинської ТЕС площею 186 га на початок 2019 року накопичено 28694,5 тис. т відходів. На полігоні твердих побутових відходів м. Вінниця (с.

Стадниця Вінницького району) площею 16 га на початок 2020 року накопичено 2996,7 тис. т.

Відходи м. Вінниця. В середньому один мешканець Вінниці продукує 280 кг відходів впродовж 14 року. Ця цифра є значно меншою, ніж у середньому по країнах ЄС - 480 кг на одну особу (згідно з даними Євростату, 2016 рік). Проте рівень переробки відходів у країнах ЄС є значно глибшим та більш комплексним, ніж у Вінниці. Для прикладу, кожен швед продукує 443 кг відходів на рік, а ступінь переробки цих відходів (спалювання та сортування на вторсировину) складає більше 90 %. Враховуючи тенденцію до збільшення кількості відходів у Вінниці, це питання залишатиметься актуальним для міста все наступне десятиліття.

Згідно даних обласного управління статистики у Вінницькій області [<https://www.vn.ukrstat.gov.ua>] у м. Вінниця було утворено в 2019 р.: відходів I-IV класів небезпеки 531105,8 т, що складає 103,3% по відношенню до 2018 року; в тому числі відходів I-III класів небезпеки 1026,0т, що складає 127,7% по відношенню до 2018 року.

Відомості про поводження з відходами в м. Вінниця подано нижче в таблиці.

Таблиця 2.8

Утилізовано		Спалено		Видалено у спеціально відведені місця чи об'єкти	
відходи	у т.ч.	відходи	у т.ч.	відходи	у т.ч.
I-IV класів	I-III класів	I-IV класів	I-III класів	I-IV класів	I-III класів
небезпеки	небезпеки	небезпеки	небезпеки	небезпеки	небезпеки
34635.7	4,6	54251.4	0,1	111658	–

На території м. Вінниця розташовано чотири станції прийому небезпечних відходів, докладні відомості про які розміщені на сайті Вінницької міської адміністрації [<https://www.vmr.gov.ua/Branches/Lists/Ecology/ShowContent.aspx?ID=19&Source=http%3A%2F%2Fwww%2Fvmr%2Egov%2Eua%2FBranches%2FLists%2FEcology%2FAllContentItems%2Easpx&ContentTypeld=0x01007833393DECCB4DC1AB0D71AEF17E828200DA1DFDD1B27EF146923478EBB1829DC9>].

Таблиця 2.9

Назва	Адреса	Дата отримання ліцензії
Аварійно-рятувальний загін спеціального призначення Головного управління державної служби України з надзвичайних ситуацій у Вінницькій області.	23222, Вінницька обл., Вінницький р-н, с. Якушинці	2013-03-27
ТОВ «Подільська Січ»	21050, м. Вінниця, вул. Ватутіна, буд. 19	2013-12-03
ПП «Юреко»	21007, м. Вінниця, вул. Некрасова, буд. 25, оф. 210	2013-15-04
ТОВ «Вінекоресурс»	21022, м. Вінниця, вул. Айвазовського, буд. 4	2017-02-10

На території міста Вінниця розташовано чотири пункти прийому вторсировини [<https://www.vmr.gov.ua/Branches/Lists/Ecology/ShowContent.aspx?ID=19&Source=http%3A%2F%2Fwww%2Fvmr%2Fgov%2Eua%2FBranches%2FLists%2FEcology%2FAllContentItems%2Easpx&ContentTypeld=0x01007833393DECCB4DC1AB0D71AEF17E828200DA1DFDD1B27EF146923478EBB1829DC9>].

На базі Донецького національного університету імені В.Стуса відкрито станцію глибокого сортування сміття.

Згідно програми поводження з побутовими відходами на території Вінницької міської територіальної громади на період 2013-2020 роки, затвердженою Вінницькою міською радою від 26.12.2012р. № 1092 зі внесеними змінами від 22.02.2019 № 1584 [<https://www.vmr.gov.ua/Docs/CityCouncilDecisions/2019/%E2%84%961584%2022-02-2019.pdf>] на даний час в існуючому секторі поводження з побутовими відходами задіяні наступні перевізники: КУП «ЕкоВін», ТОВ «АТП 0128», ФОП Кулик В.В., ФОП Кулик М.В., ПП «Явір плюс» та ін., загальна кількість спецтехніки - 46 одиниць.

Близько 75% відходів, які утворюються на території багатопверхової забудови, вивозиться у нічний час. Відходи з приватного сектору міста вивозяться протягом дня.

Весь обсяг утворених побутових відходів на території Вінницької міської територіальної громади захоронюється на полігоні побутових відходів, який розташований за межами с. Стадниця Вінницького району, та функціонує з 1982 року. На сьогоднішній день тіло полігону має площу 13,8 га, де накопичено близько 13 млн. м.куб. відходів. Побутові відходи, які вивозяться на Стадницький полігон, являють собою відходи з житлових будинків - харчові відходи, кімнатне та дворове сміття, скло, шкіра, гума, папір, метал, відходи від ремонту квартир, зола і шлак, великі предмети домашнього вжитку, побутові відходи торговельних підприємств та установ культурно-побутового призначення, відходи підприємств громадського харчування, відходи ринків, побутові відходи лікувальних установ, вуличне сміття, будівельні відходи.

Здійснюється постійний контроль за впливом на навколишнє природне середовище: досліджуються та беруться проби ґрунтів, води, повітря. За допомогою відділу цивільного захисту населення і територій Вінницької міської ради проводяться заміри радіаційного фону на полігоні побутових відходів та навколишній території. Питання переробки полігонного газу на сьогоднішній день є актуальним та необхідним для оптимізації проблеми поводження з відходами у Вінницькому регіоні, що дозволить зменшити шкідливий вплив полігону на атмосферне повітря та отримати додаткові кошти на утримання та в подальшому на рекультивацію власне полігону побутових відходів. З метою запровадження даної технології у 2008 році Вінницькою міською радою було укладено угоду з німецькою компанією HAASE про співпрацю; у 2010 році проведено перший етап робіт по облаштуванню шести газодобувних свердловин на міському полігоні та здійснено пробний відбір звалищного газу. Як показали пробні відкачки газу його кількість достатня для промислового видобування та становить близько 320 м3 на годину. У 2011 році завершено роботи з подальшого буріння додаткових експлуатаційних свердловин. На сьогоднішній день облаштовано 26 свердловин по відбору газу, прокладено колектори по відкачці газу та встановлено газозбірну станцію зі станцією по збору конденсату. На даний час встановлено факельну установку по спалюванню полігонного газу. Факельна установка - це високотемпературний факел, що служить для згорання газу, який містить метан, при температурі 1000° С. Вміст метану складає 25-46% об'єму. Інші компоненти вважаються інертними. Високотемпературний факел оснащений всім необхідним для автоматичної роботи обладнання. В процесі спалювання досягається зменшення викиду парникових газів в атмосферу з перерахунку на вуглекислий газ в межах 21 разу (згідно з коефіцієнтами по Кіотському протоколу). Роботи виконано за рахунок коштів спільного українсько-німецького підприємства «АЕУ» (представник «HAASE» в Україні) та КУП «ЕкоВін». Усе наявне обладнання встановлено німецькою стороною з відшкодуванням його вартості після продажу сертифікатів CO2. Кошти, що будуть надходити після

продажу сертифікатів за зменшення забруднення навколишнього середовища, будуть використані на рекультивуацію полігону. Орієнтовний термін видобутку газу - 15-20 років. З екологічного погляду даний проект має наступні переваги: 1. Шкідливий газ метан перетворюється у вуглекислий газ, що сприяє поліпшенню клімату. 2. Завдяки спалюванню метану тепер унеможлиблюється самозагорання ТПВ на полігоні і таким чином зменшується розповсюдження задимленості та чадних газів в населених пунктах, наближених до полігону. 3. Всі отруйні супутні гази, що виділяються на полігоні, спалюються разом з метаном у високотемпературному факелі і завдяки цьому поліпшується стан довкілля навколо полігону. 4. Завдяки дегазації полігону осідання та ущільнення відходів відбувається у 3 рази швидше.

Пріоритетним завданням для Вінницької міської територіальної громади є будівництво комплексу по знешкодженню побутових відходів (на території Людавської сільської ради Жмеринського району Вінницької області), що сприятиме в цілому покращенню переробки побутових відходів не тільки обласного центру, але й навколо розташованих населених пунктів і дасть можливість вирішити питання недопущення утворення стихійних сміттєзвалищ у лісових масивах та навколо населених пунктів.

На даний час основними проблемними питаннями у сфері поводження з побутовими відходами на території Вінницької міської територіальної громади є: перевантаженість діючого полігону побутових відходів та негативний вплив його на навколишнє природне середовище; соціальна напруга серед мешканців навколишніх сіл щодо використання полігону побутових відходів поблизу с. Стадниця; висока вартість впровадження новітніх технологій у сфері поводження з побутовими відходами, в тому числі і будівництво нового сучасного сміттєпереробного комплексу; недостатнє охоплення контейнерним методом збору побутових відходів приватного сектора міста.

Докладніші відомості наведено в програмі поводження з відходами - <https://www.vmr.gov.ua/Docs/CityCouncilDecisions/2019/%E2%84%961584%2022-02-2019.pdf>.

Для забезпечення сталого управління відходами в Вінницькій області з урахуванням положень концепції сталого розвитку та дотриманням ієрархії пріоритетів управління відходами розроблено та прийнято Регіональний план управління відходами Вінницької області на період до 2030 року [<http://www.vin.gov.ua/images/doc/vin/ODA/ogoloshenia/RPUV1507.pdf>].

2.6. Сучасний стан природно-заповідного фонду та рекреації

2.6.1. Рослинний покрив і тваринний світ області

Рослинний світ Вінниччини вирізняється своїм багатством. У різноманітних природних комплексах на території області зустрічається близько 1200 видів рослин. Близько 200 видів рослин є рідкісними – такими, що зустрічаються лише в окремих місцевостях, урочищах або скорочують свій ареал. Практично всі види рослин приурочені до певних умов зростання, які виділяються на Східному Поділлі: по всій області поширені лісові та прибережно-водні види. Лучні та болотні види більш характерні для півночі Вінниччини, а степові – для півдня. Розсіяно по всій території Східного Поділля зустрічаються види вапнякових та гранітних відслонень. Надзвичайно багато в області заносних видів рослин, які ростуть переважно в місцях, де природний рослинний покрив порушений або зник взагалі. Тваринний світ області різноманітний. Однак, на фоні досить великого біорізноманіття, звичайно властивого лісостепу, все ж таки необхідно підкреслити певну тенденцію до збідненості фауни наземних хребетних області, що викликано напівізолюваністю внаслідок сильної фрагментації природних територій. Всього в області налічується близько 420 видів тварин, у т. ч. риб – 30, земноводних – 11, плазунів – 8, птахів – 300, ссавців – 70.

Ліси Вінниччини займають площу 380,3 тис. га (близько 13,8% її загальної площі), що робить область малолісною і лісодефіцитною. Для забезпечення екологічної рівноваги

території Вінниччини, зменшення негативної дії ерозійних процесів на ґрунти та досягнення оптимального мінімального рівня лісистості 15% необхідно висадити не менше 31 тис. га нових лісів. Внаслідок моніторингу земельних ресурсів визначено, що на території Вінницької області загальна площа земель, які можуть бути надані під заліснення складає 5788,25 га. Це землі, які за своїми природними властивостями мають низьку продуктивність або характеризуються негативними природними властивостями: заболоченість, еродованість, наявність схилів крутизною більше 7 градусів. У 2019 році площа відтворення лісів склала 1626 га (у 2018 році – 1790 га), з неї лісорозведення – 100 га (2018 рік – 173 га).

Для отримання актуальної деталізованої інформації щодо характеристик рослинного покриву і тваринного світу громади необхідно виконати польові дослідження. Таку інформацію можливо отримати під час моніторингу наслідків виконання ДДП для довкілля.

2.6.2. Парки та паркові зони м. Вінниця

Загальна площа зелених насаджень міста становить 3 640,8 га, зокрема 971,8 га загального користування. Місто Вінниця є одним із небагатьох міст України, де спостерігається високий показник озеленення, що становить 9,4 м²/чол. Зелена зона міста представлена лісами державного лісового фонду Вінницького району.

Основними об'єктами озеленення є Центральний парк культури і відпочинку м. Вінниця, музей-садиба М.М. Коцюбинського, ботанічний сад «Поділля», парк острова «Кемпа», П'ятничанський парк, парк ім. Академіка Ющенка, парк біля півострову «Бригантина», сквер біля кінотеатру «Росія», парк центрального стадіону «Локомотив», парк БК «Хімік», міський парк «Дружби народів», дендрарій лісово-дослідної станції, музей-садиба М.І. Пирогова.

2.6.3. Природно-заповідний фонд

Динаміка зростання заповідності території області представлена на рис. 2.15. Видно, що за останні 6 років площа ПЗФ області залишається приблизно на одному й тому ж рівні.

В області налічується 427 об'єктів природно-заповідного фонду (43 загальнодержавного значення, з них 1 національний природний парк та 384 місцевого значення, з них 4 регіональних ландшафтних парки), загальною площею 60094,3 га, що становить 2,27 % від площі області.

Національний природний парк «Кармелюкове Поділля» створений на півдні Чечельницького і Тростянецького районів з метою збереження, відтворення та раціонального використання унікальних природних і історико-культурних комплексів Південного Поділля.

В басейнах найбільших річок області Південний Буг, Дністер та Мурафа створені регіональні ландшафтні парки, їх території є важливими елементами екологічної мережі, мають багатий рослинний і тваринний світ, унікальні ландшафтні комплекси та рідкісні історико-культурні пам'ятки:

- «Мурафа» створений у середній та нижній ділянці р. Мурафа, на території Чернівецького, Могилів-Подільського та Ямпільського районів;
- «Середнє Побужжя» створений у межах річкової долини р. Південний Буг, на території Тиврівського району;
- «Дністер» створений на території Могилів-Подільського та Ямпільського районів;
- «Немирівське Побужжя» створений у межах річкової долини р. Південний Буг, на території Немирівського району.

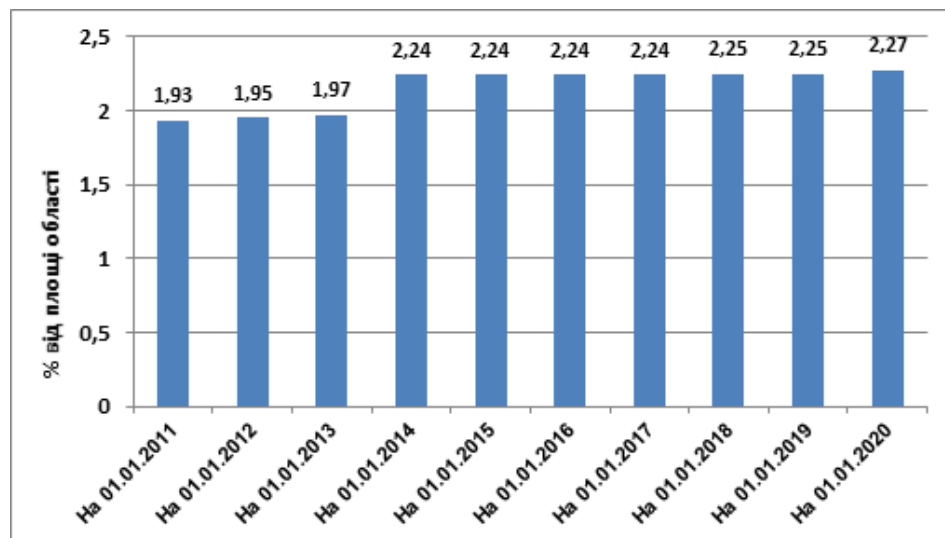

Рис. 2.15. Динаміка зростання площі природно-заповідного фонду Вінницької області

Технічна документація з винесення меж в натуру (на місцевість) виготовлялись для 38 об'єктів загальнодержавного значення (90,5% від загальної кількості об'єктів загальнодержавного значення) та 290 територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення (77 % від загальної кількості об'єктів місцевого значення). Території та об'єкти природно-заповідного фонду оформлені відповідними знаками та інформаційними матеріалами, межі цих територій та об'єктів нанесені на відповідні планово-картографічні матеріали.

Для отримання актуальної інформації про стан об'єктів ПЗФ необхідно виконати польові дослідження а також отримати інформацію, що міститиме оцінку законності дій, що призвели до змін стану таких об'єктів.

Перелік об'єктів, віднесених до природно-заповідного фонду в межах м. Вінниця подано в таблиці нижче.

Таблиця 2.10.

Реєстр/гном	Назва	Площа, га	Указ, постанови, рішення, згідно яких створено об'єкт	Коротка характеристика	Користувачі	Місцезнаходження (район, сільська (міська, селищна) ради, лісництво)

Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення

ППЗ 98/5 55	Ботанічний сад "Поділля"	72,0	Постанова Держкомприроди УРСР від 30.08.90 р. № 18	Визначний ботанічний сад створений на честь 50-річчя Жовтня. На території ботсаду зростає понад 900 видів і форм дерев і чагарників. Особливу цінність мають унікальні асоціації лжетсуги, туї гігантської, платану західного, а також лікарські рослини	Вінницький Державний аграрний університет, ботанічний сад "Поділля"	м. Вінниця, вул. Пирогова, 155

ППЗ 99/5 55	Центральний парк культури і відпочинку ім. Горького	30,0	Постанова Держкомприроди УРСР від 30.08.90 р. № 18	Визначний парк культури створений в 1-й половині 19 ст. на основі природної грабової діброви. Насадження парку мають високу декоративність та багатий дендрологічний склад, серед яких є декілька 300-х річних дубів : червоний і каштанolistий, оксамит амурський , сосна веймутова.	Центральний парк культури і відпочинку ім. Горького	м.Вінниця, вул. Хлібна,1

Пам'ятки природи місцевого значення

Ботанічні

БПМ 101/5 55	Красень дуб	0,01	Рішення облвиконкому №371 від 29.08.84р.	Красивий екземпляр дуба звичайного віком понад 100 років	АВО "Вінниця зеленбуд". Управління міського господарства	м. Вінниця (біля будинку стоматполіклініки, 9-го Січня, 24)
БПМ 102/5 55	Дуб велетенський	0,01	Рішення облвиконкому №371 від 29.08.84р.	Могутній 300 річний екземпляр дуба звичайного	АВО "Вінниця зеленбуд"	м.Вінниця , вул. Хмельницьке Шосе, 6
БПМ 4/555	Сосна веймутова (8 шт.)	0,05	Рішення облвиконкому №371 від 29.08.84р.	Цінна група рідкісної породи віком понад 80 років	АВО "Вінниця зеленбуд"	м. Вінниця , вул. Свердлова, 106
БПМ 103/5 55	Алея горіха Зібольта	1,0	Рішення облвиконкому №371 від 29.08.84р.	Однорядна алея плодоносних дерев рідкісних в області - горіха Зібольта. Є окремі дерева горіха серцелистого,	АВО "Вінниця зеленбуд"	м. Вінниця вул. Пирогова, від №154 до "Електромережі"
БПМ 197/5 55	Алея вікових лип	3,8 (140)	Рішення облвиконкому №371 від 29.08.84р	Дворядна алея могутніх вікових лип з обох сторін дороги, створена в 80-х роках 18 ст. солдатами Суворова	Служба автомобільних доріг у Вінницькій обл.	м. Вінниця – Хмельницьке шосе

Комплексні

БПМ 209/ 555	Музей - садиба М.Коцю- бинськ ого	0,6	Рішення 13 сесії 22 скликання- ня облради від 26.12.97 р.	Садиба заснована в 1855 р. на території зростають: туя, липи віком понад 250 років, рідкісний тамариск, висаджений Коцюбинським, садок з яблунами та грушами	Літерату- рно-мем- оріальни й музей ім. М. Коцюбин- сько- Го	м.Вінниця, вул.І.Бевза – пл.М.Коцюби- нського

Парки - пам'ятники садово-паркового мистецтва місцевого значення

ППМ 2/555	П'ятнич- анський парк	32,0	Рішення облвиконкому № 187 від 13.05.96, №335 від 22.06.72р.	Красивий ландшафтний парк, заснований в 2-ій половині 19 ст. В парку зростає 80 видів дерев і чагарників, в т.ч. – модрина поліська, дуб червоний, берека, катальпа, горіх чорний	Обласни й ендокри- нологічн ий диспанс- ер	м. Вінниця, вул. Мічуріна, 32
ППМ 3/555	Парк ім. О.І.Юще- нка	15,0	Рішення облвиконкому № 441 від 30.07.69, №335 від 22.06.72р.	Ландшафтний парк, розташований на мальовничому березі р. Південний Буг. Заснований в 1902 році під керівництвом головного лікаря Дорошкевича. В парку – алеї вікових дубів, модрина європейська, дуб червоний, горіх Зібольда, каштан, березовий гай, масив ялини звичайної	Обласна психоне- врологіч- на лікарня	м. Вінниця, вул. Пирогова, 109
ППМ 12/55 5	Дендра- рій лісово- дослідн- ої станції	5,8	Рішення облвиконкому № 441 від 30.07.69, №335 від 22.06.72 та №371 від 29.08.84р.	Створений в 1958-1959 роках, тут висаджений набір цінних видів дерев і чагарників (160 видів), в т.ч. – велика колекція горіхів: Зібольда, серцевидний, чорний, гіркорі, маньчжурський	Вінницьк- а лісово- дослідна станція	м. Вінниця, вул.Максимо- вича, 39
ППМ 21/55 5	Музей- садиба М.І.Пир- огова	18,7	Розпоряджен- ня Вінницької облдержадмін- істрації від 22.12.95 р. №200	Музей складається з будинку вченого, музею-аптеки, парку та яблуневого саду. Липова алея 300 річного віку, 2 величезні ялини, посаджені в 1862 році самим Пироговим. Є бузкова алея	Музей М.І.Пиро- гова	м. Вінниця, вул. Пирогова, 155

Нижче на рисунку показано схема розташування об'єктів ПЗФ на території Вінницької МТГ згідно даних публічної кадастрової карти [<https://map.land.gov.ua>].

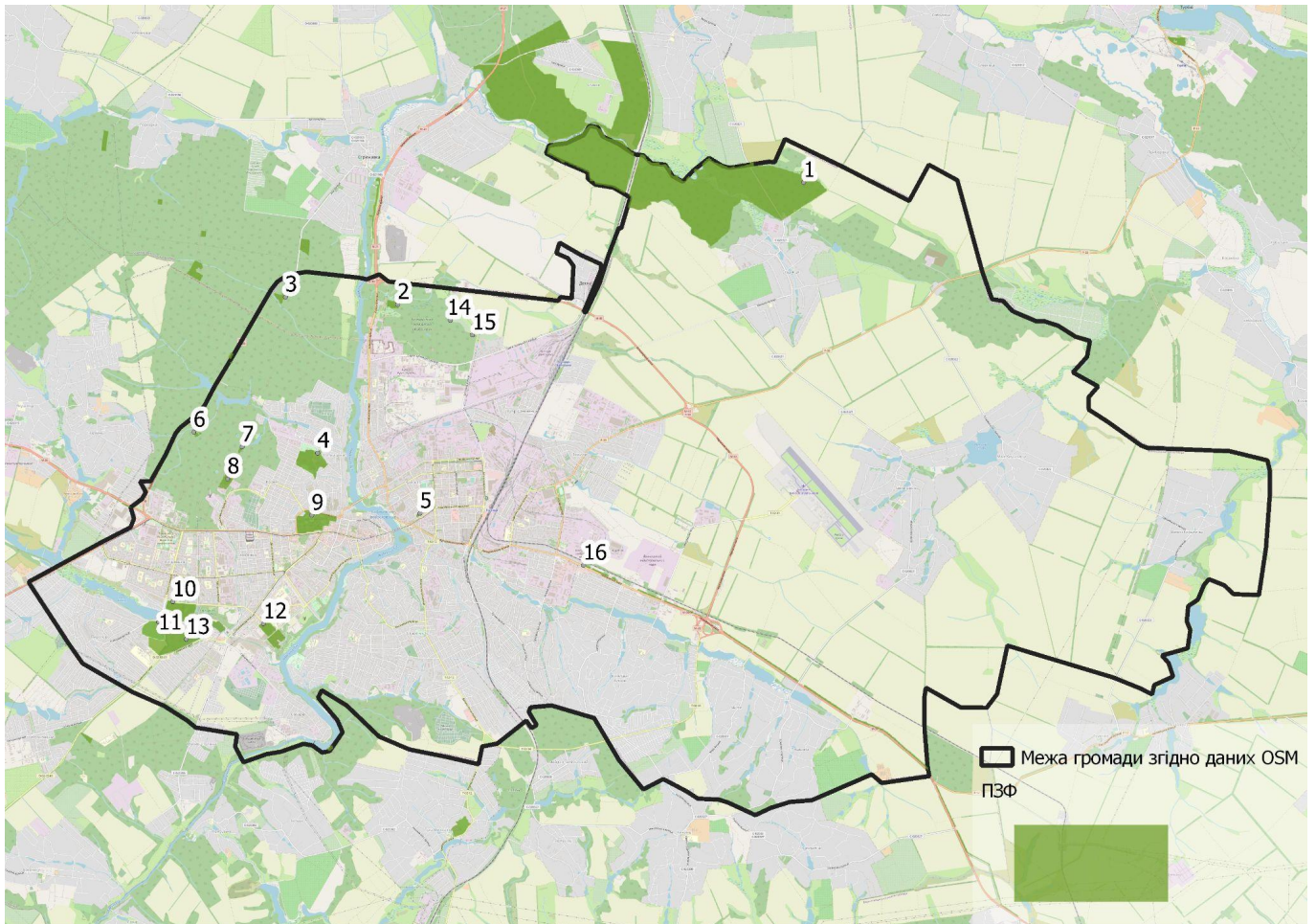

рис. 2.16. Розташування територій ПЗФ в межах громади згідно даних публічної кадастрової карти [<https://map.land.gov.ua/>]

Згідно даних публічної кадастрової карти:

в межах пам'ятки місцевого значення Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення «П'ятничанський парк» земельна ділянка 0510136600:02:010:0001 площею 0,5 га перебуває у комунальній власності;

в межах загальнозоологічного заказнику загальнодержавного значення «Буго-Деснянський» знаходяться земельні ділянки: 0520687300:03:009:0003 (Державна власність, 9.01 Для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг Для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг), 0520687300:03:009:0001 (Державна власність, 09.01 Для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг Для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг), 0520687300:03:009:0004 (Державна власність, 09.01 Для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг), 0520687300:03:009:0002 (Приватна власність, 09.01 Для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг Для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг);

місцева пам'ятка Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення «Дендрарій лісово-дослідної станції» знаходиться в межах ділянки 0520688900:01:020:0057 (Державна власність, 09.01 Для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг для ведення лісового господарства);

в межах парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення «Центральний парк культури і починку ім. Горького» знаходяться земельні ділянки 0510100000:02:026:0030 (Комунальна власність, 14.01 Для розміщення,

будівництва, експлуатації та обслуговування будівель і споруд об'єктів енергогенеруючих підприємств, установ і організацій Для розміщення, будівництва, експлуатації та обслуговування будівель і споруд об'єктів енергогенеруючих підприємств, установ і організацій), 0510100000:02:026:0007 (Комунальна власність, Роздрібною торгівлі та комерційних послуг для комерційного використання), частково ділянка 0510136600:02:026:0021 (Комунальна власність, для Іншої комерційної діяльності для комерційних потреб), 0510136600:02:026:0022 (Комунальна власність, 03.07 Для будівництва та обслуговування будівель торгівлі Для будівництва та обслуговування будівель торгівлі), 0510100000:02:026:0035 (Приватна власність, 03.08 Для будівництва та обслуговування об'єктів туристичної інфраструктури та закладів громадського харчування для будівництва та обслуговування об'єктів туристичної інфраструктури та закладів громадського харчування);

в межах парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення «Ботанічний сад Поділля» ділянки 0510136600:02:072:0028 (Комунальна власність, 03.02 Для будівництва та обслуговування будівель закладів освіти Для будівництва та обслуговування будівель закладів освіти), частково ділянка 0510100000:02:072:0102(Комунальна власність,07.01 Для будівництва та обслуговування об'єктів рекреаційного призначення для будівництва та обслуговування об'єктів рекреаційного призначення), 0510136600:02:072:0041 (Комунальна власність,03.15 Для будівництва та обслуговування інших будівель громадської забудови Для будівництва та обслуговування інших будівель громадської забудови), 0510136600:02:072:0040 (Комунальна власність,03.07 Для будівництва та обслуговування будівель торгівлі Для будівництва та обслуговування будівель торгівлі), частково ділянка 0510136600:02:072:0039 (Комунальна власність, 03.07 Для будівництва та обслуговування будівель торгівлі Для будівництва та обслуговування будівель торгівлі), 0510100000:02:072:0101 (Комунальна власність,07.01 Для будівництва та обслуговування об'єктів рекреаційного призначення для будівництва та обслуговування об'єктів рекреаційного призначення), 0510100000:02:107:0006(Державна власність,01.09 Для дослідних і навчальних цілей Для навчання та науково-дослідних цілей), 0510100000:02:107:0007 (Державна власність,03.04 Для будівництва та обслуговування будівель громадських та релігійних організацій Для будівництва та обслуговування будівель громадських та релігійних організацій),

в межах місцевої пам'ятки Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення «Парк ім. О. І. Ющенка» ділянки 0510100000:02:080:0136 (Комунальна власність, 03.03 для будівництва і обслуговування будівель закладів охорони здоров'я та соціальної допомоги), 0510100000:02:084:0026 (Комунальна власність, 03.03 для будівництва і обслуговування будівель закладів охорони здоров'я та соціальної допомоги), частково ділянка 0510100000:02:080:0264 (Комунальна власність, 02.03 Для будівництва і обслуговування багатоквартирного житлового будинку для будівництва та обслуговування багатоквартирного житлового будинку), частково 0510100000:02:080:0195 (Комунальна власність,02.03 - Для будівництва і обслуговування багатоквартирного житлового будинку Для будівництва і обслуговування багатоквартирного житлового будинку), частково 0510100000:02:080:0263 (Комунальна власність, 03.02 Для будівництва та обслуговування будівель закладів освіти для будівництва та обслуговування будівель закладів освіти), частково 0510100000:02:080:0351(Приватна власність, 02.03 Для будівництва і обслуговування багатоквартирного житлового будинку для будівництва і обслуговування багатоквартирного житлового будинку), частково 0510100000:02:080:0352 (Приватна власність,03.15 Для будівництва та обслуговування інших будівель громадської забудови для будівництва та обслуговування інших будівель громадської забудови). частково 0510100000:02:080:0066 (Приватна власність, 03.03 для будівництва та обслуговування

будівель закладів охорони здоров'я та соціальної допомоги для будівництва та обслуговування будівель закладів охорони здоров'я та соціальної допомоги).

пам'ятка Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Михайлівська бучина» знаходиться на території ділянки 0510100000:01:120:0008 (Державна власність, 09.01 Для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг).

Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Бук європейський» знаходиться на території ділянки 0510100000:01:120:0008 (Державна власність, 09.01 Для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг).

Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Алея вікових лип» знаходиться частково в межах приватної власності різних власників із цільовим призначенням для ведення особистого селянського господарства.

2.6.4. Смарагдова мережа та водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення

Через територію громади проходять території Смарагдової мережі [<http://emerald.net.ua/>, <https://map.land.gov.ua/>], викопіювання місцерозташування яких згідно даних Публічної кадастрової карти подано нижче на рисунку.

Зокрема території Смарагдової мережі проходять через територію м. Вінниця та прилягає до с. Стадниця.

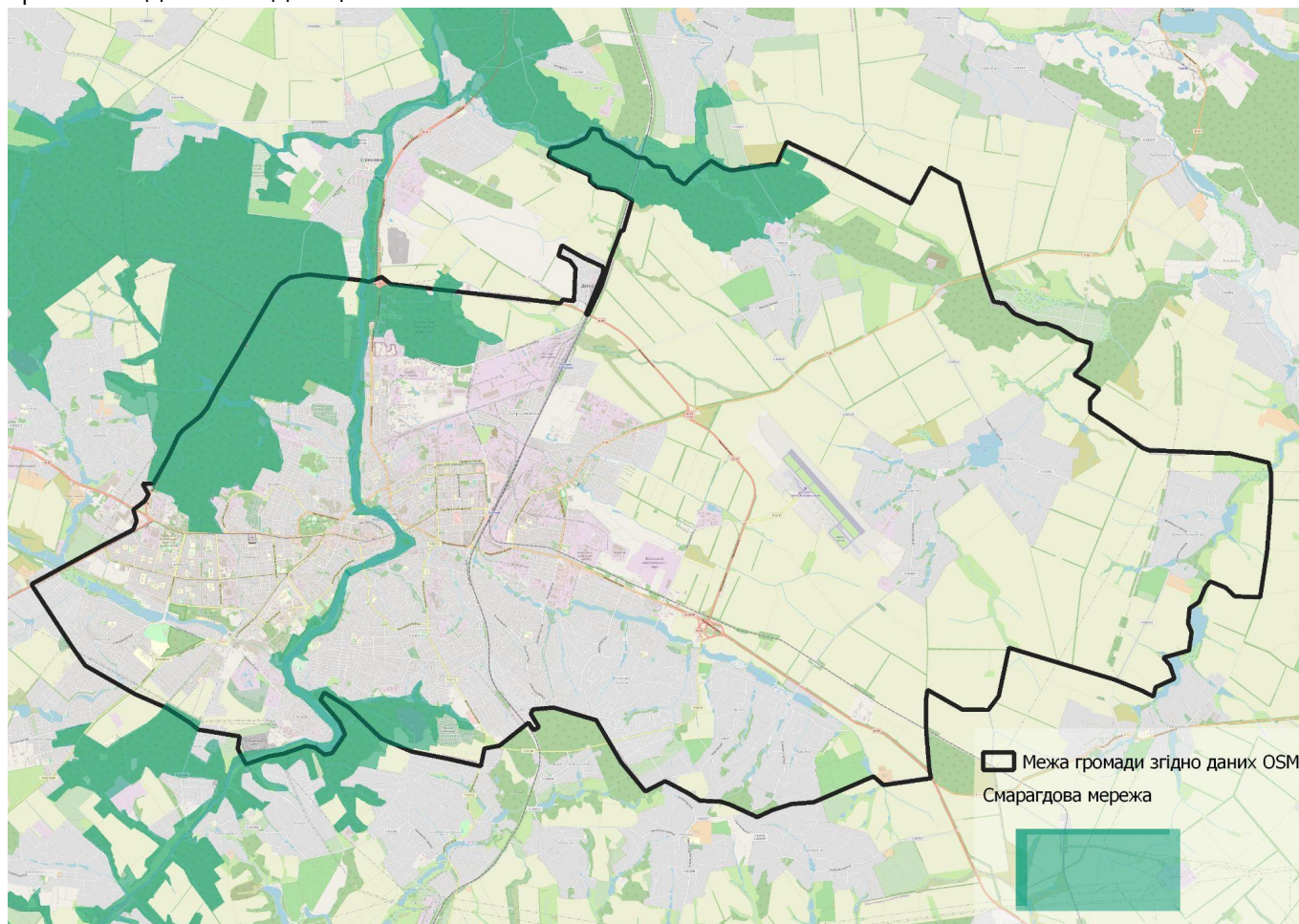

рис.2.17. Території Смарагдової мережі в громаді [map.land.gov.ua]

Серед територій Смарагдової мережі (за даними ДЗК):

UA0000333 - Southern Bug and Snyvoda valleys in Vinnytsya region , Кількість видів птахів: 9, Кількість інших видів: 8, Кількість типів природних оселищ: 21;

UA0000163 - Buho-Desnianskyi, Кількість видів птахів: 24, Кількість інших видів: 16, Кількість типів природних оселищ: 6.

Вичерпну інформацію про стан об'єктів ПЗФ в громаді можливо отримати лише за результатами польових обстежень, оскільки актуальних вихідних даних на час розробки СЕО немає.

Згідно доповіді про стан навколишнього природного середовища у Вінницькій області

(2019р.)[<http://www.vin.gov.ua/images/doc/vin/departament-apk/doc/OperMonitor/Dopovv/Dop2019.pdf>], а також сайту Рамського Бюро [<https://rsis.ramsar.org/ris/2387>] водно-болотні угіддя міжнародного значення на території Вінницького району відсутні.

2.6.5. Території, що можуть бути включені до складу ПЗФ

Природно-заповідний фонд (ПЗФ) охороняється як національне надбання, щодо якого встановлюється особливий режим охорони, відтворення і використання. Україна розглядає цей фонд як складову частину світової системи природних територій та об'єктів, що перебувають під особливою охороною. Правовий режим існування територій та об'єктів ПЗФ визначається ЗУ «Про природно-заповідний фонд України», ЗУ «Про охорону навколишнього природного середовища України» та Земельним кодексом України. Землі ПЗФ, згідно зі ст. 43 Земельного Кодексу України віднесені до особливо цінних земель природоохоронного призначення.

Створення територій та об'єктів ПЗФ регулюється ст.ст. 51 – 53 ЗУ «Про ПЗФ». Відповідно до ст. 51 цього Закону підготовка і подання клопотань про створення чи оголошення територій та об'єктів ПЗФ можуть здійснюватись державними та науковими установами, природоохоронними громадськими об'єднаннями або іншими організаціями та громадянами.

Докладні рекомендації щодо пошуку територій під ПЗФ підготовлено МБО "Екологія - Право - Людина"

[http://epl.org.ua/images/pdf/people/1767_EPL_Posibnyk_Fond_Zapovidnuk.pdf].

У виборі ділянок, перспективних для заповідання, варто керуватися Оселищною директивою та зважати на наявність існування на територіях видів флори та фауни, занесених до Червоної книги України. Важливо пам'ятати про роль природно-заповідної мережі у показниках сталого розвитку країни.

Так рекомендованими під ПЗФ можуть бути наступні території в межах громади (опираючись на рекомендації http://epl.org.ua/images/pdf/people/1767_EPL_Posibnyk_Fond_Zapovidnuk.pdf):

природні ділянки, що можливо включити до складу існуючих територій природно-заповідного фонду; місця поширення видів рослин і тварин, занесених до Червоної книги України, регіональних переліків видів флори та фауни, що охороняються в областях, а також місця поширення рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України, місця поширення видів флори і фауни та оселища, що знаходяться під охороною Бернської конвенції (додатки конвенції I, II та III, Резолюції Постійного комітету конвенції № 4 (1996, 2010) «Про зникаючі природні середовища (оселища), що потребують спеціальних заходів для їх збереження» та № 6 (1998, 2011) «Про перелік видів, щодо потребують спеціальних заходів для їх збереження»); потенційними для заповідання є об'єкти-кандидати (які не мають статус об'єктів ПЗФ в Україні) Смарагдової мережі Європи, що створюється на виконання Бернської конвенції як аналог екомережі ЄС НАТУРА 2000; землі лісогосподарського призначення, насамперед лісові землі наукового призначення, рекреаційно-оздоровчі та захисні ліси, та інші ділянки лісів, важливі для збереження біорізноманіття; внутрішні природні та штучно створені водні об'єкти (водотоки, водойми), прибережні захисні смуги та водоохоронні зони, заболочені території, острови та інші водно-болотні угіддя, що не використовуються інтенсивно у сільському господарстві; заплави малих річок (долини річок, збережені у

природному стані); сільськогосподарські угіддя екстенсивного використання (пасовища, сіножаті); території, на яких у минулому було здійснено заходи з консервації земель шляхом залуження; неугіддя, малопродуктивні, деградовані та еродовані землі, що підлягають відновленню; перелоги, що виведені з категорії орних земель; природні степові ділянки (в сучасних умовах, як правило, розміщені на схилах та у яружно-балочних комплексах), якщо на їх території немає заростання деревною рослинністю, представленою інвазивними видами, а також якщо в минулому на цих ділянках не здійснювались заходи з лісорозведення.

Для точної характеристики потенційних об'єктів ПЗФ мають бути надані геопросторові дані про території, зокрема інформація про рельєф, існуючі та проектні санітарні та планувальні обмеження. На час розробки Звіту геопросторових даних про територію громади не надано.

2.6.6. Прогнозовані зміни стану об'єктів, зазначених в п.2.6

Зазначені природоохоронні території можуть зазнавати антропогенного тиску зі сторони населених пунктів, промислових підприємств, несвідомого ставлення до навколишнього середовища зі сторони населення тощо. Зі сторони органів влади спостерігається тенденція до спрямування ресурсів на збільшення природоохоронних територій та їх захисту через реалізацію державних та регіональних програм охорони навколишнього природного середовища та вимог законодавства України та міжнародних договорів. Крім того, виконання вимог Закону України "Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року", також сприятиме розвитку природно-заповідного фонду.

Таким чином передбачається тенденція до збільшення % території ПЗФ громади та їх охорони, а отже застосування заходів до зменшення антропогенного тиску на них.

2.7. Земельні ресурси та ґрунти

Територія області становить 2649,2 тис. га або 4,4 % від площі України. Більша частина території (76,03% від загальної площі території області) зайнята сільськогосподарськими землями (рис. 2.18). Питома вага сільськогосподарських угідь відносно території суші (ступінь сільськогосподарського освоєння) по області становить 77,3%, а по адміністративних районах – від 67,3% до 87,7%. Розораність відносно території суші по області становить 66,2%, а по адміністративних районах – від 53,6% до 79,7%.

Рис. 2.18. Структура земельного фонду Вінницької області

Майже 25% (672,8 тис. га) усіх сільгоспугідь зазнають дії водної ерозії, 7% (179,7 тис. га) зазнають дії вітрової ерозії, кислих ґрунтів – 57% (1511,0 тис. га). Виникнення і розвиток

ерозійних процесів мають багато причин. Однією із них є нераціональне використання землі, якому сприяє: інтенсивне розорювання схилів земель (більше 3°) і вирощування на них просапних культур (особливо цукрових буряків); відсутність комплексного підходу в проведенні протиерозійних заходів; перенасичення просапними культурами структури посівних площ. Також, нераціональне землекористування призводить до втрати родючості ґрунтів.

Усього по області потребують консервації 737,3 тис. га деградованих і малопродуктивних земель (27,8% від загальної площі території).

За класифікацією ґрунтів і земель України та їх придатністю до сільськогосподарського виробництва ґрунти Вінниччини за родючістю розміщуються від четвертого (70-61 бал) до восьмого (30-21 бал) класу. Це ґрунти від високої родючості (добрі землі) до групи ґрунтів низької якості (малоцінні землі) по загальній класифікації ґрунтів і земель України. Основні ґрунти області – це чорноземи (50,1% площі сільськогосподарських угідь) та сірі лісові (майже 33%). Більше половини обстежених сільськогосподарських угідь області є кислими.

Середній показник вмісту гумусу по області становить 2,69%, що є досить низьким показником. За даними наукових досліджень для підтримки в ґрунті на достатньому рівні фізико-хімічних і біологічних процесів необхідно, щоб він містив в орному горизонті не менше 2,5% гумусу. Цей рівень вважається критичним, нижче якого помітно погіршуються агрономічно цінні властивості ґрунтів. Ґрунтів з вмістом гумусу нижче критичного рівня в області нараховується 523,7 тис. га, що складає 41,4%.

Ґрунти Північної та Південної зони області більш родючі, вміст гумусу є вищим (2,74-3,48%). Центральна частина області, де ґрунтовий покрив представлений сірими лісовими ґрунтами, що за своєю природою є досить бідними на вміст органічної речовини (2,03%), досить відчутно знижує середній показник вмісту гумусу по області.

На меліорованих землях області створено 8 сольових стаціонарів на зрошуваних землях і 20 стаціонарів на осушуваних землях, що розташовані в різних геоморфологічних зонах, на яких відбирається за вегетаційний період 144 проби ґрунту на визначення засолення. В ґрунтах, що відбираються на сольових стаціонарах, перевищення ГДК вмісту солей не виявлено, процесів засолення і осолонцювання не спостерігається.

Отже, землекористування на Вінниччині супроводжується високим рівнем розораності схилів земель, розширенням посівних площ просапних культур, недостатньо обґрунтованою широкомасштабною меліорацією перезволожених, заболочених земель, нехтуванням науково обґрунтованими ґрунтозахисними сівозмінами, впровадженням індустриальних технологій вирощування сільськогосподарських культур, що викликало відчутне зменшення площ, зайнятих природними рослинними угрупованнями (луками, лісами, болотами) при одночасному збільшенні питомої ваги освоєних сільськогосподарських угідь, насамперед ріллі.

До негативних змін структури ґрунтів, їх фізико-хімічних і біологічних властивостей призвели наслідки внесення мінеральних добрив й пестицидів у попередні роки. Застосування великих доз добрив може погіршити якість продукції, ґрунтових вод, що зумовлює забруднення близьких річок і водойм. Використання мінеральних добрив дало змогу певною мірою підвищити врожайність культур, однак подальше збільшення їх доз уже не сприятиме її зростанню, що буде пов'язано із зменшенням запасів гумусу в ґрунті.

Особливо небезпечне неправильне або надмірне використання пестицидів. Причому деяка їх частина трансформується, тобто виникають нові токсичні речовини (вторинна токсикація).

Повне знищення ґрунтового покриву спостерігається в процесі селитебного, промислового, дорожнього й інших видах будівництва. Діяльність гірничовидобувних підприємств, стихійні сміттєзвалища призводять до промислової деградації ґрунтів.

2.8. Основні екологічні проблеми території МТГ

Серед основних екологічних проблем - знищення зелених насаджень (особливо це стосується територій, запланованих під будівництво); відсоток втрачених зелених насаджень переважає над відсотком відновлених; відсутність паспортизації та належного обліку зелених насаджень та водних об'єктів; нерегульована забудова прибережної захисної смуги р. Південний Буг та інших водних об'єктів; знищення малих річок та струмків (заключення в колектори без відповідної на те документації та порушення режиму прибережних захисних смуг); неналежне утримання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, відсутність виготовленої на них землевпорядної документації щодо організації та встановлення меж.

У таблиці нижче проаналізовано основні екологічні проблеми Вінницької міської територіальної громади з точки зору їх "прив'язки" до конкретних природних компонентів - повітря, ґрунтів, поверхневих і ґрунтових вод, видів і біотопів, які зазнають негативного впливу.

Таблиця 2.11.

	Характер та джерело негативного впливу	Компоненти, що зазнають впливу						
		Атмосферне повітря	Поверхневі води	Ґрунтові води	Підземні води	Ґрунти	Види і біотопи	Образ ландшафту
1.	Замулення, забруднення та заростання річок, а також недотримання режиму обмеженого господарювання на прибережних захисних смугах		+	+	+		+	+
2.	Низька якість питної води через незадовільний технічний стан водопровідних споруд і мереж та значна їх зношеність		+	+	+			
3.	Незадовільний стан р.Південний Буг, зокрема - четвертий рівень забрудненості (передостанній у цій класифікації), тенденція погіршення стану води за останні роки.		+	+	+			
4.	Відсутність культури економії та бережливого ставлення до води		+	+	+		+	
5.	Забруднення стічними водами промислових		+	+	+	+	+	+

	підприємств, сільськогосподарського виробництва, комунального господарства р. Південний Буг, скидання у водойми неочищених вод							
6.	Зростання обсягів побутових відходів та невідповідність утворюваним об'ємам існуючих методів їх знешкодження. Зростання обсягів промислових відходів I-III класів небезпеки	+	+	+	+	+	+	+
7.	Невирішеність питання щодо наявних на території громади небезпечних відходів підприємств-банкрутів	+	+	+	+	+	+	+
8.	Викиди від стаціонарних (підприємства) та пересувних (автотранспорт) джерел забруднення, через недотримання підприємствами технологічного режиму експлуатації пилогазоочисного устаткування; низькі темпи впровадження сучасних технологій очищення викидів, зростання одиниць автомобільного транспорту	+	+	+	+	+		
9.	Недостатня розгалуженість мережі закритої зливової каналізації та її низька пропускна здатність, відсутність на мережах зливової каналізації локальних очисних споруд		+	+	+	+		
10.	Низький рівень розуміння в суспільстві пріоритетів збереження навколишнього природного середовища та переваг сталого	+	+	+	+	+	+	+

	розвитку							
11	Зменшення зелених насаджень (особливо це стосується територій, запланованих під будівництво); відсоток втрачених зелених насаджень переважає над відсотком відновлених; відсутність паспортизації та належного обліку зелених насаджень та водних об'єктів	+	+				+	+

3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Інформацію про характеристики стану довкілля, умов життєдіяльності населення систематизовано у вигляді наведеної нижче таблиці із переліком чинників негативного впливу та компонентів довкілля, для яких такий вплив є суттєвим.

Таблиця 3.1

Компоненти, що зазнають негативного впливу

	Компоненти довкілля, що зазнають негативного впливу							
Чинники негативного впливу	Атмосферне повітря	Поверхневі води	Ґрунтові води	Підземні води	Ґрунти	Види і біотопи	Образ ландшафту	Клімат
зі сторони нежитлових будівель	Т, АМ, П, Т	-	ДВ	-	ДВ, Р	ДВ	ЕЗ	Т, АМ, Т
зі сторони житлової забудови	Т, АМ	-	ДВ	-	ДВ, Р	ДВ	ЕЗ	Т, АМ, Т
зі сторони промислових підприємств	Т, АМ, П, Т	ДВ, скидання неочищених стічних вод	інфільтрація ДВ	інфільтрація ДВ	ДВ	АМ, ДВ	ЕЗ, зниження якості ландшафту через візуальний вплив	Т, АМ, Т

зі сторони вулично- дорожньої мережі, автомобі- льних доріг - шум, викиди хімічних речовин та ПММ	забруд- нення повітря викидам и транспо- рту, шумове забрудн- ення, АМ, АЗ, Т, Т	-	інфільтр- ація забрудн- ювачів із ДВ	-	утворен- ня полів забрудне- ння викидам и транспор- ту, АМ, ДВ	шумове забрудне- ння, хімічне забрудне- ння, АМ, АЗ	зниження якості ландшафту через шум і викиди, фрагментація ландшафту, Р	формування теплових островів, Т, Т
зі сторони поводж- ення з ТПВ	АМ, Т Т	-	ДВ	інфільтр- рація ДВ	ДВ,	АМ, ДВ	ЕЗ, зниження якості ландшафту через поширення неприємних запахів, візуальний вплив	Т, Т
Території с/г призначе- ння	-	-	ДВ	-	ДВ, Р	ДВ	-	Т
ДВ - дощові води, АМ - атмосфера (механічне перенесення впливу, запахи та механічні частинки), АЗ - Атмосфера (звукове навантаження), Е - електромагнітне випромінювання, П - емісія парникових газів С - світлове забруднення ЕЗ - естетичне забруднення Т - теплове забруднення Р - прямий механічний вплив (руйнування)								

Примітка до таблиці 2.11. **Синім** кольором зазначено прямі наслідки впливу, **Пурпуровим** - вторинні, кумулятивні та синергічні.

Отже, згідно викладених даних в розділі 2 та підсумків в таблиці 2.11. факторами впливу, які найбільше впливають на навколишнє середовище громади є промислові території, транспортний рух, поведження з відходами. Негативний вплив стосується практично всіх компонентів довкілля: атмосферне повітря, води, ґрунти, образи ландшафту.

Основними каналами передачі зазначеного впливу є: дощові води та забруднення атмосферного повітря.

На основі проведеного огляду та аналізу виконано аналіз сильних та слабких сторін, можливостей та загроз в розрізі екологічних проблем громади, які викладено нижче в таблиці.

Таблиця 3.2.

SWOT-аналіз екологічної ситуації в Вінницькій МТГ

Сильні сторони	Слабкі сторони
● Сприятливе географічне положення. ● Активна позиція влади щодо інноваційного розвитку громади. ● Спрямованість на дотримання принципу 5R (refuse, reduce, reuse, repurpose, recycle) – уникай зайвого використання, зменшуй його, використовуй повторно, використовуй з іншою метою та переробляй уже використане. ● Спрямованість влади на вирішення питань поводження з відходами та їх переробку. ● Високий показник озеленення м. Вінниця в порівнянні з іншими містами, що становить 9,4 м²/людину.	● Застарілі технології на виробництвах ● Значне моральне і фізичне зношення інженерно-технічної інфраструктури, транспортної інфраструктури ● Низька якість питної води, забруднення та погіршення стану водних об'єктів (в т.ч. незадовільний стан р. Південний Буг (4 рівень забруднення) та його погіршення. Забруднення стічними водами промислових підприємств, сільськогосподарського виробництва, комунального господарства р. Південний Буг ● Високий рівень розораності земель ● Накопичення побутових відходів та невідповідність цим об'ємам відходів існуючих методів їх знешкодження. Зростання обсягів промислових відходів I-III класів небезпеки ● Невирішене питання наявних на території громади небезпечних відходів підприємств-банкрутів ● Відсутність дієвого механізму зонування території з урахуванням архітектурних, історичних, топографічних та інших особливостей окремих ділянок під розміщення пересувних об'єктів торгівлі та пунктів сезонної торгівлі. ● Відсутність постійного лабораторного контролю на окремих ринках. ● Недотримання закладами торгівлі, ресторанного господарства послуг та розваг правил акустичного режиму та громадського порядку у вечірній та нічний час. ● Надмірна зношеність та/або відсутність тротуарів з обох боків майже третини вулиць, особливо в мікрорайонах з приватною забудовою. ● Недостатня розгалуженість мережі закритої зливової каналізації та її низька пропускна здатність, відсутність на мережах зливової каналізації локальних очисних споруд. ● Зношеність рухомого складу міського електротранспорту, контактної мережі, колійного та енергетичного господарства КП «Вінницька транспортна компанія». ● Вичерпаний міжремонтний ресурс штучних покриттів аеродрому КП «Аеропорт Вінниця»: злітно-посадкової смуги, руліжної доріжки, перону та стоянки. ● Незадовільний стан систем водопостачання та водовідведення. ● Незадовільна якість питної води. ● недотримання підприємствами технологічного режиму експлуатації пилогазоочисного устаткування; низькі темпи впровадження сучасних технологій очищення викидів, зростання одиниць автомобільного транспорту.
Можливості	Загрози

- Зростання фінансової спроможності міста, посилення фінансової децентралізації.
- Розширення можливостей залучення коштів в проекти регіонального розвитку.
- Покращення системи землеробства шляхом дотримання принципів органічного землекористування.
- Збільшення кількості та площі об'єктів природно-заповідного фонду.
- Налагодження відносин з бізнесом.
- Будівництво підприємства із комплексної переробки відходів.

- Зростання рівня захворюваності населення через забруднення навколишнього середовища.
- Подальше забруднення водних об'єктів, можливе погіршення якості питної води.
- Міграція населення у більш урбанізовані населені пункти та закордон.
- Низький рівень екологічної свідомості та відповідальності з боку населення та суб'єктів господарювання.
- Відсутність достовірних даних щодо кількісних і якісних характеристик зелених насаджень.
- Погіршення демографічної ситуації.
- Пандемія Covid19.
- Відсутність єдиної системи даних щодо екологічного стану довкілля.
- Перевантаження полігону для захоронення побутових відходів.
- Відсутність налагодженої системи збору та вивезення небезпечних відходів в складі побутових відходів.
- Занепад і втрата потенціалу малих річок міста Вінниці.
- Низький рівень розуміння в суспільстві пріоритетів збереження навколишнього природного середовища та переваг сталого розвитку.

4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Серед основних екологічних проблем в громаді - знищення зелених насаджень (особливо це стосується територій, запланованих під будівництво); відсоток втрачених зелених насаджень переважає над відсотком відновлених; відсутність паспортизації та належного обліку зелених насаджень та водних об'єктів; нерегульована забудова прибережної захисної смуги р. Південний Буг та інших водних об'єктів; знищення малих річок та струмків (заключення в колектори без відповідної на те документації та порушення режиму прибережних захисних смуг); неналежне утримання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, відсутність виготовленої на них землевлпорядної документації щодо організації та встановлення меж.

Рішення документу державного планування "Програма економічного і соціального розвитку Вінницької міської територіальної громади на 2022 рік не несуть прямої шкоди територіям з природоохоронним статусом.

Тимчасові негативні наслідки для природоохоронних територій можуть бути під час ведення будівельних робіт. Прийняття рішення щодо будівництва, яке матиме вплив на природоохоронні території та оцінка таких ризиків має відбуватися згідно вимог чинного законодавства за вставноданими процедурами, враховуючи необхідність проходження процедур стратегічної екологічної оцінки (ЗУ "Про СЕО", оцінки впливу на довкілля (ЗУ "Про ОВД").

Для територій ПЗФ питання впливу на заповідні території регулюється в тому числі ЗУ "Про ПЗФ", де визначається, що на землях природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного або історико-культурного призначення забороняється будь-яка діяльність, яка негативно впливає або може негативно впливати на стан природних та історико-культурних комплексів та об'єктів чи перешкоджає їх використанню за цільовим призначенням. До того ж навколо об'єктів

ПЗФ, можуть встановлюватися охоронні зони, в межах яких не допускається будівництво промислових та інших об'єктів, мисливство, розвиток господарської діяльності, яка може призвести до негативного впливу на території та об'єкти природно-заповідного фонду. Оцінка такого впливу здійснюється на основі екологічної експертизи, що проводиться в порядку, встановленому законодавством України.

Регулювання питань впливу на водні об'єкти визначаються в тому числі Водним Кодексом України, де регулюються питання використання водних об'єктів, їх прибережно-захисних смуг та водоохоронних зон.

Питання використання та впливу на ліси регулюється в тому числі Лісовим Кодексом.

Відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковою, в тому числі для об'єктів, віднесених до першої та другої категорій видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля і підлягають оцінці впливу на довкілля, а також для діяльності, яка впливатиме на ПЗФ. Зокрема, у першу групу входять усі суцільні та поступові рубки головного користування та суцільні санітарні рубки на площі понад 1 гектар; усі суцільні санітарні рубки на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду. До другої групи входить сільське господарство, лісівництво та водне господарство; сільськогосподарське та лісгосподарське освоєння, рекультивація та меліорація земель (управління водними ресурсами для ведення сільського господарства, у тому числі із зрошуванням і меліорацією) на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах на площі 5 гектарів і більше, насадження лісу (крім лісовідновлювальних робіт) на площі понад 20 гектарів або на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах на площі 5 гектарів і більше; інтенсивна аквакультура на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах.

Такий аналіз є достатньо узагальненим та потребує уточнень вже на етапах реалізації конкретних рішень з урахуванням їх просторової прив'язки до території, віддаленості по відношенню до природоохоронних територій, умов реалізації та інших характеристик.

5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

5.1. Основні міжнародні та державні зобов'язання

Основними міжнародними зобов'язаннями щодо CEO є протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про CEO) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, а також Конвенція ООН з біологічного різноманіття, Рамкова конвенція про зміну клімата, Паризька кліматична угода.

Згідно ст. 28 Закону України "Про основи містобудування", якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що містяться в законодавстві України про містобудування, то застосовуються правила міжнародного договору.

Основними правовими документами, які мають бути враховані під час процедури стратегічної екологічної оцінки є:

- Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про CEO) до Конвенції про

оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015);

• Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС;

- Водний кодекс України;
- Лісовий кодекс України;
- Земельний кодекс України;
- Закон України «Про природно-заповідний фонд»;
- Закон України «Про охорону культурної спадщини»;
- Закон України «Про охорону археологічної спадщини»;
- Закон України «Про охорону атмосферного повітря»;
- Закон України «Про відходи»;
- Закон України «Про надра»;
- Закон України «Про питну воду та питне водопостачання»;
- Закон України «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення»;

- Закон України «Про екологічний аудит»;
- Закон України «Про рослинний світ»;
- Закон України «Про тваринний світ»;
- Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»;

• Стратегія сталого розвитку «Україна-2020», затверджена Указом Президента України від 12 січня 2015 року №5/2015;

• Програма діяльності Кабінету Міністрів України, затверджена Постановою Верховної Ради України від 14 квітня 2016 року №1099-VIII;

• Національний план дій управління відходами до 2030 року, затверджений Кабінетом міністрів України 20 лютого 2019 року;

• Державна стратегія регіонального розвитку України на період до 2020 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. №385;

• План заходів на 2015-2017 роки з реалізації Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 7 жовтня 2015 р. №821;

- Конвенція ООН з біологічного різноманіття;
- Рамкова конвенція про зміну клімату;
- Паризька кліматична угода;
- Закон України «Про Генеральну схему планування території України»;
- Закон «Про основи містобудування»;
- Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»;

• Постанова Кабінету Міністрів України Про забезпечення реалізації Закону України «Про Генеральну схему планування території України»;

• ДБН Б.1.1-13:2012 Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях;

• ДСТУ-Н Б Б.1.1-10:2010 «Настанова з виконання розділів «Охорона навколишнього природного середовища» у складі містобудівної документації»;

• Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів зі змінами;

• ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною»;

• Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (Закон України N 436/96-ВР (436/96-ВР) від 29.10.96;

- «Про охорону навколишнього природного середовища»;
- «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»;
- «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики до 2020 року»;
- постанови Кабінету Міністрів України від 17 вересня 1996 р. №1147 «Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів» (із змінами).
- Цілі сталого розвитку на період 2016-2030 років (зокрема, ціль 13 «Вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та його наслідками»).
- Розпорядженні КМУ від 07.12.2016 № 932-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року».
- Розпорядженні КМУ від 06.12.2017 № 878-р «Про затвердження плану заходів щодо виконання концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року».

Правові засади у сфері поводження з відходами забезпечуються Законом України «Про відходи» (№ 187/98-ВР від 05.03.1998) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для регулювання діяльності з метою уникнення чи мінімізації утворення відходів, зберігання й поводження з ними, запобігання та зменшення негативних наслідків для довкілля і здоров'я людини від утворення, зберігання та поводження з відходами. Повноваження місцевих державних адміністрацій у сфері поводження з відходами визначаються статтею 20 закону «Про відходи».

В Україні сформовано інвестиційне законодавство, в якому, зокрема, значна увага приділяється необхідності дотримання екологічних норм в процесі інвестиційної діяльності. Так Законом України «Про інвестиційну діяльність» (№ 1560-XII від 18.09.1991) встановлюється заборона інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України (ст. 4). В разі порушення екологічних, санітарно гігієнічних та архітектурних норм державний орган може прийняти рішення про зупинення або припинення інвестиційної діяльності (ст. 21). Також в ст. 8 зазначається, що інвестор зобов'язаний одержати висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України «Про оцінку впливу на довкілля» (№ 2059-VIII від 23.05.2017).

5.2. Процедура ОВД

Напрями діяльності Програми реалізуються через здійснення конкретних заходів. Серед цих заходів можуть бути заходи, які, відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», підлягатимуть оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності. Серед таких заходів із високою ймовірністю будуть:

Заходи цілі 1. Промисловість та підприємництво - "Продовжити виконання робіт з будівництва об'єктів інженерно-технічної інфраструктури та автомобільних доріг в районі Вінницького індустріального парку" та "Поліпшення та розвиток об'єктів інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури Вінницької міської територіальної громади";

Заходи цілі 2. Будівництво - "Сприяння забезпеченню житлом мешканців Вінницької міської територіальної громади, які потребують поліпшення житлових умов";

Заходи цілі 6. Благоустрій територій - "Збільшення пропускну здатності та покращення технічного стану автомобільних доріг, у тому числі в мікрорайонах приватного сектору, для безпечного та безперешкодного руху громадського пасажирського транспорту, спеціального транспорту аварійних служб та транспорту екстреної медицини на пріоритетних для забезпечення вчасного доїзду бригад медичної допомоги шляхах сполучення, пересування маломобільних груп населення",

"Продовження реалізації «Схеми розвитку мереж зливової каналізації міста Вінниці», "Поліпшення екологічного та санітарного стану р. Південний Буг та малих річок", "Безпечна утилізація побутових відходів (зокрема небезпечних)";

Заходи цілі 7. Транспорт - "Реконструкція аеродрому, будівлі аеровокзалу, інженерних мереж та споруд на цих мережах КП «Аеропорт Вінниця», "Вдосконалення наявної інфраструктури (контактної мережі електротранспорту, трамвайних колій, тягових підстанцій)";

Заходи цілі 17. Фізична культура та спорт - "Проведення реконструкції та капітального ремонту комунальних спортивних баз з метою приведення їх у відповідність до сучасних вимог";

Заходи цілі 19. Об'єкти комунальної власності та земельні відносини - "Розроблення документації із землеустрою щодо встановлення та зміни меж населених пунктів".

Точне визначення необхідності проведення процедури ОВД для зазначених вище заходів можлива лише після конкретизації планованої діяльності, що передбачається цими заходами, та визначення обсягів та потужності планованої діяльності на стадії техніко-економічного обґрунтування або робочого проекту.

5.3. Інформація про оприлюднення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки

Згідно вимог ст. 9, 10, ч.4 ст.12 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» Вінницькою міською радою було оприлюднено Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки (СЕО) документа державного планування – Програми економічного і соціального розвитку Вінницької міської територіальної громади на 2022 рік, з метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості на офіційному сайті Вінницької міської ради - <https://www.vmr.gov.ua/> (<https://www.vmr.gov.ua/TransparentCity/Lists/AnnouncementOfPublicTalking/ShowNews.aspx?ID=255>)

Зауваження та пропозиції до заяви, які надійшли від Департаменту охорони здоров'я та реабілітації Вінницької ОДА лист №09-5948 від 29.10.21 р. та від Управління розвитку територій та інфраструктури від 02.11.2021 №01-15-01/3756, враховано в цьому Звіті.

5.4 Інформація про обговорення Звіту про стратегічну екологічну оцінку

Розділ буде доповнено за результатами проведених консультацій з громадських обговорень.

6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

6.1. Атмосферне повітря

Програма не передбачає створення нових підприємств із значними обсягами викидів у атмосферне повітря. Тому її реалізація не призведе до значних негативних наслідків для атмосферного повітря. Разом з тим, на етапі реконструкції/будівництва аеродрому, будівлі аеровокзалу, інженерних мереж та споруд на цих мережах КП «Аеропорт Вінниця» (напрямок Програми "Транспорт"), розвитку мереж зливової каналізації, ремонту доріг, реконструкції мостових споруд (напрямок Програми "Благоустрій територій"), реконструкції теплових мереж, реконструкцій систем водопостачання (напрямок Програми "Енергорозвиток та енергоефективність"), будівництва об'єктів інженерно-технічної інфраструктури та автомобільних доріг в

районі Вінницького індустріального парку (напрям Програми "Промисловість та підприємництво"), житлових будівель (напрям Програми "Будівництво") можливий тимчасовий вплив на якість повітря, який хоч і є негативним, але короткостроковим.

Серед іншого тимчасовий негативний вплив на повітря під час будівельних робіт можливо через викиди пилу внаслідок дій із сипучими матеріалами (земляні роботи, навантаження тощо); викиди пилу з поверхонь, на яких рухається обладнання, необхідне для будівництва; викиди продуктів спалювання викопного палива з двигунів машин, транспортних засобів, що використовуються для перевезення працівників, транспортування матеріалів та інших двигунів, що працюють на викопному паливі (наприклад, дизельні генератори). Зазначений вплив припиниться як тільки будуть завершені будівельні роботи.

Позитивний вплив на якість повітря в перспективі матимуть: озеленення прибудинкових територій (напрям Програми "Житловий фонд"), подальший розвиток територій загального користування та зон відпочинку, збереження та розвиток зелених зон для підтримки екологічного балансу (напрям Програми "Благоустрій територій"), озеленення територій та догляд за зеленими насадженнями (напрям Програми "Охорона навколишнього природного середовища") - які в подальшому призведуть до підвищення якості повітря за рахунок зменшення пилу, шумового забруднення; покращення технічного стану автомобільних доріг, оновлення рухомого складу комунального підприємства «Вінницька транспортна компанія», продовження розвитку велосипедного руху (напрям Програми "Транспорт"), які з поступовим впровадженням призведуть до зменшення рівня викидів від автомобільного транспорту; впровадження системи моніторингу довкілля, що забезпечить підвищення рівня точності та достовірності даних щодо стану повітря і як результат можливість формувати чіткіші плани дій для покращення його якості (напрям Програми "Охорона навколишнього природного середовища").

6.2. Клімат

Загалом, загальний вплив заходів Програми на клімат є позитивним, зокрема за рахунок впровадження заходів з покращення стану автомобільних доріг, модернізація рухомого складу, розвитку велоінфраструктури, підвищення рівня озеленення.

Негативний вплив матиме тимчасовий характер за рахунок збільшення локальний викидів, наприклад, під час будівельних робіт.

6.3. Водні ресурси

Програма передбачає низку заходів в напрямі поліпшення екологічного та санітарного стану р. Південний Буг та малих річок, розвиток зливової каналізації (напрям Програми "Благоустрій територій"); впровадження системи моніторингу довкілля (напрям Програми "Охорона навколишнього природного середовища").

6.4. Земельні ресурси

Негативними наслідками впливу деяких заходів Програми на земельні ресурси може бути вилучення земель під будівництво нових інженерних мереж, житлових будівель, проектування та реконструкція аеродрому, будівлі аеровокзалу, інженерних мереж та споруд на цих мережах КП «Аеропорт Вінниця». З іншої сторони, такі заходи компенсуються за рахунок їх позитивного впливу на навколишнє середовище в результаті планової діяльності.

Потенційними джерелами впливу на ґрунти під час проведення будівельно-демонтажних робіт є підвищення вологості ґрунтів за рахунок асфальтування території; порушення природного стоку поверхневих вод за рахунок планування території, траншейної прокладки різних комунікаційних мереж тощо; випадкові проливи паливно-мастильних матеріалів.

У процесі виконання робіт з очищення річки на ділянках розчистки будуть видалятися донні відкладення і тимчасово складатися на берегах річок. Наслідки такої діяльності будуть короткостроковими, незначними і прийнятними.

6.5. Відходи

Під час проведення будівельних робіт (інженерних мереж, житлових будівель, аеропорту тощо) основним негативним наслідком для довкілля є утворення будівельних відходів. Основними відходами, що створюватимуться під час будівельних робіт, будуть рештки старої цегли, бетону, деревини тощо. Фактичний обсяг таких відходів буде встановлено під час проектування відповідних об'єктів. Крім цього можливе утворення токсичних відходів ремонтних робіт - лакофарбових матеріалів, заповнювачів, тощо. Передача забруднення в навколишнє середовище можлива із дощовими водами, коли внаслідок неналежного поводження з побутовим сміттям, воно змиватиметься на прилеглі території. Для попередження такої загрози під час реконструкції будівлі необхідно організувати роботи таким чином, аби уникнути складування будівельного сміття на проектній ділянці, дотримуватися діючих вимог законодавства тощо.

Програма передбачає заходи, спрямованих на вирішення існуючих проблем поводження з відходами, зокрема впровадження сучасних технологій збирання, вилучення, переробки та знешкодження промислових і побутових відходів, розроблено ефективні заходи, спрямовані на запобігання утворенню відходів, переробку, видалення (напряму Програми "Благоустрій території").

Зважаючи на динаміку накопичення відходів у Вінницькій області, яка свідчить про те, що кількість накопичених відходів невпинно зростає, такі заходи в перспективі матимуть позитивний вплив на покращення ситуації. З іншої сторони, через узагальнений опис таких заходів у Програмі оцінити їх вплив на даному рівні проектування не можливо.

6.6. Біорізноманіття

Програмою передбачається створення гуманного середовища для існування тварин і регулювання їх чисельності гуманними методами, збереження та розвиток зелених зон для підтримки екологічного балансу, подальше впорядкування та розвиток зелених насаджень, подальший розвиток територій загального користування та зон відпочинку тощо (напряму програми "Благоустрій території"). Програма не передбачає реалізацію заходів, які прямо можуть негативно вплинути на флору і фауну громади. На подальших етапах реалізації, визначених Програмою заходів, передбачається уточнення таких впливів.

6.7. Природоохоронні території

У Програмі не передбачені заходи, які можуть призвести до негативного впливу на існуючі об'єкти природно-заповідного фонду (ПЗФ). На подальших етапах реалізації, визначених Програмою заходів, передбачається уточнення таких впливів.

6.8. Здоров'я населення

Реалізація Програми ймовірно має призвести до покращення життя та стану здоров'я населення. Впровадження деяких заходів ймовірно матиме непрямий позитивний вплив на здоров'я населення, зокрема: підвищення якості медичної допомоги та доступності медичних послуг, скорочення поширеності інфекційних хвороб серед населення, в тому числі соціально значимих тощо (напряму програми "Гуманітарна сфера"); підтримка та розвиток різноманітних навчально-тренувальних, фізкультурно-спортивних заходів (напряму програми "Фізична культура та спорт"); заходи із озеленення прибудинкових територій (напряму програми "Житловий фонд"); покращення технічного стану автомобільних доріг, впорядкування та розвиток зелених насаджень, подальший розвиток територій загального користування та зон відпочинку

(напрямок програми "Благоустрій територій"); оновлення рухомого складу комунального підприємства «Вінницька транспортна компанія»; продовження розвитку велосипедного руху. (напрямок програми "Транспорт"), озеленення територій та догляд за зеленими насадженнями (напрямок програми "Охорона навколишнього природного середовища").

6.8. Транскордонний вплив

Транскордонний вплив відсутній.

6.9. Підсумки розділу

Узагальнені результати оцінки за напрямками Програми представлені в таблиці нижче.

Таблиця 6.1.

Напрямок	Атмосфера не повітря	Клімат	Вода	Земельні ресурси	Відходи	Біорізноманіття	Природоохоронні території
1. Промисловість та підприємництво	DI / MT / LO / CU / SI				DI / LT / LO		
2. Будівництво	IN / O / LO	IN / LT / LO			DI / LT / LO		
3. Споживчий ринок					DI / LT / LO		
4. Туризм							
5. Житловий фонд							
6. Благоустрій територій	IN / LT / LO	IN / LT / LO	IN / MT / LO	IN / MT / LO	IN / LT / LO	IN / LT / LO	
7. Транспорт	DI / O / LO	DI / O / LO			DI / O / LO		
8. Енергорозвиток та енергоефективність	DI / MT / LO	IN / MT / LO	DI / MT / LO		DI / O / LO		
9. Охорона навколишнього природного середовища							
10. Розвиток аграрного сектору							
11. Соціальна сфера							

12. Соціальна політика							
13. Підтримка сім'ї дітей та молоді							
14. Гуманітарна сфера							
15. Освіта							
16. Культура							
17. Фізична культура та спорт					DI /O /LO		
18. Муніципальне управління							
19. Об'єкти комунальної власності та земельні відносини							
20. Діяльність підприємств комунальної власності. Реалізація тарифної політики							
21. Інформатизація муніципального управління							
22. Адміністративні послуги							

Пояснення до таблиці 6.1.

	Значний негативний вплив. Значний негативний вплив слід звести до мінімуму із застосуванням заходів щодо пом'якшення наслідків, щоб він став незначним.
	Помірний негативний вплив. Цей вплив є прийнятним.
	Немає впливу, або нейтральний. Втручання не має ефекту, який можна було б довести, або такий вплив є незначним.
	Помірний позитивний вплив.
	Значний позитивний вплив
	Значення впливу не може бути оцінено з певністю через відсутність даних про компоненти навколишнього середовища, заплановану діяльність або з інших причин.

DI / IN	Прямий / Непрямий
LT/ MT/ ST / O	Довгостроковий (постійний 50-100 років) / Середньостроковий (10-15 років) / Короткостроковий (3-5 років) / Випадковий (тимчасовий, 1 рік)
LO / RE	Місцевий / Регіональний
CU / SI / TR	Кумулятивний / Синергетичний / Транскордонний

Ймовірність того, що реалізація Програми призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) негативний вплив на довкілля, є незначною.

Таким чином, реалізація Програми не має супроводжуватися появою нових значних негативних наслідків для довкілля. Разом з тим, реалізація рішень Програми може призвести до покращення екологічної ситуації в Вінницькій МТГ.

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

В цілому програма не передбачає заходів, які б мали значний негативний довготривалий вплив на навколишнє середовище. Заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Програми (таблиця нижче) ґрунтуються на впливах, оцінених у попередньому розділі звіту, та міжнародному досвіді діяльності в подібних умовах. Однак, такі заходи – це загальні рекомендації щодо усунення негативних наслідків, тоді як детальні заходи повинні розглядатися в кожному конкретному випадку під час реалізації шляхів досягнення визначених пріоритетів, а також в процесі надання екологічних дозволів.

Таблиця 7.1.

Заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Програми

Складова довкілля	Заходи для зменшення негативних наслідків
Атмосферне повітря	• використання на автотранспорті спеціальних моторних мастил, присадок до них та палива, модифікаторів кінематичних вузлів автомобілів, впровадження каталітичних перетворювачів палива та ін., що призведе до зменшення витрат пального, зменшення викидів забруднюючих речовин та збільшення моторесурсів двигунів; • будівництво екологічно прийнятних та ефективних комунальних систем; • дотримання діючих норм законодавства під час проведення будівельних робіт; • проведення інформаційної кампанії серед населення щодо неприпустимості спалювання сухої трави, побутового та промислового сміття; • встановлення мережі портативних станцій моніторингу якості повітря.
Водні ресурси	• закінчити розробку проєктів прибережних захисних смуг малих річок (там де вони відсутні);

	- створити перелік існуючих об'єктів господарювання в межах встановлених водоохоронних зон і прибережних захисних смуг для подальшого винесення об'єктів, господарська діяльність яких не відповідає вимогам (ст. 89 Водного кодексу України та ст. 61 Земельного кодексу України); - заборонити будь-яке будівництво на землях водного фонду (якщо таке не дозволене законодавством); - визначити підприємство, організацію або установу та створити при ній спеціальну службу з догляду та підтримання у належному стані водоохоронних зон, прибережних захисних смуг водних об'єктів; - прийняти відповідні міри впливу, передбачені ст. 212 Земельного кодексу України, до громадян та юридичних осіб, що здійснили самозахоплення земельних ділянок на землях водного фонду - заборонити миття машин і механізмів у місцях, з яких стічні води можуть потрапити в магістральну, розподільчу, скидну мережу, річки та водойми; - дотримання у межах зон санітарної охорони об'єктів водопостачання режимів господарської діяльності визначених Постановою КМ України №2024 від 18.12.1998 р. «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів»;
Відходи	Забезпечити контроль та дотримання вимог діючого законодавства під час проведення будівельних робіт для попередження загрози складування будівельного сміття на проектних ділянках, скидання їх у непризначених місцях тощо.
Ґрунти	- передбачити раціональне складування донних відкладень, які утворюватимуться внаслідок реалізації заходів з очищення річки; - при експлуатації будівельних машин і механізмів заборонити злив відпрацьованих масел і пального на землю; відпрацьоване масло повинно збиратися в спеціальний посуд і відправлятися на утилізацію; - після закінчення будівельних робіт слід виконати планувальні роботи в місцях стоянки та ремонту машин і механізмів, а також на всіх інших ділянках, де були допущені порушення поверхні в процесі будівництва; - усунення випадків викидання, складування та накопичення побутових відходів і стоків на території житлової забудови; - дотримання норм унесенні мінеральних добрив;
Екологічні політики, що сприятимуть збільшенню біорізноманіття та сталому розвитку	- Рекомендується для підвищення рівня обізнаності населення та підвищення екологічної свідомості удосконалити систему інформування населення щодо оперативного висвітлення екологічних питань, стимулювати громадян залучатися до використання енергозберігаючих технологій у побуті, створити та або/впроваджувати шкільні та позашкільні освітні програми для молоді. - Стимулювання суб'єктів господарювання до розвитку систем екологічного управління, яке забезпечує впорядкування контролю за комплектуючими, сировиною і матеріалами та продукцією, викидами та відходами, які виникають внаслідок окремих виробничих процесів.
Здоров'я населення	Перелічений вище комплекс заходів щодо зменшення негативних наслідків виконання документу державного планування прямо та опосередковано впливає на покращення стану здоров'я населення і є одним із головних завдань розробки цієї Програми.

8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ) ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ

8.1. Вихідні дані для виконання оцінки

Для виконання стратегічної екологічної оцінки документу державного планування

"Програма економічного і соціального розвитку Вінницької міської територіальної громади на 2022 рік" використано наступні вихідні дані:

"Програма економічного і соціального розвитку Вінницької міської територіальної громади на 2022 рік";

Статистичні дані екологічного стану м.Вінниця
[<https://www.vmr.gov.ua/Branches/Lists/Ecology/ShowContent.aspx?ID=10>] та Вінницької області за 2017-2020 рр.
[<http://www.vin.gov.ua/dep-apr/stan-dovkillia/239-ekolohichni-pasportyl>];

Інші програми розвитку міста Вінниця та Вінницької області [<https://www.vmr.gov.ua>], [<http://www.vin.gov.ua>];

Дані головного управління статистики Вінницької області
[<https://www.vn.ukrstat.gov.ua/index.php>];

Вимоги діючих Державних будівельних норм та санітарних правил.

8.2. Використані інструменти та методи

В процесі проведення стратегічної екологічної оцінки використано такі методи:

Статистичний метод ґрунтується на кількісних показниках, які дають можливість зробити висновок про темпи розвитку процесу в майбутньому. Сутність його полягає в отриманні і спеціалізованому обробленні прогнозних оцінок об'єкта через опитування висококваліфікованих фахівців (експертів) у певній сфері науки, техніки, виробництва.

Метод експертних оцінок, який використовується при відсутності про об'єкт прогнозування достовірних відомостей і, якщо об'єкт не підлягає математичному аналізу. Суть якого полягає у визначенні майбутнього на основі думок кваліфікованих спеціалістів-експертів.

Метод аналогій полягає в тому, що закономірності розвитку одного процесу з певними поправками можна перенести на інший процес, для якого потрібно зробити прогноз.

Метод екстраполяції полягає в перенесенні встановленого характеру розвитку певної території чи процесу в майбутнє. Цей метод ефективний при короткостроковому прогнозуванні стосовно об'єкта, який тривалий час розвивався рівномірно без значних відхилень. Ґрунтується він на вивченні кількісних і якісних параметрів досліджуваного об'єкта за попередні роки з подальшим логічним продовженням, окресленням тенденцій його розвитку у прогнозованому періоді;

Метод моделювання полягає у побудові моделей, які розглядають з урахуванням імовірної або бажаної зміни прогнозованого явища на певний період, користуючись прямими або опосередкованими даними про масштаби та напрями змін. При побудові прогнозних моделей необхідно виявити фактори, від яких суттєво залежить прогноз; з'ясувати їх співвідношення з прогнозованим явищем; розробити алгоритм і програми моделювання змін довкілля під дією певних факторів.

Для здійснення стратегічної екологічної оцінки використано вищевказані методи, зокрема здійснено: збір та аналіз інформації про поточний стан складових довкілля, включаючи значення ключових екологічних показників; проведення аналізу слабких та сильних сторін проекту Програми з точки зору екологічної ситуації; проведення консультацій з громадськістю щодо екологічних цілей; проведення оцінки впливу Програми на складові довкілля та на стан здоров'я й добробут населення; надано рекомендації із моніторингу фактичного впливу впровадження Програми на довкілля.

8.3. Планувальні альтернативи

В процесі стратегічної екологічної оцінки розглядався базовий варіант просторових альтернатив території громади, який не передбачає впровадження заходів програми (розділ 2).

На основі аналізу отриманих вихідних даних було визначено перелік основних

проблем, наявних на території громади, розглянуто існуючий стан та прогнозовано його зміни в разі, якщо не буде вжито заходів із ліквідації основних проблем території. Наслідки розглянуто в розділі 2.

Основним варіантом впровадження заходів по охороні навколишнього природного середовища Вінницької МТГ, який розглянуто під час стратегічної екологічної оцінки була "Програма економічного і соціального розвитку Вінницької міської територіальної громади на 2022 рік", яка є додатком до цього Звіту. Оцінка ефективності вказаного альтернативного варіанту відображена у цьому Звіті.

8.4. Фактори, які не було враховано під час підготовки звіту

Не враховано характеристики кожного окремого запроєктованого об'єкта та їх потенційний вплив на навколишнє середовище, оскільки такий детальний аналіз виконується на наступних етапах планування для кожного об'єкта окремо (процедура ОВД, тощо).

9. УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ) ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ СТРАТЕГІЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ

Серед факторів, що ускладнили проведення стратегічної екологічної оцінки можна виділити наступні:

- Відсутність статистичних відомостей та інших характеристик для кожного окремого населеного пункту громади та просторової прив'язки статистичних даних та рішень Програми для можливості більш цілісної їх оцінки;
- Неповнота оцінки проблем довкілля та пріоритизації таких проблем, пов'язані з недостатньою взаємодією суб'єктів, прямо та опосередковано пов'язаних із територією, на яку розробляється Програма.

10. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

10.1. Вибір екологічних показників

Екологічні показники є основним інструментом для проведення оцінки стану навколишнього середовища в країнах Східної Європи, Кавказу та Центральної Азії. Вибрані належним чином показники, що базуються на достатніх часових рядах даних (часові тренди), можуть не тільки відображати основні тенденції, але й сприяти аналізу причин та наслідків екологічної обстановки, що склалася. Також дозволяють спостерігати за ходом здійснення та ефективністю екологічної політики в країнах.

В залежності від ролі показника в оцінці конкретного питання показники класифікуються за схемою Європейської агенції з навколишнього середовища PC-T-C-B-P (DPSIR): Рушійні сили – Тиск – Стан – Вплив – Реагування.

PC – Рушійні сили (Driving force) – соціально-економічні фактори та види діяльності, що посилюють або зменшують навантаження на довкілля.

T – Тиск (Pressure) – пряме антропогенне навантаження на довкілля, що здійснюється через викиди та скиди забруднюючих речовин, використання природних ресурсів.

C – Стан (State) – відносяться до поточного стану та тенденцій змін навколишнього середовища, що включають також параметри якості основних складових довкілля.

B – Вплив (Impact) – наслідки зміни довкілля для здоров'я населення, наслідки для природи та біорізноманіття.

P – Реагування (Response) – конкретні дії, що спрямовані на вирішення екологічних проблем.

Згідно системи аналізу за цієї схемою, соціальний і економічний розвиток збільшує тиск на довкілля і, як наслідок, спричиняє зміни довкілля - наприклад, створення адекватних умов для здоров'я, доступності ресурсів і біорізноманіття. Нарешті, це призводить до протистояння людського здоров'я, екосистем і матеріалів, які можуть спричинити негативну соціальну реакцію, що підтримується рушійними силами через тиск на довкілля або фактори впливу безпосередньо, через адаптацію або запобіжні дії¹.

10.2. Індикатори моніторингу

В цьому звіті було проаналізовано рушійні сили, та їх вплив на середовище (підсумок-табл. 6.1) а також запропоновано варіанти реагування. За результатами було відібрано індикатори моніторингу наслідків виконання Програми, зокрема вимоги Закону України "Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року" та індикатори виконання Цілей сталого розвитку для України², які корелюють із завданнями Програми (табл. 10.1).

---

¹ <https://menr.gov.ua/content/ekologichni-pokazniki.html>

² http://un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf

Таблиця 10.1

Рушійні сили	Компоненти довкілля, та здоров'я населення які зазнають впливу							
	Атмосферне повітря	Клімат	Вода	Земельні ресурси	Природоохоронні території	Біорізноманіття	Генерація відходів ^[2]	Здоров'я мешканців громади
1.Промисловість та підприємництво, 2. Будівництво 3. Споживчий ринок 7.Транспорт 17.Фізична культура та спорт	I-1, I-2, I-3, I-4		I-5,I-6, I-7, I-8				I-13,I-14, I-15	
6.Благоустрій територій 9.Охорона навколишнього природного середовища	I-1, I-2, I-3, I-4		I-5,I-6, I-7, I-8, I-9	I-9,I-10,I-11			I-13,I-14, I-15,	
10.Розвиток аграрного сектору				I-18,I-19				

Номер в таблиці 10.1.	Індикатор	Визначення	Джерело	Критерій досягнення цілей документу
I-1	Якість повітря загалом по громаді	Показники згідно <u>Постанови № 827 від 14 серпня 2019 р.</u>	Автоматичні станції моніторингу	Якість повітря в межах норми по кожній із АСМП
I-2	Обсяг викидів парникових газів	Відповідно Закону України "Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів"	Статистична звітність згідно зазначеного Закону	Відповідно до поточних значень цілей НВВ.
I-3	Глобальний індикатор ЦСР 11.6.2 - усереднений річний рівень пилу в атмосферному повітрі населених пунктів громади	Показники PM25, PM10	Автоматичні станції моніторингу	Рівень пилу в межах норми
I-4	Індикатор ЦСР 11.5.1 - Обсяг викидів у атмосферне повітря забруднюючих речовин, % до рівня 2015 року	Обсяг викидів у атмосферне повітря забруднюючих речовин, % до рівня 2015 року	Статистична звітність суб'єктів господарювання	Відповідно до значень індикатору, встановлених ЦСР
I-5	індикатор ЦСР 6.3.2 - частка безпечно очищених стічних вод	Частка скидів забруднених (забруднених без очистки та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти у загальному обсязі скидів, %	Статистична звітність суб'єктів господарювання	Відповідно до значень індикатору, встановлених ЦСР
I-6	Аналіз проб, взятих з централізованої мережі та криниць громадського користування	Показники згідно <u>ДСанПіН 2.2.4-171-10</u>	Щорічний аналіз проб води із джерел питного водопостачання	Якість води в межах норми по кожній з проб

I-7	Якість поверхневих вод	Показники <u>Нормативів ЕБВО від 30.07.12</u>	Щорічний аналіз проб води із відповідних поверхневих водних об'єктів	Якість води в межах норми по кожній з проб
I-8	індикатор ЦСР 6.2.1 - Частка сільського населення, яке має доступ до покращених умов санітарії, %	Кількість сільського населення, що використовує каналізаційні системи із очищенням стічних вод поділена на загальну кількість сільського населення громади	Статистична звітність суб'єктів господарювання	Відповідно до значень індикатору, встановлених ЦСР
I-9	Кількість порушень режиму прибережно - захисних смуг	Кількість порушень режиму прибережно - захисних смуг	Статистична звітність контролюючих органів, звернення громадян	Не більше, ніж в минулому звітному періоді
I-10	Кількість порушень режиму зон санітарної охорони джерел питного водопостачання	Кількість порушень режиму зон санітарної охорони джерел питного водопостачання	Статистична звітність контролюючих органів, звернення громадян	Не більше, ніж в минулому звітному періоді
I-11	Індикатор ЦСР № 15.2.1 - пропорція озелених територій в громаді	площа фактичних озелених територій поділена на площу території громади. Площа фактично озелених територій визначається за індексом NDVI - густа багаторічна рослинність	дані дистанційного зондування землі (космоснімки Sentinel 2) інформація про площу території громади	Відповідно до значень індикатору, встановлених ЦСР
I-12	Індикатор ЦСР № 15.2.1 - Пропорція територій ПЗФ в громаді	площа фактичних озелених територій поділена на площу території громади.	Дані земельного кадастру	Відповідно до значень індикатору, встановлених ЦСР

I-13	Загальний обсяг утворення ТПВ.	Обсяг утворення твердих побутових відходів, класифікованих згідно Державного класифікатора відходів <u>ДК 005-96</u>	Статистична звітність суб'єктів господарювання (форма 1-ТПВ)	Не більше, ніж в попередньому звітному періоді
I-14	Глобальний індикатор ЦСР 12.5.1 - Рівень переробки відходів	Обсяг ТПВ, що спрямовуються на повторне використання та перероблення поділений на загальний обсяг утворення ТПВ	Статистична звітність суб'єктів господарювання (форма 1-ТПВ)	Відповідно до значень індикатору, встановлених ЦСР
I-15	Обсяг утворення небезпечних відходів	Обсяг утворення небезпечних відходів 1-3 класу небезпеки	Статистична звітність суб'єктів господарювання (форма 1-ТПВ)	Не більше, ніж в попередньому звітному періоді
I-16	Частка населення, задоволеного останнім досвідом користування державними послугами, %	Частка населення, задоволеного останнім досвідом користування державними послугами, %		Не менше, ніж в минулому звітному періоді
I-17	Показник сприйняття корупції в державному секторі з боку ділових кіл та експертів	Показник сприйняття корупції в державному секторі з боку ділових кіл та експертів		Не менше, ніж в минулому звітному періоді
I-18	Індикатор ЦСР 2.3.3. Частка сільськогосподарських угідь під органічним виробництвом у загальній площі сільськогосподарських угідь.	Частка сільськогосподарських угідь під органічним виробництвом у загальній площі сільськогосподарських угідь.		Не менше, ніж в минулому звітному періоді

I-19	Площа орних земель (ріллі) та їх частка у загальній площі території; - площа сільськогосподарських угідь	Площа орних земель (ріллі) та їх частка у загальній площі території; - площа сільськогосподарських угідь	За даними відповідного підрозділу Вінницької МТГ, уповноваженого зберігати інформацію про інвентаризовані землі громади.	-
I-20	Вміст органічного вуглецю (гумусу) у ґрунтах сільськогосподарських угідь	Усереднене значення вмісту органічного вуглецю (гумусу) у ґрунтах сільськогосподарських угідь	за результатами агрохімічної зйомки ґрунтів громади.	-
I-21	Площа відновлених земель та екосистем, площа рекультивованих земель та земель, на яких проводяться заходи з консервації	Площа орних земель (ріллі) та їх частка у загальній площі території; - площа сільськогосподарських угідь	За даними відповідного підрозділу Вінницької МТГ, уповноваженого зберігати інформацію про інвентаризовані землі громади.	-
I-22	Площа територій національної екологічної мережі	Площа територій національної екологічної мережі	За результатами розробки схеми екомережі громади, яка уточнить положення регіональної схеми екомережі Вінницької області.	Після затвердження Схеми екомережі - не менше, ніж в минулому звітному періоді.
I-23	Кількість територій та об'єктів природно-заповідного фонду, площа земель територій та об'єктів природно-заповідного фонду та їх частка у загальній площі території	Кількість територій та об'єктів природно-заповідного фонду, площа земель територій та об'єктів природно-заповідного фонду та їх частка у загальній площі території	За даними відповідного підрозділу Вінницької МТГ, уповноваженого зберігати інформацію про інвентаризовані землі громади.	Не менше, ніж в минулому звітному періоді
I-24	Здійснення стратегічної екологічної оцінки під час розробки проєктів містобудівної документації	Відсоток містобудівної документації,	За даними відповідного підрозділу Вінницької МТГ, уповноваженого проводити зберігати інформацію про процедури SEO ДДП.	100% за звітний період
I-25	Індикатор ЦСР 3.8.1. Частка осіб, які курять, серед жінок віком 16–29 років, %	Частка осіб, які курять, серед жінок віком 16–29 років, %	Дані відповідних підрозділів Вінницької МТГ, Держстат	Відповідно до значень індикатору, встановлених ЦСР

I-26	Індикатор ЦСР 3.8.1. Частка осіб, які курять, серед чоловіків віком 16–29 років, %	Частка осіб, які курять, серед чоловіків віком 16–29 років, %	Дані відповідних підрозділів Вінницької МТГ, Держстат	Відповідно до значень індикатору, встановлених ЦСР
I-27	Індикатор ЦСР 3.7.1. Рівень охоплення імунопрофілактикою згідно з Національним календарем щеплень (відповідно до медичних показань), %	Рівень охоплення імунопрофілактикою згідно з Національним календарем щеплень (відповідно до медичних показань), %	МОЗ, Дані відповідних підрозділів Вінницької МТГ	Відповідно до значень індикатору, встановлених ЦСР
I-28	Індикатор ЦСР 3.7.1. Кількість отриманих тяжких травм внаслідок транспортних нещасних випадків/ДТП, на 100 000 населення, % (від рівня 2015 року)	Кількість отриманих тяжких травм внаслідок транспортних нещасних випадків/ДТП, на 100 000 населення, % (від рівня 2015 року)	Держстат, Мінінфраструктури МОЗ,	Відповідно до значень індикатору, встановлених ЦСР

10.3. Збір статистичних даних

Для Вінницької МТГ є доцільним створення системи моніторингу стану довкілля, згідно вимог постанови Кабінету міністрів України № 391 від 30 березня 1998 р. [<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/391-98-%D0%BF#Text>].

10.4. Додаткова інформація щодо моніторингу довкілля

Перелік заходів із моніторингу не є вичерпним та може коригуватись відповідно до зміни завдань Програми, якщо такі будуть протягом 2022 року. Основною цілями зазначеного в цьому розділі моніторингу довкілля є охорона здоров'я людей, сталий розвиток місцевої громади, збереження та відновлення біологічних ресурсів території, що в свою чергу дозволить забезпечити життєві потреби майбутніх поколінь мешканців Вінницької МТГ.

Згідно ЗУ "Про стратегічну екологічну оцінку" ст.17 замовник СЕО у межах своєї компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення. Порядок здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, затверджує Кабінет Міністрів України.

11. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ)

Реалізація рішень Програми не несе транскордонних наслідків для довкілля.

12. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10 ЦЬОЇ ЧАСТИНИ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

Оцінка проводилась паралельно з підготовкою Програми економічного і соціального розвитку Вінницької міської територіальної громади на 2022 рік, тому проведені в рамках СЕО консультації і виконаний аналіз використано для оптимізації Програми з точки зору впливу на довкілля, у тому числі на здоров'я населення.

З метою визначення потенційного негативного впливу планової діяльності на стан довкілля, а також можливих конфліктів з цілями екологічної політики, зазначеними в інших документах стратегічного характеру, було проаналізовано зміст Програми.

За підсумками СЕО були запропоновані узагальнені заходи щодо покращення стану навколишнього природного середовища, зокрема під час виконання положень Програми. Також було запропоновано заходи із моніторингу наслідків виконання Програми.

Таким чином, за результатами виконання Програми Вінницька міська рада повинна забезпечити звітність щодо моніторингу, визначену в розділі 10 Звіту, зокрема:

- Щодо впливу заходів на повітря та водні ресурси громади;
- Щодо інвентаризації та охорони зелених насаджень на території Вінницької

територіальної громади згідно з „Інструкцією з інвентаризації зелених насаджень у населених пунктах”, затвердженою наказом Державного комітету з будівництва, архітектури та житлової площі України у 24.12.2001 No 226 (зі змінами);

- Дотримання режиму прибережно - захисних смуг водних об'єктів та санітарно-захисних зон джерел питного водопостачання;
- Впровадження системи моніторингу стану довкілля.

Додаток 1

МІНІСТЕРСТВО ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ
ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА ЕКОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ

ЛИШЕ для
Документу державного планування

ВІДОЦТВО
"Програма соціально і економічного розвитку Вінницької
міської територіальної громади на 2022 рік"
про підвищення кваліфікації
видане

Бойку Олексію Юрійовичу
в тому, що він

з " 29 " березня 20 21 р.
по " 31 " березня 20 21 р.

прослухав(ла) курс з підвищення кваліфікації
**"Основні вимоги з підготовки та оформлення суб'єктом господарювання
звіту з оцінки впливу на довкілля"**
(24 аудиторних години)

Опрацював такі теми:

1. Організаційно-правові основи проведення процедури оцінки впливу на довкілля в Україні.
2. Сфера застосування оцінки впливу на довкілля.
3. Критерії визначення діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля.
4. Основні вимоги до складання звіту з оцінки впливу на довкілля.
5. Громадське обговорення планової діяльності, яка підлягає оцінці впливу на довкілля. Оформлення їх результатів.
6. Порядок передачі документації щодо отримання висновку з оцінки впливу на довкілля. Порядок користування реєстром з оцінки впливу на довкілля.
7. Основні положення та вимоги до процедури здійснення стратегічної екологічної оцінки проектів документів державного планування.
8. Оскарження в судовому порядку рішень, дій чи бездіяльності у процесі здійснення оцінки впливу на довкілля.
9. Основні порушення законодавства про оцінку впливу на довкілля. Види санкцій та порядок їх накладання.

Перший проректор з науково-педагогічної роботи

м.Київ " 31 " березня 20 21 р.

 Г. С. Фінін
М.П.
Реєстраційний № 25-01

МІНІСТЕРСТВО ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ
ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА ЕКОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ

ЛИШЕ для
Документу державного планування

СВІДОЦТВО

**"Програма соціально і економічного розвитку Вінницької
міської територіальної громади на 2022 рік"**
про підвищення кваліфікації
видане

Максимовій Юлії Сергіївні

в тому, що вона

з " 29 " березня 20 21 р.
по " 31 " березня 20 21 р.

прослухав(ла) курс з підвищення кваліфікації
**"Основні вимоги з підготовки та оформлення суб'єктом господарювання
звіту з оцінки впливу на довкілля"**
(24 аудиторних години)

Опрацювала такі теми:

1. Організаційно-правові основи проведення процедури оцінки впливу на довкілля в Україні.
2. Сфера застосування оцінки впливу на довкілля.
3. Критерії визначення діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля.
4. Основні вимоги до складання звіту з оцінки впливу на довкілля.
5. Громадське обговорення планової діяльності, яка підлягає оцінці впливу на довкілля. Оформлення їх результатів.
6. Порядок передачі документації щодо отримання висновку з оцінки впливу на довкілля. Порядок користування реєстром з оцінки впливу на довкілля.
7. Основні положення та вимоги до процедури здійснення стратегічної екологічної оцінки проектів документів державного планування.
8. Оскарження в судовому порядку рішень, дій чи бездіяльності у процесі здійснення оцінки впливу на довкілля.
9. Основні порушення законодавства про оцінку впливу на довкілля. Види санкцій та порядок їх накладання.

Перший проректор з науково-педагогічної роботи

м. Київ " 31 " березня 20 21 р.

Г. С. Фінін

М.П.

Регістраційний № 25-03

